C:\Users\Plazma\Desktop\detektvky a valečné\Dumas A. ml. - Dáma s kaméliemi.pdb

PDB Name: Dáma s kaméliemi
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 13.4.2008
Modification Date: 13.4.2008
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

Dáma s kaméliemi

Alexandre Dumas ml.

Podle mého názoru je možno tvořit literární postavy až po prostudování mnoha lidských typů, podobně jako můžeme hovořit cizím jazykem, až ho důkladně zvládneme. Protože jsem dosud věkem nedozrál k činnosti tvůrčí, spokojím se přepisem slyšeného vyprávění.

Ručím čtenáři za pravdivost tohoto příběhu, jehož všechny postavy kromě hrdinky dosud žijí.

Ostatně v Paříži"žijí svědci většiny událostí, které popisuji, a ti by je mohli potvrdit, kdyby nestačila má záruka. Zvláštní shodou okolností je mohu vylíčit, neboť jsem se důvěrně seznámil s podrobnostmi, bez nichž by byl příběh neúplný a nezajímavý.

A teď, jak jsem se s oněmi podrobnostmi seznámil. 12. března 1847 mne upoutala v Laffittově ulici žlutá vyhláška, o dražbě nábytku a cenných kuriozit. Dražba se konala po smrti majitele. Vyhláška neuváděla jméno zemřelého; pouze oznamovala, že se dražba bude konat v ulici de Antin číslo 9 dne 16. března od dvanácti do pěti hodin odpoledne. Kromě toho bylo ve vyhlášce uvedeno, že ve dnech 13. a 14. je volná prohlídka bytu a zařízení.

Vždycky jsem měl zálibu v kuriozitách. Řekl jsem si, že si tuto příležitost nedám ujít a že se tam půjdu alespoň podívat, i když třeba nic nekoupím.

Druhého dne jsem šel do ulice de Antin. Bylo sice časně, ale v bytě už byli zvědavci, kteří hleděli na přepych vystavený jejich zrakům s obdivem, a dokonce s úžasem, třebaže sami byli oblečeni v sametu a kašmíru a u domovních vrat na ně čekaly elegantní kočáry. Později jsem pochopil jejich obdiv a úžas, protože při prohlídce jsem snadno poznal, že jsem v bytě vydržované ženy. Dámy ze společnosti, a právě ty zde byly, si totiž jistě přály; spatřit soukromí žen, jejichž kočáry denně postřikují blátem jejich povozy, žen, které mají také jako ony a přímo vedle nich svou lóži v Opeře i v Italské opeře a které vystavují celé Paříži na odiv pyšné bohatství své krásy, šperků i skandálů. Ta, v jejímž bytě jsem byl, byla mrtva. Ctnostné paní mohly tedy vniknout až do její ložnice. Smrt vyčistila ovzduší této skvělé stoky a měly by ostatně i výmluvu, kdyby jí bylo zapotřebí, že přišly kvůli dražbě, nevědouce ke komu. Přečetly si vyhlášku, chtěly si prohlédnout to, co slibovala, a něco si vybrat. Zcela prosté. To jim však nebránilo, aby mezi všemi těmi vzácnými předměty nehledaly stopy života kurtizány, o níž se toho nepochybně hodně navyprávělo.

Tajemství bohužel zemřelo s bohyní a přes všechno úsilí neměly chodící dámy nic než to, co bylo na prodej po její smrti, a nic z toho, co se zde prodávalo za života nájemnice. Jinak zde bylo z čeho vybírat. Zařízení bylo přepychové. Nábytek byl z růžového dřeva a od Boulla, Swreské a čínské vázy, figurky z míšeňského porcelánu, hedvábí, samet a krajky, nic tu nechybělo.

Procházel jsem bytem za důstojnými, zvědavými dámami, které mě předešly. Vešly do pokoje čalouněného perským čalounem, a právě když jsem chtěl vstoupit za nimi, překotně se vracely usmívajíce se, jako by se styděly za jakýsi nový objev.

To mne podnítilo, abych co nejrychleji vstoupil do místnosti. Byl to budoár se spoustou drobnůstek, z nichž byl zřejmý nesmírný přepych zemřelé.

Na velkém, tři stopy širokém a šest stop dlouhém stole postaveném ke stěně zářily celé poklady od Aucoca a Odiota. Byla to skvělá sbírka a ani jediný z té záplavy předmětů, tak nezbytných k toaletě ženy, v jejímž domově jsme právě byli, nebyl z jiného kovu než ze zlata nebo stříbra. Tato sbírka jistě vznikala postupně a nebyla doplňována jen jediným milencem. Pohled na budoár vydržované ženy mne nepolekal. Se zájmem jsem prohlížel všechny drobnosti a povšiml jsem si, že všechny předměty byly umělecky cizelované a zdobené různými iniciálami a erby.

Prohlížel jsem si všechny ty předměty, z nichž každý představoval prostituci ubohé dívky, a v duchu jsem si řekl, že k ní byl bůh milostivý, poněvadž nedopustil; aby došla obvyklého trestu, a dopřál jí zemřít v přepychu a v kráse, dokud nezestárla, neboť stáří je jakási první smrt kurtizán.

Vskutku není smutnějšího pohledu než na hříšné stáří, zvláště u ženy. Nemá důstojnost a všem je lhostejná. A nejtrapnější jsou její věčné nářky, ne proto, že se dala špatnou cestou, nýbrž proto, že pochybila a špatně použila svých peněz. Znal jsem bývalou lehkou ženu, které z její minulosti nezbylo nic než dcera, a ta prý byla právě tak hezká, jako bývala její matka. Nebohá dívka, které matka nikdy neřekla dcero, až teprve když jí ve stáří chtěla nařídit, aby jí živila za to, že jí vychovala. Toto ubohé stvoření se jmenovalo Louisa. Uposlechla matku a nabízela se bez vůle, bez vášně a bez radosti, jako by vykonávala řemeslo, kdyby byl ovšem někdo pomyslel na to, aby jí dal nějakému vyučit.

Neustálý pohled na nevázaný život a předčasné hýření, nepochybně spolu s trvale chorobným stavem této dívky, v ní udusily schopnost rozeznávat dobro od zla, která jí snad byla vštípena bohem, ale kterou nikoho nenapadlo v ní rozvíjet. Dosud vidím tu dívku, která se denně, téměř v tutéž hodinu, procházela po bulvárech. Vždy za bedlivého dozoru své matky, jakby pečlivá matka doprovázela svou hodnou dceru. Byl jsem tehdy ještě velmi mladý a ochotný přijímat lehkou morálku doby. Vzpomínám si však, že pohled na tento hanebný dozor mne pohoršoval a znechucoval.

A navíc by panenská tvář snad nemohla vypadat nevinněji a vyjadřovat více smutku a utrpení.

Řeklo by se: zosobněná rezignace.

Jednoho dne se obličej této dívky rozjasnil. Uprostřed nevázaností, které matka řídila, se hříšnici náhle zdálo, že jí bůh sesílá štěstí. A proč by ji ostatně bůh, který ji z vlastní vůle stvořil, zanechal bez útěchy pod tíhou jejího bolestného osudu2 Jednoho dne tedy poznala, že je těhotná. A v hloubi duše, kde se přece jen skrýval zbytek dívčí cudnosti, se zachvěla radostí. Cesty lidské duše jsou nevyzpytatelné. Louisa běžela oznámit matce novinu, která ji tak potěšila. Je hanba to vyslovit, ale nevypravujeme si přece o nemravnosti pro zábavu, vypravujeme o skutečné události, o níž bychom snad měli raději pomlčet, kdybychom nebyli přesvědčeni, že je občas nutné odhalit utrpení bytostí, které jsou odsuzovány bez výslechu a které jsou, opovržení bez soudu. Řekněme, že je to hanebné, ale matka odpověděla dceři, že nemají dost ani pro dvě, natož aby měly pro tři, že takové děti nejsou k ničemu a že těhotenství je ztráta času.

Pak porodní bába, kterou nazveme pouze matčinou přítelkyní, navštívila Louisu, ta zůstala několik dní na lůžku a vstala ještě bledší a slabší než předtím.

Po třech měsících se nad ní jakýsi muž slitoval a pokusil se o její duševní i tělesné uzdravení, ale poslední otřes byl příliš silný, a Louisa zemřela na následky přerušeni těhotenství, kterému se podrobila.

Matka žije dosud. Jak? To ví bůh!

To mně táhlo myslí, když jsem uvažoval nad stříbrnými toaletními předměty, a jak se zdálo, čas zatím značně pokročil, protože jsem v bytě osaměl s dozorcem, který od dveří bedlivě zkoumal, zda jsem něco neodcizil.

Přistoupil jsem k muži, v němž jsem vzbudil tak vážné obavy. "

"Pane," oslovil jsem ho, "mohl byste mi říci jméno nájemnice, která zde bydlela?"

"Slečna Markéta Gautierová."

Znal jsem tu dívku podle jména a od vidění.

"Cožpak," řekl jsem hlídači, "Markéta Gauttierová zemřela" "Ano, pane."

"A kdy?"

"Jsou to asi tři neděle."

"A proč je dovolena prohlídka bytu?"

"Věřitelé se domnívají, že to přispěje ke zvýšeni výnosu dražby. Lidé si mohou předem prohlédnout zařízení a podnítí je to k nákupu."

"Měla tedy dluhy?"

"Ach, pane! A jaké!"

"Ale dražba je nepochybně vyrovná."

"A ještě zbude."

"A komu připadne zbytek?"

"Jejím příbuzným."

"Měla příbuzné?"

"Zdá se, že ano."

"Děkuji, pane."

Hlídač, přesvědčiv se o mých úmyslech, mne pozdravil a já jsem odešel.

Ubohá dívka, myslel jsem si cestou domů, jistě zemřela za smutných okolností, protože v jejím světě má člověk přátele, pouze tehdy daří li se mu dobře bezděky, jsem byl dojat osudem Markéty Gautierové. Někomu to bude patrně připadat směšné, ale jsem k lehkým ženám neobyčejně shovívavý a nenamáhám se tuto shovívavost ani zkoumat.

Jednou jsem šel totiž na komisařství pro pas a spatřil jsem v blízké ulici dívku, kterou odváděli dva strážníci. Nevím, co dívka provedla, vím jen, že plakala prolévajíc hořké slzy a svírala v náručí několikaměsíční děcko, od kterého jí mělo vězení odloučit. Od té chvíle jsem nedokázal pohrdat ženou na první pohled.

II

Dražba byla stanovena na šestnáctého.

Mezi prohlídkami a dražbou byla jednodenní přestávka, aby čalouníci mohli sejmout obrazy, záclony a podobné předměty. Vrátil jsem se tehdy z cest. Bylo celkem pochopitelné, že mi nikdo neoznámil Markétinu smrt jako velkou novinu, jak to přátelé dělávají tomu, kdo se vrátil do velkoměsta. Markéta byla hezká, ale čím více rozruchu působí život vyhledávaných žen jejího druhu, tím méně působí jejich smrt.jsou slunci,která zapadají, bez lesku, jako vzešla. Zemřou- li mladé, dozví se o jejich smrti rázem všichni jejich milenci, protože v Paříži skoro všichni milenci známé dívky žijí v důvěrném přátelství. Sdělí si navzájem několik vzpomínek a jejich život pokračuje, aniž ho vzruší jediná slza.

Když je dnes někomu pětadvacet let, jsou u něho slzy tak vzácné, že je nemůže prolévat při první příležitosti. Leda.že si příbuzní zaplatí, aby byli oplakáváni, a to ještě podle ceny, jakou na to vynaloží.

Já však, třebaže můj monogram nebyl na žádném Markétině předmětu, jsem z vrozené schovívavosti a bezděčného soucitu, k nimž jsem se právě přiznal, byl nucen přemýšlet o její smrti déle, než si snad zasloužila.

Vzpomínal jsem, že jsem Markétu velmi často potkával na Elysejských polích, kde se denně projížděla v modrém kočáře, taženém párem skvělých hnědáků, a že jsem si povšiml její důstojnosti, neobvyklé u takových žen, důstojnosti, která ještě zdůrazňovala její opravdu výjimečnou krásu. Tyto nebohé bytosti mívají na vycházce vždy nějaký doprovod.

Protože se žádný muž nepřizná ke svému nočnímu dobrodružství a ony se bojí osamělosti, brávají sebou buď ty méně šťastné, které nemají kočár, anebo zestárlé, na nichž už není stopy po bývalé eleganci. A na ty je možno se bez obav obrátit, přejeme-li si dovědět se nějaké podrobnosti o ženě, kterou doprovázejí.

U Markéty tomu tak nebylo. Přijížděla na Elysejská pole vždy sama v kočáře, v němž seděla nenápadně, v zimě zahalena do velkého kašmírového šálu, v létě oblečena co nejjednodušeji.

Třebaže na své oblíbené projížďce potkávala mnoho známých, když se letmo na ně usmála, byl její úsměv zřejmý jen jim a mohla by se tak usmívat vévodkyně, Nekroužila po Elysejských polích, jako to dělaly a dělají její družky. Koně ji rychle unášeli do lesa. Tam z kočáru vystoupila, hodinu se procházela, pak zase nasedla a vracela se rychlým klusem domů.

Všechny tyto okolnosti, jichž jsem byl několikrát svědkem, mi vyvstávaly před očima a litoval jsem smrti této dívky, jako litujeme zničení krásného uměleckého díla. Neboť nebylo možno spatřit půvabnější a krásnější ženu, než byla Markéta.

Byla vysoká a až příliš štíhlá, dovedla však tuto nepatrnou vadu oblekem mistrně skrýt. Kašmírový šál, jehož cíp sahal až k zemi, se rozvíral na bocích po širokých záhybech hedvábných šatů a rukávník, který jí zakrýval ruce a který tiskla k

hrudi, měl tolik dovedně uspořádaných záhybů, že sebenáročnější zrak nenašel nic, co by mohl vytknout jejímu zevnějšku. Překrásná hlava byla utvářena se zvláštní koketerií. Byla malá, a jak by řekl Musset, matka ji utvořila tak malou proto, aby ji mohla utvořit tak dokonale.

V nepopsatelně půvabném ovále dvě černé oči s obočím vyklenutým tak přesně, že působilo dojmem, že je namalováno. Oči přikrýval závoj dlouhých řas, které přivřeny vrhaly stín na růžovou pleť jejích lící. Přikresleme ještě jemný, rovný, ušlechtilý nos, s chřípím poněkud rozevřeným žhavou touhou po smyslném životě, přikresleme pravidelná ústa, jejichž rty se půvabně rozvíraly nad mléčně bílými zuby, vdechněte na pleť nedotčený broskvový pel, a máte představu o té půvabné hlavě. Uhlově černé, přirozeně zvlněné vlasy se nad čelem rozdělovaly ve dva silné prameny, ztrácely se v týle a ponechávaly volné dolní okraje boltců, v nichž zářily dva diamanty, každý v ceně čtyř až pěti tisíc franků.

Musím říci, ač to zní nepochopitelně, že nevázaný život nesetřel z Markétina obličeje panenský, ba téměř dětský výraz, který byl pro ni charakteristický.

Markéta měla výborný portrét od Vidala, jediného umělce, který ji uměl věrně zpodobnit. Měl jsem po její smrti tento portrét několik dnů před očima a byl tak podivuhodně životný, že mi pomohl při popisu jejího zevnějšku, na což by má paměť patrně nestačila.

O některých podrobnostech této kapitoly jsem se dověděl později, uvádím je však nyní, abych se k nim nemusel vracet, až začnu vyprávět souvislý příběh.

Markéta se účastnila všech premiér a své večery trávila buď v divadle, nebo na plesích. Kdykoliv se objevila nová hra, mohli jste si být jisti, že Markétu spatříte v divadle se třemi předměty, bez kterých se nikdy neobjevila a které vždy ležely na pažení její přízemní lóže: kukátko, sáček s bonbóny a kytice kamélií. Dvacet pět dnů v každém měsíci byly kamélie bílé a pět dnů červené. Důvod tohoto střídání barev, jehož si povšimli diváci v divadlech, kam chodila nejčastěji, její přátelé i já, není znám.

Nikdo nespatřil Markétu s jinými květinami než s kaméliemi. U její květinářky paní Barjonové ji nakonec nazvali Dámou s kaméliemi, a to jí už zůstalo.

Věděl jsem jako jiní, kteří se v Paříži stýkají v určitém společenském okruhu, že Markéta byla metresou mladíků z nejlepší společnosti, že se tím netajila a že oni sami se tím pyšnili, což dokazovalo, že milenci i metresa si vzájemně vyhovovali. Ale v posledních třech letech, od svého pobytu v Bagnéres, žila prý jen se starým vévodou, cizincem, velikým boháčem, který se snažil odvést jí co nejdále od dřívějšího způsobu života, a jak se zdálo, Markéta k tomu dosti ochotně přivolovala. Tohle mně o tom vyprávěli.

Na jaře v roce 1842 se cítila Markéta churavá a byla tak zeslablá, že jí lékaři přikázali lázeňakou léčbu, a proto odjela do Bagnres.

Tam mezi nemocnými byla vévodova dcera, která nejenže trpěla stejnou chorobou, ale byla Markétě tak podobná, že mohly být považovány za sestry. Mladá vévodkyně však měla plicní tuberkulózu v nejvyšším stupni a za několik dnů po Markétině příjezdu zemřela.

Vévoda, který zůstal v Bagnéres z obvyklé lidské touhy zdržovat se na místě, kde jsme pochovali kus vlastního srdce, spatřil jednoho jitra Markétu v ohybu stromořadí.

Měl dojem, že vidí stín vlastního dítěte, a jak jí šel vstříc, uchopil ji za ruce a v dojetí ji objal. Ani se nezeptal, kdo vlastně je, a naléhavě prosil, aby ji směl navštěvovat a milovat v ní živý obraz své mrtvé dcery.

Markéta byla v Bagnéres sama s komornou; neměla obavy, že by se zkompromitovala, a vyhověla vévodovým prosbám. V Bagnéres však byli lidé, kteří přišli vévodu obřadně upozornit na pravé postavení slečny Gautierové. Byla to pro starce rána, neboť v tom končila podoba s jeho dcerou. Ale už bylo pozdě. Dívka se stala jeho srdci nepostradatelnou, byla jediným důvodem a jediným smyslem zbytku jeho života. Nebyl oprávněn činit jí výčitky, nic jí nevytýkal. Otázal se jí jen, zda je schopna změnit svůj život, a nabízel jí za tuto oběť vše, oč by požádala. Slíbila.

Je nutno podotknout, že Markéta, která měla živý temperament byla nemocná. Hlavní příčinu nemoci spatřovala ve své minulosti a jakýmsi vnuknutím věřila, že jí bůh zachová krásu a zdraví, dá-li se na pokání a změní-li svůj způsob života. A vskutku, lázeňský pobyt, procházky, zdravá únava a spánek jí do konce léta ponenáhlu uzdravily. Vévoda doprovodil Markétu do Paříže a pokračoval ve svých návštěvách jako v Bagnéres.

Tento vztah, jehož vznik a motiv byly neznámy, způsobil velký rozruch, neboť vévoda, proslulý velkým jměním, nyní ještě proslul rozmařilostí. Styky starého vévody s mladou dívkou byly přičítány zhýralosti, časté u bohatých starců. Lidské řeči připouštěly všechno, kromě prosté skutečnosti. Jeho otcovský cit k Markétě byl ryzí a jakákoli pohnutka

kromě upřímného citu by mu byla připadala nemravná. Nikdy jí neřekl slůvka, jež by nemohla slyšet jeho dcera. Rozhodně však nechci popisovat naší hrdinku jinak, než jakou vskutku byla. Řekněme si, že pokud byla v Bagnéres, nebylo těžké dodržet slib daný vévodovi, a také jej dodržovala.

Jakmile se však vrátila do Paříže, připadalo dívce zvyklé na život naplněný zábavami, plesy, a dokonce i hýřením, že v osamělosti, přerušované pouze pravidelnými vévodovými návštěvami, zemře nudou, a do mysli i do srdce se jí vkrádala touha po dřívějším rušném životě.

A ještě je nutno podotknout, že se Markéta vrátila z lázeňského pobytu krásnější než dříve, že jí bylo dvacet, že její nemoc, v postupu zastavená, ne však vyléčená, v ní neustále probouzela horečnou touhu, která obvykle provází plicní choroby.

Vévoda hluboce trpěl, když mu přátelé, neustále číhající na přistižení dívky, s níž se - podle jejich názoru - kompromitoval, jednoho dne sdělili a dokázali, že dívka v době, kdy si je jista vévodovou nepřítomností, přijímá návštěvy, které se často protáhnou až do druhého dne.

Když se jí na to vévoda otázal, Markéta všechno doznala a bezelstně mu doporučila, aby o ní nedbal, protože už nemá sílu dodržet slib a nechce přijímat dobrodiní muže, kterého klame. Vévoda osm dnů nepřišel, a to bylo vše, co dokázal. Osmého dne navštívil Markétu znovu s prosbou, aby ji směl navštěvovat dále. Slíbil, že ji bude brát takovou, jaká je, jen když jí bude moci vídat; a přísahal, že i kdyby ho to mělo stát život, nikdy jí nic nevyčte.

Tak daleko to dospělo za tři měsíce po Markétině návratu, to j. v. listopadu a v prosinci roku 1842.

III

Šestnáctého jsem šel v jednu hodinu do ulice de Antin.

Výkřiky dražebních vyvolávačů se nesly až ke vratům. Byt byl naplněn zvědavci.

Byly zde "všechny krásky" elegantního polosvěta, úkosem pozorované několika vznešenými dámami, jimž dražba opět posloužila jako záminka, aby si z blízka prohlédly ženy, se kterými by jinak neměly příležitost se setkat a kterým možná potají záviděly snadnou zábavu.

Vévodkyně de F. se loktem lehce dotýkala slečny A., která byla neblahou ukázkou moderní kurtizány. Markýza de T. váhala, zda má koupit kus nábytku, na který si přisazovala paní D., nejelegantnější a nejznámější vydržovaná žena dneška.

Vévoda de Y., o němž se v Madridě říká, že se ničí v Paříži, a že se ruinuje v Madridě, a který vlastně neutratí ani svůj příjem, stál v živém rozhovoru s paní M., nejduchaplnější povídkářkou, která chce občas napsat to, co vypravuje, a podepsat se pod to, co napíše, a přitom vyměňovali důvěrné pohledy s paní N., krasavicí, která se projíždí po Elysejských polích téměř výhradně v růžových nebo modrých šatech, ve voze taženém párem vysokých vraníků, které jí Tony prodal za deset tisíc franků, jež mu skutečně vyplatila. Slečna R., která dokáže dvojnásobně víc pouhou duchaplností než ženy ze společnosti svým věnem a trojnásobně víc.než jiné svými láskami, přišla si též něco koupit, ačkoli bylo chladno a lidé si ji nemálo prohlíželi.

Mohl bych uvést ještě mnoho začátečních písmen osob shromážděných v salóně, které se divily, že se zde sešly, obávám se však, že bych čtenáře unavoval.

Dodám jen ještě, že všichni přítomní zářili dobrým rozmarem, že mnozí z nich znali zemřelou, a zdálo se, že na ni ani nevzpomenou.

Bylo tu plno smíchu. Vyvolávači křičeli z plna hrdla. Obchodníci, kteří usedli v předních lavicích před dražebním stolem, se marně snažili vynutit ticho, aby mohli v klidu projednat nákupy. Nikdy snad nebylo různorodějšího a pestřejšího shluku. Nenápadně jsem se připojil k davu. Skličovala mne myšlenka, že se soustředil právě vedle pokoje; kde naposledy vydechla nebohá dívka, jejíž nábytek byl nyní prodáván na zaplacení dluhů. Přišel jsem spíše ze zájmu o prohlídku než o nákup, a pozoroval jsem proto prodávající dražebníky, jejichž tváře se rozjasňovaly vždy, když některý předmět dosáhl ceny, ve kterou nedoufali.

Poctivci, kteří spekulovali s prostitucí zemřelé, kteří na ní stoprocentně vydělávali, kteří jí do posledního dechu pronásledovali úředními výměry a kteří po její smrti přišli sklidit ovoce svých počestných výpočtů spolu s úroky hanebného úvěru. Jak byli prozíraví naši předkové, když měli jednoho boha pro kupce i zloděje!

Šaty, kašmírové šály a šperky se prodávaly neuvěřitelně rychle. Z toho se mi nic nehodilo, ale čekal jsem dále.

Vtom jsem zaslechl vyvolání:

"Krásně vázaná kniha Manon Lescaut se zlacenou ořízkou. Na první stránce je cos napsáno. Deset franků."

"Dvanáct," ozval se jakýsi hlas po dosti dlouhém tichu.

"Patnáct," řekl jsem.

Proč? Sám jsem nevěděl. Nepochybně kvůli tomu něčemu napsanému.

"Patnáct," opakoval dražební vyvolávač. "Třicet," zvolal první přihazovač hlasem, z něhož zaznívalo patrné přesvědčení, že nikdo nedá víc.

A teď nastal boj.

"Třicet pět!" zvolal jsem stejným hlasem.

"Třicet."

"Čtyřicet."

"Padesát."

"Šedesát."

"Sto."

Připouštím, že kdybych se byl snažil udělat dojem, bylo by se mi to podařilo, protože po zvýšení ceny nastalo hluboké ticho a všichni na mne pohlédli, aby zjistili, kdo tak nápadně usiluje o vlastnictví této knihy.

Zdálo se, že jsem důrazem na své poslední slovo udolal svého protivníka: rozhodl se, že se vzdá boje, kterým jsem zaplatil za svazek desetinásobnou cenu, než jakou měl; uklonil se a řekl mi uhlazeně, ač trochu pozdě:

"Ustupuji, pane."

Pak už nikdo nic neřekl a kniha mi byla přiklepnuta. Protože jsem se obával dalšího podobného nápadu, který by byl možná podporován mou ješitností, ale který by jistě uškodil mé peněžence, uvedl jsem své jméno, kniha byla odložena a odešel jsem. Svědkům této scény jsem zavdal jistě hodně látky k přemýšlení. Nepochybně se dohadovali, proč jsem asi zaplatil sto franků za knihu, kterou jsem mohl všude koupit za deset, nejvýš patnáct franků.

Za hodinu jsem si pro koupenou knihu poslal.

Na první stránce bylo úhledným písmem napsáno věnování:

Manon Markétě.

Pokora.

A podepsán Armand Duval.

Co znamenalo slovo: pokora

Vynikala snad Markéta podle mínění pana Armanda Duvala nad Manon svými hříchy nebo srdcem?

Druhé vysvětlení bylo pravděpodobnější, protože prvé by bylo nevhodně upřímné ale Markéta by je, ač o sobě neměla valné mínění, nemohla přijmout.

Ještě jsem si vyřizoval nějakou záležitost a knihou jsem se znova zabýval až večer, když jsem ulehl. Manon Lescaut je příběh hluboce dojemný a přesto, že jej znám do všech podrobností, mám-li jej v ruce snad posté, se rád shledávám s hrdinkou abbého Prévosta. Protože jeho postava je tak opravdová, připadá mi, jako bych ji znal ve skutečnosti.

Za těchto okolností mne neobyčejně povzbuzoval k četbě zvláštní způsob přirovnání mezi ní a Markétou a má shovívavost se stupňovala soucitem, přecházejícím téměř v lásku k ubohé dívce, jejíž pozůstalosti jsem vděčil za tuto knihu. Manon zemřela sice v pustině, ale v náruči muže, který jí miloval z celého srdce, který jí když zemřela, vykopal

hrob zkropil jej svými slzami a pohřbil v něm své srdce. naproti tomu Markéta stejně hříšná ,jako Manon a možná stejně kajícná zemřela na svém loži v nádheře a přepychu, dalo-li se věřit tomu co jsem viděl, ale v naprosté osamělosti srdce, a ta je mnohem vyprahlejší, mnohem opuštěnější a mnohem nejlítostnější než pustina, v níž byla pohřbena Manon.

Jak jsem slyšel od přátel, kteří věděli o posledních chvílích jejího života, neposkytl Markétě v posledních dvou měsících, pozvolného a bolestného umírání nikdo opravdovou útěchu. Pak jsem v duchu přešel od Manon a Markéty vůbec na ženy, které jsem od vidění znal a které spěly s písní na rtech k téměř stejnému konci.

Ubohé bytosti! Je-li bláhové je milovat, můžeme je alespoň politovat. Litujete slepce, který ,nikdy nespatřil denní světlo, hluchého, který nikdy nezaslechl zvuky přírody, němého, který se nikdy nemohl projevit hlasem, a pod záminkou falešného studu nechcete politovat slepé srdce, hluchou duši, netečné svědomí které ubohou postiženou bytost dohánějí k šílenství, které jí brání proti její vůli rozeznat dobro, zaslechnout hlas boží a promluvit čistým hlasem, lásky a věrnosti. Hugo vytvořil Marion Delorme Musset stvořil Berneretu, Alexandr Dumas Fernandu, myslitelé a básníci všech dob věnovali i kurtizanám svůj soucit a někdy je významný muž povznesl svou láskou a věnoval jim i své jméno. Zdůrazňuji to, protože čtenáři, kteří začali číst tento příběh, je jistě dost takových, kteří se již připravují knihu odložit z obavy, že jen omlouvá neřest a prostituci a autorův věk tuto obavu ještě nesporně zvyšuje. Ti, kdož se to domnívají, mohou být klidní, odvrací-li je od četby pouze tato obava, neboť se mýlí, - jsem prostě přesvědčen o této zásadě: ženě, které nevštípila dobro výchova, otvírá bůh téměř vždy dvě cesty, které jí k němu dovedou, a těmi cestami jsou bolest a láska. Jsou obtížné a poutnice si na nich zkrvaví nohy a rozedřou ruce, ale zároveň na okrajích této cesty ztratí všechny své nedokonalosti a dojdou a dojdou svého cíle zcela nahé, ale za takovou nahotu se před bohem nerdíme. Ti, kteří potkávají takové smělé poutnice, mají je povzbudit a vyprávět všude, že se s nimi setkali, aby takovým zveřejněním ukázali cestu jiným.

Nejde jistě o to, abychom postavili u brány do života dva sloupy, jeden s nápisem "Cesta k dobru" a druhý s výstrahou "Cesta ke zlu", a řekli vstupujícím: "Rozhodněte se!" Je zapotřebí podle Kristova vzoru ukazovat pěšinky těm, kteří se dali na,začátku svést z druhé cesty k prvé. A zejména není nutné, aby tyto pěšinky byly hned na počátku příliš bolestné a neschůdné, kterým si jako příklad shovívavosti a odpouštění křesťanské podobenství o marnotratném synu. Ježíš měl tolik lásky k duším zraněným lidskými vášněmi, s láskou jejich rány ošetřoval a balzámem útěchy je léčil a uzdravoval. A tak řekl Magdaléně:

"Mnoho ti bude odpuštěno, protože jsi mnoho milovala," hluboké odpuštění, které jistě probudilo hlubokou víru. Proč bychom měli být přísnější než Kristus Proč bychom měli tvrdošíjně lpět na mínění tohoto světa, který předstírá tvrdost a tvrdost, aby si dodal zdání síly, a proč bychom s ním měli zavrhovat krvácející duše, z jejichž ran odtéká zlo minulosti jako špatná krev nemocného a které čekají na přátelskou ruku, aby je podepřela a uzdravila jejich srdce? Obracím se na svou generaci, na ty, pro něž již bohudík neplatí Voltairovy teorie, na ty, kteří vědí jako já, že lidstvo už patnáct let žije ve velikém rozmachu. Vědomí dobra a zla bylo jednou provždy vštípeno, byla povznesená víra a vracená úcta posvátným věcem, a nebude-li svět zcela dokonalý, bude jistě aspoň lepší. Úsilí všech vzdělanců směřuje k jednomu cíli, vůle všech se spojuje v zásadě:buďme dobří, buďme mladí, buďme opravdoví! Ve zlu je práznota, buďme hrdí na dobré skutky, a zejména neztrácejme naději. Nepohrdejme ženou, která není matkou, sestrou, dcerou nebo manželkou. Neomezujme úctu pouze na rodinu a nebuďme shovívaví jen ze sobeckých důvodů. Protože v nebi se radují více z pokání jednoho hříšníka než ze stovky spravedlivých, kteří nikdy nezhřešili, snažme se udělat nebi radost. Může nám to v hojné míře vynahradit. Přenechme na své životní pouti almužnu odpuštění těm, kteří propadli lidským vášním a které snad zachrání božská naděje, jak říkávají dobré babičky, když doporučují nějaký svůj lék, když nepomůže, jistě neuškodí.

Moje snaha po dosažení tak významných výsledků z nepatrného podnětu, kterým se zde zabývám, působí jistě opovážlivě, ale patřím k těm, kteří vědí, že v málu je skryto vše. Dítě je malé a je v něm člověk, mozek je útlý a skrývá všechno myšlení, oko je pouhá tečka a, obsáhne míle.

IV

Po dalších dvou dnech byla dražba skončena. Vynesla sto padesát tisíc franků.

Věřitelé se rozdělili o dvě třetiny a zbytek připadl rodině, kterou tvořila sestra a malý synovec.

Sestra hleděla užasle, když jí správce pozůstalosti sdělil, že zdědila padesát tisíc franků.

Dívka neviděla sestru šest nebo sedm let, od chvíle, kdy zmizela, a po celou tu dobu ani od ní, ani od nikoho jiného nedostala nejmenší zprávičku o jejím životě.

Přispěchala do Paříže, a ti, kteří znali Markétu, byli velmi překvapeni, že její jedinou dědičkou byla hezká silná venkovská dívka, která až do té chvíle nikdy neopustila rodnou ves. Majetek jí spadl náhle do klína, a ani neznala původ nečekaného bohatství.

Později jsem se dověděl, že se vrátila na venkov hluboce zarmoucena sestřinou smrtí, ale že její zármutek zmírňoval čtyřprocentní úrok z právě uloženého jmění. Pomalu jsem zapomínal na tyto události, které v Paříži, městě skandálů se už tolikrát opakovaly, a téměř jsem už na vše zapomněl, když tu nová událost způsobila, že jsem poznal celý Markétin život do tak dojemných podrobností, že jsem se rozhodl příběh napsat a také jej píši.

Byt byl po prodeji nábytku prázdný a znova k pronajmutí, když za tři nebo čtyři dny potom u mne někdo dopoledne zazvonil.

Můj sluha, či spíše domovník, který mi nahrazoval, sluhu, šel otevřít a přinesl mi navštívenku se vzkazem, že návštěvník si přeje se mnou mluvit.

Pohlédl jsem na navštívenku a četl:

Armaand Duval.

Pátral jsem v paměti, kde jsem se s tímto jménem již setkal, a vzpomněl jsem si na první stránku knihy Manon Lescaut. Co ode mne chce muž, který Markétě věnoval tuto knihu?

Řekl jsem, aby byl uveden.

Pak jsem spatřil vysokého, světlovlasého, bledého mladíka v cestovním obleku, který patrně několik dnů nesvlékl, a přestože byl celý zaprášený zřejmě se ani nenamáhal, aby jej okartáčoval při příjezdu do Paříže.

Pan Duval byl neobyčejně vzrušen a ani se nesnažil své vzrušení skrýt. Oslovil mne se slzami v očích a chvějícím se hlasem:

"Promiňte, pane, že jsem vás vyhledal v tomto obleku. Snad se nemusí mladí muži před sebou ostýchat a tak dychtivě jsem si přál setkat se s vámi, že jsem se ani nezastavil v hotelu, kam jsem poslal zavazadla, a spěchal jsem přímo k vám v obavě, že vás nezastihnu, třebaže je ještě časně."

Vyzval jsem pana Duvala, aby se posadil ke krbu; když usedal, vytáhl z kapsy kapesník, v němž na okamžik skryl tvář.

"Jistě nechápete," pokračoval se smutným povzdechem, "co od vás chce neznámý host v tuto hodinu, v takovém obleku a v rozpoložení, v jakém právě jsem. Zkrátka, přišel jsem, pane, požádat vás o velkou laskavost."

"Mluvte, pane, rád vám vyhovím."

"Byl jste na dražbě po Markétě Gautierové?" Po vyslovení tohoto jména se zmocnilo mladíka pohnutí, které sice na chvíli ovládl, ale nakonec bylo silnější než jeho vůle, takže si zastřel tvář dlaní.

"Jsem vám jistě směšný," dodal, "omluvte mne prosím a věřte, že nikdy nezapomenu, že jste mi věnoval svou trpělivost." "Mohu-li, pane," odvětil jsem, "přispět něčím, jak se domníváte, k zmírněníńń vašeho zármutku, řekněte mi přímo, jak bych vám mohl pomoci, a uvidíte, že vám rád vyhovím." Zármutek pana Duvala mne dojímal a z nevysvětlitelného důvodu jsem k němu chtěl být vlídný.

Začal tedy:

Koupil jste si něco na dražbě u Markéty" "Ano, pane. Knihu."

"Manon Lescaut "

"Ano."

"Máte ji ještě?"

"Mám ji v ložnici."

"Při této odpovědi se patrně panu Armandu Duvalovi velmi ulehčilo a začal mi děkovat, jako bych mu prokázal službu již tím, že jsem si knihu ponechal.

Vstal jsem, přinesl jsem jí z ložnice a podal jsem mu ji.

Je to ona," řekl, pohlédnuv na věnování na, první stránce, a listoval dále, "je to ona."

A dvě velké slzy skanuly na stránky.

Po chvíli zvedl hlavu a pohlédl na mne. Už se ani nesnažil skrýt propukající pláč a řekl:

"Záleží vám, pane, na této knize?"

"Proč, pane"

"Poněvadž jsem vás přišel požádat, abyste mi ji přenechal." "Promiňte mi mou zvědavost," odvětil jsem, "Markétě Gautierové jste věnoval tu knihu vy?"

"Ano."

"Kniha je vaše, pane," pokračoval jsem, "těší mne, že vám ji mohu předat."

"Alespoň vám za ní zaplatím částku, zač jste jí koupil," namítal pan Duval rozpačitě.

"Dovolte, abych vám jí daroval. Cena jednotlivé knihy při podobném prodeji je nepatrná a už se ani nepamatuji, co jsem za ní dal."

"Zaplatil jste za ni sto franků."

"Ano, máte pravdu," přisvědčil jsem, nyní zas já v rozpacích, jak to víte?"

"Velmi snadno. Doufal jsem, že dorazím na dražbu do Paříže včas, ale přijel jsem až dnes ráno. Chtěl jsem si stůj co stůj koupit něco z pozůstalosti a první moje cesta vedla k dražebníkovi, s jehož svolením jsem nahlédl do seznamu prodaných předmětů, kde jsou uvedena i jména kupců. Dověděl jsem se, že knihu jste koupil vy, a rozhodl jsem se, že vás požádám, abyste mi jí přenechal, třebaže cena, kterou jste za ní zaplatil, ve mně vzbuzovala obavu, že i vás možná pojí k této knize nějaká vzpomínka."

Při těchto slovech bylo zřejmé, že Armanda děsí představa, že bych mohl znát Markétu stejným způsobem jako on. Pospíšil jsem si, abych ho uklidnil.

"Znal jsem slečnu Gautierovou jen od vidění," řekl jsem. Její smrt na mne zapůsobila obvyklým dojmem, jakým působí smrt mladé krasavice na mladíka, který jí potkával. Chtěl jsem si v dražbě něco koupit a umínil jsem si, že držím tento svazek. Ani nevím proč, ale bavilo mě pozlobit pána, který byl po mé knize jako posedlý a zřejmě mi chtěl dokázat, že jí musí mít. Opakuji vám, pane, že kniha je vaše, a znovu vás prosím, abyste ,jí přijal ode mne, ne jako já od vydražovatele, a aby byla mezi námi pojítkem pro další vřelejší vztahy." "Dobrá, pane," řekl Armand, stisknuv mi ruku, "přijímám a budu vám za to celý život vděčný."

Byl bych se Armanda rád vyptával na Markétu, protože věnování v knize, cesta mladého muže a jeho touha po vlastnictví tohoto svazku podněcovaly mou zvědavost. Obával jsem se však, abych svými otázkami nevzbudil u hosta dojem. že jsem odmítl peníze proto, abych se mohl vměšovat do jeho záležitostí.

Zřejmě uhodl mé myšlenky, protože se zeptal:

"Přečetl jste si tu knihu?"

"Ano, celou.

"Co jste si myslel o dvou řádcích, které jsem vepsal" "Pochopil jsem hned, že dívka, které jste knihu daroval, nepatřila ve vašich očích k obyčejným ženám, a neviděl jsem v těch slovech pouhou banální poklonu. A nemýlil jste se pane. Ta dívka byla anděl. Hleďte," řekl, přečtěte si tento dopis."

A podal mi list, který podle vzhledu byl mnohokrát čten.

Otevřel jsem jej a četl:

"Drahý Armande,

dostala jsem Váš dopis, nezměnil jste se a děkuji za to Bohu. Ano, příteli, jsem nemocná jednou z těch chorob, kterých se nikdo nezbaví. Ale zájem, který ještě o mne projevujete, značně zmírňuje moje utrpení. Nepochybně nebudu už žít tak dlouho, abych se dočkala štěstí stisknout ruku, která napsala ten hřejivý list, který jsem právě obdržela a jehož

obsah by mne vyléčil, kdyby mne vůbec něco mohlo uzdravit. Nespatřím Vás již, protože jsem velmi blízko smrti a na sta mil nás dělí. Drahý příteli! Vaše bývalá Markéta se hodně změnila a snad je lépe, že už jí vůbec nespatříte, než abyste jí viděl takovou, jak teď vypadá. Ptáte se mne, zda jsem Vám odpustila. Ach, z celého srdce, příteli, protože bolest, kterou jste mi chtěl způsobit, byla jen důkazem Vaší lásky ke mně. Již měsíc jsem upoutána na lůžko a tolik mi záleží na Vaší úctě, že každý den píši deník svého života, od chvíle našeho rozloučení až do chvíle, kdy už nebudu mít sil.

Je-li Váš zájem o mne, Armande, opravdový, navštivte po návratu Julii Dupratovou. Odevzdá Vám můj deník. Naleznete v něm důvod a vysvětlení ,všeho, co se mezi námi událo. Julie je ke mně hodná, často o Vás spolu hovoříme. Byla u mne, když přišel Váš list obě jsme při něm plakaly.

Kdybyste byl o sobě nedal zprávu, slíbila mi, že Vám denník odevzdá při Vašem návratu do Francie. Za nic mi nevděčte. Každodenní vzpomínka na jediné šťastné chvíle mého života, je pro mne nesmírným dobrodiním a zatímco Vy máte v mém deníku najít ospravedlnění toho, co se událo, já v něm nalézám nevyčerpatelnou útěchu.

Ráda bych Vám zanechala památku, která by Vám mne stále připomínala, ale všechen můj majetek je zabaven a nic už mi nepatří.

Chápete, příteli? Umírám, a z ložnice slyším kroky hlídače, kterého věřitelé postavili do salónu, aby nikdo nic neodnesl a aby mi nic nezbylo, kdybych nezemřela. Doufejme, že s prodejem posečkají, až se můj život skončí.

Ach lidé neznají slitování! Anebo spíše se mýlím Bůh je spravedlivý a neúprosný!

A proto můj drahý přijdete na dražbu po mé smrti a něco si koupíte, protože kdybych nějakou maličkost pro Vás ukryla a někdo se to dověděl, mohli by Vás nutit, abyste zabavené předměty vrátil. Jak je smutný život, který opouštím! Jak by byl Bůh milostivý kdyby dovolil, abych Vás spatřila, než zemřu! Ale nejspíše se s Vámi musím rozloučit takto, a proto sbohem, příteli! Odpusťte, že jsem nemohla napsat více, ale lidé, kteří tvrdí, že mě uzdraví, mne tak vyčerpávají odbíráním krve, že už nemohu psát.

Markéta Gautierová."

Poslední slova byla vskutku sotva čitelná.

Vrátil jsem dopis Armandovi, který jej patrně četl v duchu se mnou, protože řekl, když jej ode mne přijímal.

"Poznal by někdo, že ten dopis psala vydržovaná dívka?"

A dojat vzpomínkami, hleděl chvíli upřeně na písmo a nakonec dopis přiložil ke rtům.

"Když si pomyslím," pokračoval, že zemřela, a já jí nemohl vidět a už ji nikdy nespatřím! Když si vzpomenu, že pro mne učinila, co by neučinila ani vlastní sestra, nemohu si odpustit,že jsem jí nechal tak zemřít. Zemřela! Zemřela se vzpomínkou na mne, psala a vyslovovala moje jméno, ubohá, drahá Markéta!"

A Armand, neovládaje už příval slz a myšlenek, vztáhl ke ně ruku a pokračoval:

"Kdyby někdo viděl můj nářek nad smrtí takové ženy, jistě by mne považoval za blázna, vždycky je obtížné tišit bolest, kterou sami nepociťujeme, ale vřelé sympatie k mladému muži, který mne s takovou otevřeností zasvětil do svého zármutku, a v přesvědčení, že mu má slova nebudou lhostejná, jsem řekl: "nemáte rodiče nebo přátele? Navštivte je, jistě vás utěší, já vás mohu jenom litovat."

"Máte pravdu," řekl, povstal a začal přecházet dlouhými kroky po pokoji, "unavuji vás. Promiňte, neuvědomil jsem si, že nemůžete chápat mé utrpení a že vás obtěžuji záležitostí, která vás nemůže zajímat."

"Nesprávně jste mě pochopil, milerád bych vám pomohl a jenom lituji, že nemohu utišit váš zármutek. Může-li vás rozptýlit moje společnost nebo společnost mých přátel a mohu-li vám v něčem pomoci, ujišťuji vás, že pro vás rád učiním vše, co je v mých silách."

Odpusťte, odpusťte." řekl, "jsem bolestí přecitlivělý Dovolte mi ještě chviličku se pozdržet, co by mně oschly oči, aby chodci na ulici zvědavě necivěli na uplakaného muže. Jsem nesmírně rád, že jste mi dal tu knihu. Nikdy se vám za ní nedokáži náležitě odvděčit."

"Jistěže ano, jen když se trochu blíže seznámíme," řekl jsem Armandovi, "a svěříte-li se mi s důvody svého zármutku. Sdělení prožitého utrpení přináší úlevu."

"Máte pravdu, dnes se však musím vyplakat a nebyl bych schopen souvislého vyprávění. Jednou vám povím celý příběh a poznáte, že mám důvod oplakávat ubohou dívku. A teď" dodal, osušuje si před zrcadlem naposledy oči; "mi povězte, zda se vám nezdám příliš pošetilý , a dovolte mi, abych vás opět mohl navštívit."

Pohled mladého muže byl upřímný a milý. Byl bych ho objal. Do očí mu opět vstoupily slzy. Povšiml si, že jsem to zpozoroval, a odvrátil se.

"Nu tak," řekl jsem povzbudivě, "hlavu vzhůru."

"Sbohem!" rozloučil se.

A s velikým úsilím přemáhaje pláč, vyšel kvapně ze dveří. Poodhrnul jsem záclonu a viděl jsem, jak vstupuje do kočáru , který ho u vrat očekával. Sotva usedl, propukl v pláč a skryl tvář do kapesníku.

V

Uplynula dosti dlouhá doba. o Armandovi jsem nic nezaslechl, ale zato se často hovořilo o Markétě.

Nevím, zda jste si všimli, že někdy stačí, aby bylo před vámi jednou vysloveno jméno nějaké osoby, která vám až do té chvíle byla neznámá nebo lhostejná, a tím pojednou se začnou kolem tohoto jména kupit podrobnosti a všichni přátelé vám vyprávějí o záležitosti, o které se dříve nikdy před vámi nezmiňovali A náhle seznáte, že s vámi ona osoba měla co dělat, že nepozorovaně prošla i vaším životem, zjistíte dokonce v událostech, které vám jsou vyprávěny, určitou shodu a podobnost s některými vlastními zážitky. S Markétou tomu sice nebylo přesně tak, poněvadž jsem jí znal pouze od vidění a podle jejích zvyků.

Teprve od dražby jsem častěji zaslechl její jméno a podle toho, co jsem popsal v předešlé kapitole, bylo toto jméno příčinou tak hlubokého zármutku, že můj údiv vzrůstal a s ním i má zvědavost.

V důsledku toho jsem neoslovoval přátele, s nimiž jsem dosud nikdy o Markétě nemluvil, jinak než takto:

"Znal jste Markétu Gautierovou?"

"Dámu s kaméliemi?"

"Ano."

"Znal. Výborně!"

A toto ujištění doprovázel často významný úsměv, který nikoho nenechal na pochybách.

"Jaké to bylo děvče?" vyptával jsem se dále.

"Hodná dívka."

"Nic víc ?"

"Bože můj, a co víc? Snad měla více ducha i srdce než jiné."

"A nic bližšího o ní nevíte?"

"Přivedla na mizinu barona G."

"Jenom toho ?"

"Byla metresou starého vévody de..."

"Byla opravdu jeho metresou?"

"Prý ano. Ať tak či onak, dával jí hodně peněz."

Stále tytéž známé skutečnosti.

Byl bych se rád něco dověděl o vztahu mezi Markétou a Armandem.

Nakonec jsem potkal známého, který má trvalé styky se ženami z polosvěta. Zeptal jsem se ho:

"Znal jste Markétu Gautierovou?"

Opět jsem uslyšel ono významné "výborně".

"Jaká byla?"

"Hezká a hodná. Litoval jsem ji, když zemřela."

"Nebyl jejím milencem Armand Duvall"

"Takový vysoký světlovlasý muž?"

"Ano."

"Byl.

"A kdo to je?"

Hoch, který s ní, myslím, utratil to málo, co měl, a který jí pak musel opustit. Prý z toho zešílel.

"A ona ?

Říká se, že ho také velmi milovala, ovšem způsobem, jakým dovedou milovat takové dívky. Nelze od nich žádat více, než mohou poskytnout."

Co se stalo s Armandem?"

"Nevím. Neznali jsme ho blíže. Žil s Markétou pět nebo šest měsíců na venkově. Když se vrátila, odcestoval." "A pak jste ho už neviděl?"

"Od té doby ne."

Já jsem Armanda rovněž nespatřil. Pomalu jsem se už v duchu ptal, zda zpráva o Markétině smrti nevzkřísila jeho dřívější lásku a s ní i prožité zklamání, a říkal jsem si, že už asi zapomněl jak na zemřelou, tak i na slib, že mne opět navštíví. Taková domněnka by byla dost pravděpodobná, kdyby bylo šlo o někoho jiného, ale Armandovo zoufalství se projevovalo tak upřímně, že jsem si začal představovat, přecházeje z jedné krajnosti do druhé, že jeho zármutek vyústil v chorobu a že o něm nemám zpráv proto, že je nemocen, a dokonce snad že zemřel.

Mladík mne chtě nechtě zajímal. Snad můj zájem byl trochu sobecký; patrně jsem tušil v jeho utrpení citový milostný příběh a je také možné, že obava, kterou ve mně Armandovo mlčení vzbuzovalo, pramenila z touhy se o něm dovědět. Protože se ale pan Duval u mne neobjevoval, rozhodl jsem se, že ho vyhledám sám. Nebylo těžké si najít záminku. Neznal jsem však jeho bydliště a nikdo z přátel, kterých jsem se dotazoval, mně je nemohl sdělit.

Odebral jsem se do ulice de Antin. Možná, že bude Markétin domovník vědět kde Armand bydlí. Domovník byl nový. Neznal Armandovo bydliště stejně jako já. Zeptal jsem se tedy, na kterém hřbitově je slečna Gautierová pochována. Na hřbitově Montmartre.

Nastal duben, počasí bylo pěkné, hroby již jistě ztratily smutný a opuštěný vzhled, který jim dodává zima, a bylo konečně už dosti teplo, aby si lidé vzpomněli na zemřelé a navštívili je. Odebral jsem se na hřbitov a říkal jsem si: pouhým pohledem na Markétin hrob poznám, zda ještě Armand truchlí, a snad se i dovím, co se událo.

Vstoupil jsem do hlídačova domku a zeptal jsem se ho, byla-li na hřbitově Montmartre pochována 22. února Markéta Gautierová. Zřízenec zalistoval ve velké knize, v níž jsou zapsáni podle čísel všichni příchozí do tohoto posledního útočiště, a sdělil mi, že zde skutečně 22. února v poledne byla pohřbena žena tohoto jména.

Požádal ,jsem ho, aby mi ukázal její hrob; neboť v tomto městě mrtvých, které má své ulice jako město živých, se nevyznáte bez průvodce. Hlídač zavolal zahradníka, dal mu potřebné pokyny, a ten ho přerušil slovy:

"Vím, vím... Ten hrob se snadno pozná," pokračoval, obraceje se ke mně .

"Podle čeho?" zeptal jsem se.

"Jsou na něm jiné květiny než na ostatních."

"Vy o něj pečujete?"

"Ano, pane, a byl bych rád, kdyby všichni příbuzní tak pečovali o zemřelé jako mladík, který mi jej svěřil."

Po několika oklikách se zahradník zastavil a řekl:

"Tady je to."

A vskutku, před očima jsem měl květinový čtverec, který by nikdo nepokládal za hrob, nebýt bílého mramoru s vytesaným jménem.

Kolmá mramorová deska a železná mřížka ohraničovaly prostor celý zakrytý bílými kaméliemi.

Jak se vám to líbí?" zeptal se zahradník.

"Je to velmi pěkné."

"A když některá kamélie uvadne, mám nařízeno jí nahradit novou."

"A kdo vám to přikázal?"

"Nějaký mladý pán, který velmi plakal, když sem poprvé přišel, asi nějaký dobrý známý zemřelé; jak se zdá, bývala pěkně veselá. Byla prý velmi hezká. Pán ji znal?" Ano."

"Ten druhý také," prohodil zahradník se škodolibým úsměvem.

"Nikdy jsem s ní nemluvil."

"A přišel jste sem za ní. To je od vás hezké, protože ti, kteří děvče navštěvovali, teď hřbitov nezaplavují." Nikdo sem tedy nechodí?"

"Nikdo, kromě toho mladého muže, který tady byl jednou."

"Jen jednou?

"Ano, pane.

"A od té doby už nepřišel?"

"Ne, ale přijde, až se vrátí."

"Odcestoval?"

"Ano."

"Víte snad kam?"

"Myslím, že k sestře slečny Gautierové."

"A proč?

"Požádat o dovolení exhumovat zemřelou, aby ji mohl pohřbít jinde."

"A proč jí nenechá zde?"

"Víte, pane, lidé mívají s mrtvými různé záměry. My to zde vidíme denně. Hrob v této části je zakoupen jen na pět let a ten mladý pán chce zakoupit hrob trvalý a větší. V nové části to bude lepší."

"A kde je nová část?"

"Nová místa se teď rozprodávají v levé části. Kdyby byl hřbitov dříve tak udržován jako teď, nevyrovnal by se mu žádný na světě, ale tady je ještě hodně práce, než bude vše takové, jak má být. A pak, lidé jsou tak pošetilí!" Jak to

myslíte?"

"Mám na mysli, že někdo je pyšný i tady. Tak například slečna Gautierová, jak se zdá, vedla trochu veselý život, promiňte mi. ten výraz. A teď je ubohá slečna mrtvá. A zbylo z ní totéž, co z těch, které nikdo nemůže pomlouvat a jejichž hroby denně zaléváme. A tak když se příbuzní osob pohřbených vedle ní dověděli, čím byla, začali s tím, že podají námitky proti tomu, aby byla pohřbena tady, a že by vlastně ženy jejího druhu měly být pohřbeny někde stranou od ostatních, jako bývají pohřbení chudáci. Viděl to kdo kdy? Sám jsem jim to pěkně řekl. Sami boháči, kteří přicházejí navštívit své mrtvé čtyřikrát, do roka, květiny přinesou sami a jaké květiny! Staví je na odiv kvůli těm, které prý oplakávají, popisují nad nimi své slzy, které nikdy neprolili, a takoví lidé chtěli něco namítat pro toto sousedství. Snad mi uvěříte, pane, ačkoli já jsem tuhle slečnu neznal a nevím, co dělala, mám tu ubožačku rád, starám se o ní a, dávám jí kamélie za poctivou cenu. Je to moje oblíbená mrtvá. My totiž, pane, musíme mít rádi mrtvé, protože tady máme tolik práce, že nemáme ani čas, abychom měli rádi něco jiného."

Zahleděl jsem se na zahradníka a někteří čtenáři jistě pochopí dojetí, které se mne při jeho slovech zmocnilo, a nemusím je snad popisovat.

Nepochybně si toho povšiml, protože pokračoval:

"Prý leckterý muž pro tuhle dívku přišel o všechno a měla prý i milence, kteří jí zbožňovali. Když si přitom pomyslím, že mezi nimi není jediný, který by přišel a koupil jí kytičku, je to divné a smutné. A to ještě tahle si nemá co naříkat, protože má svůj hrob, a i když na ní vzpomíná jen jediný, činí tak za všechny ostatní. Ale máme tady podobné dívky a stejně mladé, které jsou házeny do společného hrobu, a když slyším, jak jejich ubohá těla padají do jámy, rozdírá mi to srdce. A ani živá duše na ně po smrti nevzpomene. Naše řemeslo není vždycky právě veselé, zvláště když si člověk zachová trochu citu. Nemohu se mu někdy ubránit, víte. Mám hezkou dvacetiletou dceru, a když pohřbívají nějakou dívku v jejím věku, představuji si ji, a ať je to vznešená dáma, nebo tulačka, nemohu se ubránit dojetí. Ale jistě vás unavuji svým povídáním a pro ně jste nepřišel.

Měl jsem vás dovést ke hrobu slečny Gautierové a jsme u něho.

Přejete si ještě něco?"

"Znáte bydliště pana Armanda Duvala?" zeptal jsem se zahradníka.

"Ano. Bydlí v ulici de... Byl jsem tam pro peníze za všechny květiny, které tady vidíte."

"Děkuji vám, příteli."

Ještě naposled jsem pohlédl na hrob pokrytý květinami a byl bych rád pronikl zrakem do hloubky, abych se přesvědčil, co země učinila z krásné bytosti, která do ní byla uložena, a pak jsem smutně odcházel.

"Pán by rád viděl pana Duvala?" otázal se zahradník, kteří odcházel se mnou.

"Ano."

"Ale určitě se ještě nevrátil, protože jinak bych ho tady viděl."

"Jste tedy přesvědčen, že na Markétu nezapomněl?" "Víc než přesvědčen. Vsadil bych se, že jí chce pohřbít jinde jen proto, aby jí mohl ještě spatřit."

"Nerozumím vám."

"První jeho slova, sotva vstoupil na hřbitov, byla: co mám dělat, abych ji ještě mohl spatřit? To by bylo možno jen při přenesení do jiného hrobu a poučil jsem ho o všech nezbytných formalitách, neboť jistě víte, že při výměně hrobu je nutno mrtvé identifikovat a k tomuto úkonu, který řídí policejní komisař, jsou oprávněni pouze příbuzní zemřelého. Pro toto oprávnění odjel pan Duval k sestře slečny Gautierové, a jakmile se vrátí, jeho první návštěva bude jistě u nás. Došli, jsme ke hřbitovní bráně. Znova jsem zahradníkovi poděkoval, vtisknuv mu do dlaně několik mincí, a vydal jsem se na adresu, kterou mi dal.

Armand se ještě nevrátil.

Zanechal jsem mu vzkaz s prosbou, aby mne po návratu navštívil, nebo aby mi vzkázal, kde bych ho mohl vyhledat. Příštího dne ráno jsem dostal od Duvala dopis, v němž mi sděloval, že se vrátil, a prosil mne, abych ho navštívil, jelikož je tak vyčerpán, že nemůže vycházet.

VI

Nalezl jsem Armanda na lůžku.

Když mne spatřil, podal mi rozpálenou ruku.

"Máte horečku ," řekl jsem.

"To nic není, jenom únava z rychlého cestování."

"Byl jste u Markétiny sestry?"

"Ano. Kdo vám to řekl?"

"Vím o tom. A získal jste to, co jste chtěl?

"Ano, ale kdo vám řekl o mé cestě a o jejím účelu?"

"Zahradník na hřbitově."

"Viděl jste hrob?"

Neodvažoval jsem se odpovědět, protože hlas, kterým tato slova byla pronesena, prozrazoval, že Armand je dosud obětí vzrušení, jehož jsem byl svědkem, a že ještě dlouho nebude schopen ovládnout toto vzrušení, když si vzpomene na prožité smutné události nebo když mu je někdo připomene. Proto jsem místo odpovědi jenom přikývl.

"Pečuje o něj dobře?" pokračoval Armand. Po lících nemocného stékaly dvě velké slzy, které se snažil otočením hlavy přede mnou skrýt. Předstíral jsem, že je nevidím, a snažil jsem se změnit téma hovoru.

"Od vašeho odjezdu už uběhly tři neděle," řekl jsem.

Armand si zakryl dlaní oči a pravil:

"Přesně tři neděle."

"Byl jste dlouho na cestě."

"V těch třech týdnech jsem byl čtrnáct dnů nemocen, jinak bych se byl už dávno vrátil, ale sotva jsem tam dojel, zachvátila mne horečka a nemohl jsem ani vycházet." "A vydal jste se domů ještě ne zcela zdráv." "Kdybych tam byl zůstal ještě o týden déle, byl bych tam umřel."

"A teď, když jste se vrátil, musíte se šetřit. Budou vás navštěvovat přátelé a já především, dovolíte-li." Za dvě hodiny vstanu."

"To je nerozumné."

"Musím."

"Co máte tak důležitého na práci?"

"Musím zajít k policejnímu komisaři."

"Proč tam někoho nepošlete, vždyť vám to uškodí.,° "To jediné mne může uzdravit. Musím ji vidět. Od chvíle, kdy jsem se dověděl, že zemřela, a zvláště když jsem, spatřil její hrob, nemohu spát. Nedovedu si představit, že dívka, kterou jsem opustil tak mladou a krásnou, je mrtva. Musím se o tom sám přesvědčit. Musím vidět, co udělal Bůh z bytostí, kterou jsem tolik miloval, a strašlivý pohled ;snad potom překoná zoufalou vzpomínku. Doprovodíte mne, že - neobtěžuje-li vás to ?

"Co vám řekla její sestra?"

"Nic. Byla zřejmě velmi překvapena, že neznámý člověk chce zakoupit Markétě hrob, a ihned podepsala prohlášení, o které jsem jí požádal."

Dejte na mou radu a vyčkejte s přemístěním, až budete úplně zdráv."

"Ach, jsem dost silný, neobávejte se. Zešílel bych, kdybych co nejrychleji neuskutečnil záměr; jehož splnění nezbytně vyžaduje můj žal. Ujišťuji vás, že se neuklidním, dokud Markétu nespatřím. Možná, že je to horečná žízeň, která mne spaluje, sen mé nespavosti, důsledek mého blouznění; musím ji vidět, i kdybych se měl stát trapistou jako pan de Rancé."

"Chápu," řekl jsem Armandovi, "učiním, co si budete přát.

Navštívil jste Julii Dupratovou?"

"Samozřejmě ihned v den svého prvního návratu."

A odevzdala vám dopisy, které u ní Markéta pro vás zanechala?"

"Tady jsou."

Armand povytáhl z pod polštáře svázaný balíček a hned jej zase uložil.

"Znám jejich obsah zpaměti," dodal. "V posledních třech týdnech jsem je pročítal desetkrát denně. Také si je přečtete, ale později, až budu trochu klidnější a až budu schopen vám vysvětlit, jak hlubokou lásku tato zpověď prozrazuje. Zatím bych měl jednu prosbu."

"Jakou?"

"Máte dole povoz?"

"Ano."

"Dobrá. Byl byste tak laskav a zašel na poštu s mým cestovním pasem a dotázal se, zda tam nemám nějaké dopisy? Otec a sestra mi měli psát do Paříže, ale odcestoval jsem v takovém spěchu, že jsem neměl čas zastavit se tam před odjezdem. Až se vrátíte, půjdeme spolu uvědomit policejního komisaře o zítřejším obřadu."

Armand mi dal svůj pas a já šel do ulice Jeana Jacquesa Rousseau.a Byly tam pro pana Duvala dva dopisy; převzal jsem je a vrátil se zpět.

Při mém návratu byl už Armand oblečen a připraven k odchodu. "Děkuji vám," řekl, přijímaje dopisy. "Ano," pokračoval, letmo pohlédnuv na adresy, "jsou od otce a od sestry.

"Nedovedli si asi vysvětlit, mé mlčení."

Otevřel dopisy a spíše uhodl, než přečetl jejich obsah, protože je vzápětí, zase složil, ačkoliv každý obsahoval čtyři stránky.

"Jeďme," obrátil se ke mně, "odpovím na ně zítra." Přišli jsme k policejnímu komisaři a Armand mu předložil prohlášení Markétiny sestry.

Komisař mu pak vyhotovil písemný příkaz pro hřbitovního zřízence. Provedení bylo stanoveno na desátou hodinu dopolední příštího dne. Domluvili jsme se, že se pro Armanda o hodinu dříve zastavím a že pojedeme na hřbitov společně. Byl jsem též zvědav na zítřejší podívanou a přiznám se, že jsem celou noc nespal.

A soudím-li podle představ, které pronásledovaly i mne, byla to pro Armanda jistě velmi dlouhá noc.

Když jsem se pro něj nazítří v devět hodin zastavil, byl děsivě bledý, ale vypadal klidně.

Usmál se a podal mi ruku.

Všechny svíce byly na knot vyhořelé, a než jsme vyšli, vzal do ruky objemný dopis adresovaný otci, v němž nepochybně vyjadřoval své noční pocity.

Za půl hodiny jsme přišli na Montmartre.

Komisař nás už očekával.

Zvolna jsme kráčeli k Markétinu hrobu. Komisař šel první a my několik kroků za ním.

Chvílemi jsem pocítil křečovité zachvění přítelovy paže, jako by mu náhle projel tělem mráz. Vždycky jsem při tom na něj pohlédl, s porozuměním se usmál, ale od chvíle, kdy jsme vyjeli z jeho bytu, jsme nepromluvili ani slova. Nedaleko Markétina hrobu se Armand zastavil, aby si setřel tvář, po níž mu kanuly velké krůpěje potu. Využil jsem této chvilky k vydechnutí, protože i mně se svíralo srdce jako v kleštích.

Odkud jen pramení bolestné potěšení z takovéhle podívané Když jsme stanuli u hrobu, byly už květináče s květinami a železná mřížka odstraněny a dvá hrobníci začali kopat hlínu. Armand se opřel o strom a přihlížel.

Jako by mu z očí vyprchal život.

Náhle jedna z motyk narazila na kámen. Při tomto zvuku sebou Armand trhl, jako by zasažen bleskem, a stiskl mi ruku tak silně, že mne to až zabolelo.

Jeden z hrobníků vzal širokou lopatu a začal vyhazovat hlínu a pak, když už v hrobě zbývalo jen kamení, které se klade na rakev, vyhazoval kámen po kameni.

Nespouštěl jsem očí z Armanda, protože jsem se obával, že ho každým okamžikem opustí smysly, které se zřejmě snažil soustředit. Hleděl však stále upřeně, oči široce otevřené a vytřeštěné jako v záchvatu šílenství a jen chvějící se tváře a rty svědčily o tom, že prožívá prudký nervový otřes. Pokud mne se týká, mohl bych jen říci, že jsem litoval své účasti.

Když byla rakev zcela odkryta, přikázal komisař hrobníkům:

"Otevřít!"

Muži uposlechli, jako by to byla nejobyčejnější věc na světě. Rakev byla dubová a hrobníci začali odšroubovávat vrchní desku, která tvořila víko. Šrouby byly od vlhké hlíny zrezivělé, takže dalo hodně námahy rakev otevřít. Vycházel z ní odporný zápach, třebaže kolem byly vysázeny vonné keře.

"Bože můj, Bože můj!" šeptal Armand.

A zesinal ještě víc.

I hrobníci poněkud odstoupili.

Mrtvola byla zahalena do velkého bílého rubáše, pod nímž se trochu rýsovaly obrysy. Na jednom konci se rubáš už úplně rozpadl, takže odhaloval nohu zemřelé.

Div že jsem neomdlel a ještě teď, při psaní těchto vět, mi vzpomínka na onen výjev vyvstává před očima s děsivou životností.

"Pospěšme si," řekl komisař.

Jeden z hrobníků tedy natáhl ruku a začal stahovat rubáš, a pozvednuv jej na okraji, prudce odhalil Markétinu tvář. Byl to hrozný pohled a je strašné o tom mluvit. Místo očí zely jen dva důlky, rty zmizely a bílé zuby byly zaťaty. Dlouhé, černé, suché vlasy byly přilepeny ke skráním a poněkud zakrývaly zelené prohlubně v lících, a přece jsem v tomto obličeji poznal bílý, růžový a usměvavý obličej, který jsem tak často vídal.

Armand nemohl odtrhnout od tohoto obličeje zraky, přitiskl si kapesník k ústům a hryzal jej.

Mně pak připadalo, že mi svírá hlavu železný kruh, že mi zrak zastřel závoj, hučelo mi v uších a zmohl jsem se jen na to, že jsem otevřel lahvičku, kterou jsem měl náhodou s sebou, a vdechoval aromatickou sůl.

A v těch mátohách jsem slyšel, jak se komisař zeptal pana Duvala :

"Poznáváte ji?"

"Ano," odpověděl tiše mladík.

"Tak uzavřete a odneste rakev," řekl komisař.

Hrobníci opět zakryli rubášem obličej zemřelé, zavřeli rakev, zvedli ji každý na jednom konci a odnášeli na vykázané místo. Armand se ani nepohnul. Zíral na prázdný hrob a byl sinalý jako mrtvola, kterou jsme právě viděli... Zdálo se, že zkameněl.

Pochopil jsem, co se stane, až po skončení této podívané se zmírní jeho utrpení a Armand se přestane ovládat.

Přistoupil jsem ke komisaři:

"Je ještě nutná přítomnost toho pána?" zeptal jsem se, ukazuje na Armanda.

"Není," odpověděl mi, "radil bych vám, abyste ho odvedl, zdá se, že je nemocen."

"Pojďme," řekl jsem Armandovi a vzal ho pod paží.

"Co je?" řekl, pohlédnuv na mne, jako by mě nepoznával.

"Už je to skončeno," pokračoval jsem "musíte už jít příteli, jste bledý, chvějete se zimou, zabijete se takovým vzrušováním."

"Máte pravdu, pojďme," odvětil jako stroj, ale ani se nepohnul.

Vzal jsem ho tedy pod paží a odváděl.

Dal se vést jako dítě, chvílemi šeptaje:

Viděl jste ty oči?"

A obracel se, jako by ho vidina volala zpět. Náhle sebou začal při chůzi zmítat a kráčel, jako by ho strkal.

Zuby mu drkotaly, ruce měl ledové, otřásal jím prudký nervový záchvat.

Uklidňoval jsem ho, ale vůbec neodpovídal.

Nechal se však odvádět.

U hřbitovní brány jsme měli kočár. V nejvyšší čas.

Sotva usedl, rozechvěl se ještě silněji a v prudkém nervovém záchvatu mi šeptal, tiskna mi ruku v obavě, aby mne nepolekal

"To nic, to nic, kdybych jen mohl plakat." A hruď se mu prudce dmula, oči měl podlité krví, ale slzy se v nich neobjevily.

Dal jsem mu čichnout k lahvičce, která mně tak dobře posloužila, a když jsme přijeli k jeho bytu, lomcovala jím už jen horečka..

S pomocí sluhy jsem ho uložil na lůžko, podpálil jsem v jeho ložnici v krbu a spěchal jsem pro lékaře, jemuž jsem řekl, co se přihodilo.

Dostavil se ihned.

Armand byl rozpálen horečkou a v deliriu vykřikoval úryvkovitá, nesrozumitelná slova, z nichž ,bylo možno rozeznat jen Markétino jméno.

"Co o tom soudíte?" zeptal jsem se lékaře, když prohlédl nemocného.

"Má zcela určitě zánět mozkových blan a je to pro něj štěstí, protože si myslím, Bůh mi odpusť, že by byl zešílel. Na štěstí nemoc tělesná přemůže nemoc duševní a za měsíc se z ní uzdraví a možná, že z obou."

VII

Takové choroby, kterou byl stižen Armand, mají aspoň tu dobrou vlastnost, že buď zabijí rázem, nebo se dají rychle překonat.

Čtrnáct dnů po událostech, o kterých jsem vyprávěl, se Armand již zotavoval. Pojilo nás úzké přátelství. Po dobu jeho nemoci jsem téměř neopustil jeho pokoj. Jaro hýřilo květy, zelení, ptačím zpěvem a okno mého přítele vedlo do zahrady plné života, jejíž zdravá vůně stoupala až k němu.

Lékař mu dovolil vstát a v nejteplejších denních hodinách mezi dvanáctou a druhou jsme spolu často sedali u otevřeného okna a rozmlouvali.

Vyhýbal jsem se zmínce o Markétě, obávaje se, aby její jméno nevzkřísilo smutnou vzpomínku, dřímající pod klidnou tváří nemocného. Ale naopak, Armanda jako by těšilo o ní hovořit; nemluvil však už o ní se slzami v očích jako dříve, nýbrž s něžným úsměvem, který mne přesvědčoval o jeho duševní vyrovnanosti.

Povšiml jsem si, že od poslední návštěvy hřbitova, od výjevu, kterým jeho vnitřní krize vyvrcholila, byla jeho duševní trýzeň překonána, patrně nemocí, a na Markétinu smrt už nahlížel jinak než dříve.

Ověřená jistota mu poskytla jakousi útěchu, a aby zaplašil chmurný obraz, který mu často vyvstával před očima, ponořoval se do šťastných vzpomínek na svůj vztah k Markétě a zdálo se, že nechce myslet na nic jiného.

Jeho tělo bylo nervovým záchvatem i zotavováním z horeček příliš vyčerpáno, než aby připustilo nějaké prudké duševní vzrušování, a radost z jara, která všude vládla, obklopovala i Armanda, takže byl bezděčně přiváděn do radostnější nálady. Stále tvrdošíjně odmítal sdělit své rodině, jaké nebezpečí mu hrozilo, a i když už z něho vyvázl, neměl jeho otec dosud potuchy o jeho nemoci.

Jednou jsme setrvali ,u okna déle než obvykle, počasí bylo překrásné a slunce za soumraku zapadalo ve zlaté záři na azurovém nebi. Ačkoli jsme byli uprostřed Paříže, zeleň, která nás obklopovala, jako by nás oddělovala od ostatního světa, a jen hrčení kočáru občas rušilo náš rozhovor. "Bylo to asi v tuto roční dobu za podobného večera, kdy jsem poznal Markétu," řekl Armand, sleduje vlastní myšlenky a nevnímaje moje slova.

Odmlčel jsem se.

Obrátil se proto ke mně a pokračoval:

"Musím vám vyprávět celý příběh. Zpracujte jej literárně, nikdo mu sice nebude věřit, ale snad bude aspoň zajímavé jej napsat."

"Povíte mi všechno později, příteli," namítal sem, "nejste ještě zcela zdráv."

"Je vlahý večer, pojedl jsem kousek kuřete," řekl s úsměvem;

"Horečku nemám, nemáme nic na práci, tak vám všechno povím."

"Naslouchám tedy, když jinak nedáte."

"Je to prostý příběh," začal, "a budu jej vyprávět tak, jak se události postupně vyvíjely. Kdybyste z něho chtěl později něco udělat, můžete jej podle libosti pozměnit." A tady je jeho příběh, v jehož dojemném vylíčení jsem pozměnil pouze několik slov.

"Ano," pokračoval Armand, opíraje hlavu o opěradlo křesla, "ano, bylo to za takového večera! Byl jsem toho dne s jedním ze svých přátel, Gastonem R., v pařížském okolí. Večer jsme se vrátili do Paříže, a nevědouce co s časem, šli jsme do divadla Variété.

O přestávce jsme vyšli na chodbu a tam se procházela vysoká dívka, kterou přítel pozdravil.

Koho jste to zdravil?" otázal jsem se.

"Markétu Gautierovou," odpověděl.

Připadá mi, že se hodně změnila, protože jsem ji nepoznal," "řekl jsem s rozechvěním, které záhy pochopíte.

"Byla nemocná, nebude, chudinka, dlouho živa."

Vzpomínám si na ta slova, jako bych je slyšel včera. Ještě vám musím říci, příteli, že už dva roky se mne zmocňoval zvláštní pocit, když jsem tuto dívku potkal. Nevěděl jsem proč, zbledl jsem a srdce se mi vždy rozbušilo. Mám přítele, který se zabývá okultními vědami, a ten by mé pocity nazval přitažlivostí fluid. Já si však prostě myslím, že mně bylo souzeno se do Markéty zamilovat a že jsem to už tušil.

Vždy ve mně vzbuzovala takový pocit, všimli si toho i přátelé a srdečně se zasmáli, když zjistili, kdo jej vzbuzuje. Poprvé jsem ji spatřil na Burzovním náměstí u vchodu k Sussovi. Zastavil tam otevřený kočár a vystoupila z něho žena

v bílých šatech. Když vcházela do obchodu, uvítal ji obdivný šepot. A já zůstal jako přibitý od chvíle, kdy vystoupila z kočáru. Pozoroval jsem jí sklem výkladů, jak v obchodě vybírá svůj nákup. Mohl jsem také vstoupit, ale neodvážil jsem se. Neznal jsem jí a obával jsem se, aby se nedovtípila, proč jsem vešel do obchodu, a neurazila se. Nepředpokládal jsem, že bych se s ní ještě někdy setkal.

Byla elegantně oblečena. Měla mušelínové šaty s množstvím kanýrků, indický šál vyšívaný v rozích zlatými hedvábnými květy, na hlavě měla florentský slamáček a jediný náramek; silný řetízek, který přicházel v té době do módy. Vstoupila do kočáru a odjela.

Jeden z příručích zůstal stát u dveří a sledoval očima kočár elegantní zákaznice. Přistoupil jsem k němu a požádal jsem ho, aby mi řekl její jméno.

"To je slečna Markéta Gautierová," řekl mi.

Neodvážil jsem se dotazovat na její adresu a odešel jsem. Nemohl jsem se zbavit vzpomínky na toto zjevení, protože to bylo opravdové zjevení, podobné těm, která jsem už zažil, a všude jsem hledal tuto ženu, tak královsky krásnou. Za několik dnů se konalo velké představení v Komické opeře. Šel jsem do divadla. Prvního, koho jsem spatřil v lóži u jeviště, byla Markéta. .

Mladík, který byl se mnou, jí rovněž poznal, protože mi řekl, ukazuje na ní:

"Pohleďte na tu hezkou dívku."

V té chvíli Markéta zamířila kukátkem na nás, spatřila mého přítele, usmála se na něho a pokynula mu, aby jí přišel navštívit.

"Jdu jí pozdravit," řekl mi, "hned se vrátím."

Nezdržel jsem se poznámky: "Vy máte ale štěstí!"

"Proč?"

"Setkat se s tou dívkou."

"Nejste do ní zamilován?"

"Nejsem," pravil jsem, zardívaje se, protože jsem nevěděl, co říci, "ale rád bych se s ní seznámil."

"Pojďte se mnou, představím vás."

"Požádejte jí předem o dovolení."

"Ach, Bože, u ní není třeba takových okolků, pojďte." Jeho slova se mne dotkla. Trnul jsem, abych nezjistil, že Markéta není hodna mých citů.

V jedné knize Alphonse Karra, nazvané "Am Rauchen", sleduje muž večer velmi elegantní ženu, do jejíž krásy se zamiloval na první pohled. Cítí, že by měl sílu podniknout vše, že by měl odhodlání všechno překonat a odvahu všechno dokázat za políbení její ruky. Neodvažuje se ani pohlédnout na svůdnou nožku, kterou poodhalila, aby si nezašpinila šaty. Zatímco přemítá o tom, co vše by podnikl, aby tuto ženu získal, zastaví ho sama na nároží a táže se ho, chce-li jít k ní. Muž se odvrátí, přejde ulici a vrací se smutně domů. Připomněl jsem si tuto lekci. Byl bych pro tuto dívku rád trpěl a bál jsem se, aby mne nepřijala příliš rychle a nevěnovala mi příliš překotně lásku, za kterou bych rád platil dlouhým čekáním a velkou obětí. My muži už jsme takoví. Je opravdu štěstí, že obrazotvornost poskytuje, našim smyslům tuto poezii a že tělesné touhy tak ustupují snům duševním. Kdyby mě byl někdo řekl: Dnes bude tato žena vaše a zítra budete zabit," byl bych přijal. A kdyby mně byl řekl: Zaplaťte deset louisdorů a budete jejím milencem, byl bych odmítl a rozplakal se jako dítě, které po probuzení vidí, že zámek, o němž snilo, se rozplynul.

Přál jsem si jí však poznat. Jenom tak jsem se mohl dovědět, co si o ní mám myslet.

Řekl jsem tedy svému příteli, že trvám na tom, aby jí požádal o dovolení mně představit, a procházel jsem se po chodbách a přemýšlel o tom, že za chvíli na mne pohlédne a že nebudu vědět, jak se mám při jejím pohledu tvářit. Snažil jsem se připravit si předem, co bych jí řekl.

Jak je láska vznešená a dětinská!

Za chvíli se přítel vrátil.

"Očekává nás," řekl.

Je sama?" zeptal jsem se.

"Ještě s nějakou dívkou."

"Muži tam nejsou?"

"Ne."

"Pojďme."

Přítel zamířil k divadelnímu východu.

"Tudy přece ne," namítal jsem.

"Jdeme pro bonbóny, požádala o ně."

Vešli jsme k cukráři v průchodu opery.

Byl bych koupil celý obchod a rozhlížel jsem se, čím naplnit sáček, ale můj přítel řekl:

Libru kandovaných hrozinek."

"Víte, že je ráda?"

"Nikdy jiné bonbóny nejí, to je známé. Ach," pokračoval, když jsme vyšli z cukrárny, "víte, komu vás představím? Nedomnívejte se, že jde o nějakou vévodkyni. je to prostě vydržovaná žena, a jak vydržovaná, můj milý! Tak žádné rozpaky a mluvte, co vás napadne."

"Dobrá, dobrá," koktal jsem.

Následoval jsem ho, říkaje si, že budu ze své touhy vyléčen.

Když jsem vstoupil do lóže, Markéta se bouřlivě smála.

Byl bych si přál, aby byla smutná.

Přítel mne představil. Markéta mi lehce pokynula hlavou a řekla: "A kde jsou bonbóny?"

"Tady.

Když si je brala, pohlédla na mne. Sklopil jsem zrak a zarděl jsem se.

Naklonila se k uchu své sousedky, zašeptala jí několik slov a obě se hlasitě rozesmály.

Jistě se smály mně. Dvojnásob jsem zrozpačitěl. Tehdy byla mou milenkou velmi něžná a sentimentální měšťanská dívka. Markéta pojídala své hrozinky a už se o mne nestarala.

Můj průvodce mne nechtěl nechat ve směšném postavení. "Markéto," řekl, "nedivte se, že vám pan Duval nic neříká, je vámi tak okouzlen, že nenalézá slov."

"Spíše bych řekla, že vás doprovodil ke mně proto, že se vám nechtělo jít samotnému."

"Kdyby tomu tak bylo," zasáhl jsem, "nebyl bych chtěl, aby vás Ernest požádal o dovolení mne představit." "Možná, že to bylo jen oddálení osudného okamžiku." Ačkoliv jsem měl málo příležitosti setkat se s dívkami podobnými Markétě, vím, že se rády baví pochybnými duchaplnostmi a škádlením lidí; které vidí poprvé. Je to nepochybně msta za ponižování, která často musí snášet od těch, jež vidí denně. Je ovšem třeba odpovídat jim také nějakou frází u nich obvyklou, a nic takového jsem neznal. A pak také představa, kterou jsem si v Markétě utvořil; zveličovala v mých očích její žert. Žádný projev této dívky mi nebyl lhostejný. Vstal jsem proto řekl jí dotčeným tónem, který jsem nedokázal zcela ovládnout:

"Domníváte-li se tohle, madam, mohu vás jen požádat za prominutí, že jsem vás obtěžoval, a odejít s ujištěním, že už se tak podruhé nestane."

Pozdravil jsem a odešel.

Sotva jsem zavřel dveře, zaslechl jsem nový výbuch smíchu. V tu chvíli jsem si přál, aby do mne někdo vrazil. Vrátil jsem se na své sedadlo.

Ozval se potlesk, vybízející ke zvednutí opony.

Ernest se ke mně vrátil.

"Jak jste se to k nim choval!" řekl usedaje. "Považují vás za blázna."

"Co říkala Markéta, když jsem odešel?"

"Smála se a tvrdila, že takového podivína ještě neviděla. Nemusíte se však cítit poražen. Jen se k takovým dívkám nechovejte tak uctivě a neberte je vážně. Nechápou uhlazenost a zdvořilost. To máte stejné, jako když dáte psovi čichnout k voňavce, a on zjistí, že zapáchá, a jde se vyválet do stoky."

A vůbec, co na tom záleží?" řekl jsem, snaže se o nenucený, tón, "už se s ní nesetkám, a líbila-li se mi, než jsem jí poznal, teď, když jí znám, se to změnilo."

"Ale přesto nevylučuji, že vás jednou neuvidím v pozadí její lóže a že se nebude povídat, že pro ní přijdete na mizinu.

Ostatně, máte pravdu, nemá způsoby. Ale jako metresa je roztomilá."

Na štěstí zvedli oponu a přítel se odmlčel. Nemohl bych vám říci, co hráli. Vzpomínám si jen na to, že jsem často stáčel pohled k lóži, kterou jsem tak rychle opustil, a že se tam co chvíli střídali noví návštěvníci.

Ale kdež, že bych už na Markétu nemyslel. Zmocnil se mne nový pocit. Na její urážku a své zesměšnění jako bych zapomněl a říkal jsem si, že tu dívku získám, i kdyby mne to stálo vše, co mám, a že si vydobudu místo, které jsem tak rychle ztratil. Ještě před koncem představení odešla Markéta se svým přítelem z lóže.

Bezděčně jsem také povstal ze svého sedadla.

"Už odcházíte?" podivil se Ernest.

"Ano."

"Proč?"

Vtom si všiml, že lóže je prázdná.

"Tak jděte, jděte," dodal, "a mnoho úspěchů, či spíše více úspěchu."

Odešel jsem.

Na schodišti jsem zaslechl šustění šatů a šum hovoru. Ustoupil jsem stranou a nikým neviděn jsem pozoroval obě dívky, které přešly kolem v doprovodu dvou mladíků. Ve dvoraně k nim přistoupil sluha.

"Vyřiď kočímu, ať na nás čeká před Anglickou kavárnou, půjdeme tam pěšky."

Po chvíli, zevluje po bulváru, zahlédl jsem oknem velkého restaurantu Markétu, vykloněnou z balkónu a otrhávající lístek po lístku z kytice kamélií.

Jeden z mladíků se skláněl u jejího ramene a cosi jí šeptal. Usedl jsem v Maison dor do salónku v prvním poschodí a nespustil jsem oči z okna restaurantu.

V jednu hodinu po půlnoci vsedla Markéta se svými třemi přáteli do kočáru.

Najal jsem si drožku a jel jsem za nimi.

Kočár se zastavil v ulici de Antin u čísla 9.

Markéta vystoupila a vešla sama do domu.

Nepochybně to byla náhoda, ale byl jsem tou náhodou šťasten. Od toho dne jsem Markétu často potkával v divadle i na Elysejských polích. Byla stále stejně veselá a já stále stejně vzrušený.

Potom uplynulo čtrnáct dnů, kdy jsem jí nikde nespatřil.

Když jsem se setkal s Gastonem, vyptával jsem se na ní.

"Ubohá dívka, je vážně nemocná," sdělil mi.

"Co je jí?"

"Má choré plíce, a protože vedla život, který jí zdravotně nepřidal, teď leží a zvolna umírá."

Srdce je podivné, téměř jsem byl té nemoci povděčný. Denně jsem se chodil ptát na její zdravotní stav, nezapsal jsem však ani své jméno, ani jsem nezanechal navštívenku. A tak jsem se dozvěděl o zlepšení jejího stavu a o jejím odjezdu do Bagneres.

Potom po čase se zdálo, že dojem, kterým na mne zapůsobila, či vzpomínka na ní, se z mé mysli zvolna vytrácela. Cestoval jsem a zaujaly mne nové známosti, povinnosti a práce; a když jsem si vzpomněl na své dobrodružství považoval jsem je za mladické vzplanutí; též v mládí obvyklé a jemuž se zakrátko jen usmíváme.

Nebylo ostatně mou zásluhou, že jsem vzpomínku na Markétu překonal. Od jejího odjezdu jsem jí totiž nespatřil, a jak jsem se už zmínil, když mimo mne přešla po chodbě v divadle Variété, ani jsem jí nepoznal.

Pravda, měla závoj, ale kdyby byla takto zahalena závojem před dvěma léty, nebyl bych jí musel ani zřetelně vidět a byl bych to vytušil.

Přesto se mi srdce rozbušilo, když jsem zjistil, že je to ona. A dva roky, v nichž jsem ji nespatřil, a důsledky, které z tohoto odloučení zdánlivě vznikly, se rozplynuly při pouhém dotyku jejích šatů.

VIII

"Cítil jsem teď větší jistotu," pokračoval Armand po chvíli, "a třebaže jsem si uvědomoval, že jsem dosud zamilován, bylo v mé touze po setkání s Markétou skryto též přání ukázat jí svou převahu.

Jaké okliky a jaké důvody si najde srdce, aby dosáhlo splnění své touhy! Nevydržel jsem už na chodbě a vrátil jsem se na své sedadlo, rozhlížeje se rychle hledištěm, abych zjistil, ve které lóži sedí .

Seděla v lóži u jeviště sama. Změnila se, jak jsem se už zmínil, na jejích rtech už nebylo ani stopy po bezstarostném úsměvu. Bylo patrno, že trpěla a dosud trpí.

Třebaže byl duben, byla ještě oblečena jako v zimě, celá v sametu.

Hleděl jsem na ní tak upřeně, až na mne pohlédla. Chvíli na mne hleděla, pak sáhla po kukátku, aby se lépe podívala, a nepochybně jsem jí byl povědomý, ale nepoznala mně, protože když odložila kukátko, mihl se jí na rtech úsměv, ta půvabná ženská odezva pozdravu, který patrně ode mne očekávala. Neodpověděl jsem však, jako bych se před ní uzavíral, a chtěl jsem vyvolat dojem, že si už nevzpomínám, třebaže ona si vzpomněla.

Asi se domnívala, že se zmýlila, a odvrátila hlavu. Viděl jsem Markétu v divadle mnohokrát, ale nikdy jsem nepozoroval, že by hru aspoň trochu sledovala. Pokud mne se týká, divadlo mne také mnoho nezajímalo a pozoroval jsem jen ji, ale co nejúzkostlivěji jsem se snažil, aby to nepostřehla.

Zpozoroval jsem, že se dorozumívala pohledem se ženou sedící v protější lóži. Pohlédl jsem tam a zjistil jsem, že ji dosti dobře znám.

Byla to bývalá metresa, která se chtěla uchytit u divadla, ale bezúspěšně, a proto využila svých styků v pařížské společnosti, dala se do obchodování a zařídila si Módní salón.řekl jsem si, že mi zprostředkuje setkání s Markétou, využil jsem okamžiku, kdy na mne pohlédla a pozdravil jsem ji pokynutím ruky i pohledem.

Stalo se, jak jsem předvídal; kývla na mne, abych přišel do její lóže.

Tato modistka se jmenovala Prudence Duvernoyová a byla to obtloustlá čtyřicátnice, s níž netřeba jednat diplomaticky, abychom se dověděli co chceme vědět, zejména když chceme vědět něco tak prostého, jako byla záležitost, na kterou jsem se jí chtěl otázat.

Využil jsem chvíle, kdy se opět dorozumívala s Markétou, a zeptal jsem se jí:

"Na koho se díváte?"

"Na Markétu Gautierovou.

"Znáte se s ní?"

"Ano, jsem její modistkou a ona je mou sousedkou.

"Vy bydlíte v ulici de Antin?"

"V čísle 7. Okno jejího toaletního pokoje je přímo proti mému."

"Je prý to roztomilá dívka.

"Vy se s ní neznáte?"

"Neznám, ale rád bych jí poznal."

"Mám jí naznačit, aby přišla k nám do lóže?"

"Víte, byl bych raději, kdybyste mne uvedla k ní."

"K ní?"

"Ano."

"To je obtížnější."

"Proč?"

"Protože je chráněnkou nějakého velmi žárlivého starého vévody."

"Chráněnkou, to pěkně zní."

"Ano, chráněnkou," opakovala Prudence. "Chudák starý, jistě by přišel do rozpaků, kdyby měl být jejím milencem." Prudence mi vyprávěla, jak se Markéta v Bagnéres seznámila s vévodou.

"A proto tedy je zde sama?" ptal jsem se dále.

"Zajisté."

"A kdo ji doprovodí domů?"

"On."

"Přijede pro ní?

"Za chviličku."

"A kdo doprovodí vás?"

"Nikdo."

"Nabízím vám tedy doprovod."

"Ale myslím, že jste zde s přítelem."

"Tak vás doprovodíme oba."

"A kdo je ten váš přítel?"

"Je to velmi vtipný hoch, který se s vámi rád seznámí."

"Tak dobrá, ujednáno, odjedeme všichni čtyři po tomto jednání, protože poslední už znám."

"S radostí, jdu to oznámit příteli."

"Jděte."

"Ach," upozornila mne Prudence v okamžiku, kdy jsem odcházel, "vévoda právě vstupuje k Markétě do lóže." Pohlédl jsem tam.

A vskutku, sedmdesátiletý stařec právě usedal za dívkou a nabízel jí sáček bonbónů, ze kterého si hned s úsměvem vzala a pak jej naklonila přes okraj lóže k Prudenci s posunkem, který by se dal vyložit jako: "Nechcete si vzít?" "Ne," naznačila Prudence.

Markéta opět přitáhla sáček a začala hovořit s vévodou. Vyprávění všech těchto podrobností se zdá jistě dětinské, ale všechno, co souvisí s touto dívkou, mám tak živě v paměti, že se nemohu ubránit, abych si to dnes dopodrobna nepřipomínal. Odešel jsem, abych řekl Gastonovi, co jsem právě sjednal. Byl srozuměn.

Opustili jsme svá sedadla a zamířili do lóže paní Duvernyové. Sotva jsme otevřeli dveře, museli jsme se zastavit a nechat projít Markétu s vévodou, kteří odcházeli. Byl bych dal deset let života, být tím starcem. Když vyšli na bulvár, usadil jí do lehkého kočárku, který sám řídil, a zmizeli, unášeni klusem dvou nádherných koní. Vešli jsme do Prudenciny lóže.

Po představení jsme najali obyčejnou drožku, která nás dovezla do ulice de Antin číslo 7. Před domem nás Prudence pozvala, abychom zašli k ní a prohlédli si její obchod, který jsme dosud neznali a na který byla patrně velmi pyšná. Domyslíte si, s jakou ochotou jsem pozvání přijal.

Připadalo mi, jako bych se zvolna přibližoval k Markétě. Záhy jsem na ní opět stočil rozhovor.

"Starý vévoda je u vaší sousedky?" zeptal jsem se Prudence.

"Ne, určitě je sama."

"To se jistě nudí," poznamenal Gaston.

"Téměř všechny večery trávíme společně, nebo když se odněkud vrátí, zavolá na mne. Nikdy nejde spát před druhou hodinou. Nemůže dříve usnout."

Proč?"

"Protože má nemocné plíce a téměř neustále je v horečce, "Milence nemá?" zeptal jsem se.

"Když odcházím, nikdy nevidím, že by u ní někdo zůstával.

Netvrdím však, že nikdo nepřijde po mém odchodu, často se večer u ní setkávám s hrabětem N., který věří, že ji získá, bude-li ji navštěvovat o jedenácté v noci a zahrnovat šperky, na jaké si Markéta jen vzpomene. Ale ona ho nemůže ani vidět. Nečiní dobře, je to velký boháč. Marně jí říkávám: Má drahá, takového muže potřebujete! A třebaže na mne v jiném dá, obrátí se vždy zády a odpoví, že je příliš hloupý. Připouštím, že je hloupý, ale mohl by jí poskytnout zajištění, protože starý vévoda může každého dne zemřít. Starci jsou sobečtí a jeho příbuzní mu neustále vyčítají jeho vztah k Markétě. A z těchto dvou důvodů jí nemusí nic odkázat. Dělávám jí kázání, na které mi odpovídá, že bude vždycky dost času přijmout hraběte, až vévoda zemře. Není vždycky zábavné žít tak, jak žije," pokračovala Prudence. "Mně by to určitě nevyhovovalo a já bych se toho starého brzy zbavila. Je protivný. Říká jí, že je jeho dcerou, pečuje o ní jako o dítě a je jí stále v patách. Jsem přesvědčena, že se jeho sluha v tuhle dobu potuluje v ulici a sleduje, kdo vyjde, a zejména kdo vejde do domu." "Ubohá Markéta," poznamenal Gaston, usedaje k pianu, aby zahrál valčík, "to jsem nevěděl. Ovšem, všiml jsem si, že poslední dobou už není tak veselá."

"Pst!" řekla Prudence, naslouchajíc.

Gaston přestal hrát.

"Myslím, že na mne volá."

Naslouchali jsme.

Někdo Prudenci opravdu volal.

"Tak, pánové, a teď už jděte," obrátila se na nás paní Duvernoyová.

"Tomuhle vy tedy říkáte pohostinnost?" zasmál se Gaston.

"Půjdeme, až budeme chtít."

"Proč bychom měli odejít?"

"Jdu k Markétě."

"Počkáme tady."

"To není možné."

"Půjdeme tedy s vámi."

"To už teprve ne."

"Znám se s Markétou," trval na svém Gaston, "mohu k ní jít docela' dobře na návštěvu."

"Ale Armand jí nezná."

"Představím ho."

"To je nemožné."

Opět jsme zaslechli Markétin hlas volající Prudenci.

Odběhla do budoáru. Šli jsme s Gastonem za ní. Otevřela okno.

Ukryli jsme se tak, aby nás nebylo z protějšího okna vidět.

"Už vás volám deset minut," řekla Markéta z okna téměř velitelsky.

"Co mi chcete ?"

"Chtěla bych, abyste ke mně hned přišla."

"Proč ?"

"Protože je u mne hrabě N. a k smrti mě nudí."

"Teď nemohu."

"Proč?"

"Jsou u mne dva hoši a nechtějí odejít."

"Řekněte jim, že musí teď odejít."

"Už jsem jim to řekla."

"Tak je tam nechte. Až zjistí, že jste odešla, odejdou také."

"Obrátí mně tu všechno vzhůru nohama!"

"A co chtějí

"Chtějí vás vidět."

"Jak se Jmenují?"

"Jednoho z nich znáte, pana Gastona R."

"Ano, toho znám. A ten druhý?"

"Pan Armand Duval. Neznáte ho?"

"Ne. Přiveďte je tedy s sebou, všechno je mi milejší než hrabě. Už čekám, pojďte rychle."

Markéta zavřela okno, Prudence také.

Markétě jsem byl sice trochu povědomý, ale nevzpomněla si na mé jméno. Bylo by mi bývalo milejší, kdyby si vzpomněla na můj neúspěch, než že úplně zapomněla.

"Vždyť jsem to věděl," řekl Gaston, "že nás nadšeně uvítá." "Nadšeně právě ne," poznamenala Prudence, berouc si šálu a klobouk, "pozvala vás jen proto, aby se zbavila hraběte. Aspoň se snažte být příjemnější než on, nebo - jak znám Marketu - bude se zlobit na mne."

Sestupovali jsme po schodech za Prudencí. Chvěl jsem se. Tušil jsem, že tato návštěva hluboce zasáhne do mého života.

Byl jsem ještě rozrušenější než onoho večera, kdy jsem jí byl představen v lóži Komické opery.

Když jsme přišli ke dveřím vám známého bytu, srdce se mi tak rozbušilo. že jsem nebyl schopen myšlenky. Doléhalo k nám několik klavírních akordů.

Prudence zazvonila.

Klavír zmlkl.

Přišla. nám otevřít žena, která vyhlížela spíše jako společnice než jako komorná.

Prošli jsme salónem do pokoje, který byl tehdy v takovém stavu, v jakém jste jej viděl.

O krb se opíral mladý muž.

Markéta, sedící u piana, přebíhala prsty po klávesnici a začínala vždy nějakou skladbu, aniž ji dokončila. Celý výjev působil nudným dojmem; muž si rozpačitě uvědomoval svou bezvýznamnost a žena se nudila ve společnosti truchlivého návštěvníka.

Markéta vstala, když zaslechla Prudencin hlas, a šla nám vstříc. Pohlédla vděčně na paní Duvernoyovou a obrátila se k nám se slovy:

"Pojďte dál, pánové, vítám vás."

IX

"Dobrý večer, Gastone," oslovila Markéta mého přítele, "jsem opravdu ráda, že vás vidím. Proč jste nepřišel do mé lóže ve Varieté?"

"Nechtěl jsem se vnucovat."

"Přátelé," řekla Markéta, zdůrazňujíc toto slovo, jako by chtěla dát všem přítomným najevo, že si přeje důvěrný způsob, kterým Gastona vítala, byl pro ní vždy jen přítelem, "přátelé se nikdy nevnucují."

"Dovolte, abych vám představil pana Armanda Duvala" "To jsem už dovolila Prudenci."

"Madam," řekl jsem, ukláněje se a vypravuje ze sebe aspoň trochu srozumitelné zvuky, "už jsem měl čest vám být představen."

Podle výrazu Markétiných hezkých očí se zdálo, že pátrá v paměti a nevzpomíná si nebo předstírá, že si nevzpomíná.

"Madam," pokračoval jsem tedy, "jsem vám vděčen za to, že jste zapomněla na mé první představení, protože jsem při něm byl velmi směšný a jistě jsem vám připadal trapně. Bylo to před dvěma lety v Komické opeře. Tehdy jsem tam byl s Ernestem de..."

"Už si vzpomínám!" přerušila mne Markéta s úsměvem.

"Nebyl jste směšný, ale já jsem si vás dobírala; jako to někdy ještě dělám, ale teď už ne tak často. Nehněval jste se proto na mne?"

A podala mi ruku, kterou jsem políbil.

"To je tak, víte," pokračovala, "mám takový zvyk přivádět lidi při prvém setkání do rozpaků. Je to hloupé Lékař mi říká, že je to proto, že jsem nervózní a že nejsem zdravá. Věřte mému lékaři.,

"Vypadáte však velice dobře."

"Ach! Byla jsem velmi nemocná."

"Vím o tom."

"Kdo vám to řekl?"

"Všichni to věděli. Chodíval jsem se často na vás ptát a s radostí jsem se dověděl, že jste se uzdravila." "Nikdy jsem nedostala vaši navštívenku."

"Nikdy jsem jí tu nenechal."

"To jste byl tedy vy, kdo se chodil denně ptát na můj zdravotní stav a nikdy nechtěl říci jméno?" Ano."

"Pak nejste pouze shovívavý, jste šlechetný. To vy byste neudělal, hrabě," obrátila se k panu de N, ale dříve ještě na mne pohlédla takovým pohledem, jakým ženy oceňují muže. "Znám vás teprve dva měsíce," namítl hrabě.

"A ten pán mne zná teprve pět minut. Mluvíte jen hlouposti."

Ženy jsou nemilosrdné k těm, jež nemají v oblibě.

Hrabě se zarděl a zahryzl se do rtu.

Litoval jsem ho, protože byl patrně zamilován jako já a Markétina tvrdá upřímnost ho jistě zraňovala, zvláště v přítomnosti dvou neznámých mužů.

"Hrála jste na klavír, když jsme přišli," řekl jsem, abych změnil námět hovoru, "těšilo by mne, kdybyste mne považovala za dobrého přítele a pokračovala ve hře." "Oh!" povzdechla, usedajíc na pohovku a vyzývajíc nás pokynem, abychom se také posadili, "Gaston dobře ví, jak hraji. To tak ještě jde, když jsem sama s hrabětem, nemohla bych však připustit, abyste snášeli podobná muka." "To je tedy moje výsada?" řekl pan de N. pokoušeje se o náznak ironického úsměvu.

"Neměl byste mi to vyčítat, to je jediné, v čem ji máte." Ubohý mladík se už nezmohl na slovo. Pohlédl na dívku s opravdovou prosbou v očích.

"Povězte mi, Prudence," pokračovala Markéta, "udělala jste, oč jsem vás prosila?"

"Ano."

"Dobrá. Promluvíme si o tom později, neodcházejte dříve, musím s vámi o něčem pohovořit."

"Nepochybně obtěžujeme," řekl jsem proto, "a jelikož jsme byli, totiž přesně řečeno, já jsem byl představen podruhé a mé první představení bylo zapomenuto, můžeme s Gastonem odejít."

"Za nic na světě. To neplatilo vám. Naopak, přeji si, abyste zůstali.

Hrabě vytáhl velmi elegantní hodinky a pohlédl na ně.

"Už je čas, abych šel do klubu," řekl.

Markéta neodpověděla.

Hrabě odstoupil od krbu a přešel k ní.

"Sbohem, madam!"

Markéta vstala.

"Sbohem, hrabě, už odcházíte?"

"Ano, obávám se, že vás nudím."

"Nenudíte mne více než jindy. Kdy opět přijdete?"

"Až dovolíte."

"Tak sbohem!"

Bylo to kruté, jak jistě sám uznáte.

Hrabě měl na štěstí dobrou výchovu a skvělý charakter. Spokojil se tím, že Markétě políbil ruku, kterou mu ledabyle podala, pozdravil nás a odešel.

Ve chvíli, kdy byl ve dveřích, pohlédl na Prudenci.

Pokrčila rameny způsobem, který naznačoval:

"Co mohu dělat? Udělala jsem vše, co jsem mohla."

" Nanino!" zvolala Markéta, "posviť panu hraběti."

Slyšeli jsme otevření a zavření domovních dveří.

"Konečně!" vykřikla Markéta. "Už je pryč. Ten člověk mi jde strašně na nervy."

"Dušinko," řekla Prudence, "jste na něho opravdu zlá a on je tak hodný a pozorný. Ty hodiny na krbu, které vám daroval ty, ho jistě stály tisíce franků o tom jsem přesvědčena." A paní Duvernoyová přistoupila ke krbu, pohrávala si s hodinami, o nichž právě hovořila a žádostivě je prohlížela.

"Má milá," odpověděla Markéta, usedajíc k pianu. "Uvážím-li na jedné straně, co mi dává a na druhé straně, co mi říká, zjišťuji, že mu dovoluji návštěvy velmi levně."

"Ubohý hoch je do vás zamilován."

"Kdybych měla vyslyšet všechny, kteří jsou do mne zamilováni, neměla bych čas ani se najíst."

Přeběhla prsty po klávesách, pak se obrátila a řekla:

"Nechtěli byste něco pojíst? Já bych se napila punče."

"A já bych měla chuť na kuře," řekla Prudence, "což kdybychom povečeřeli?"

"Výborně, pojďme někam na večeři," souhlasil Gaston.

"Ne, povečeříme tady."

Zazvonila. Objevila se Nanina.

"Pošli pro večeři."

"Co by to mělo být?"

"Co vybereš, ale rychle, rychle."

Nanina odešla.

"Tak, správně," radovala se Markéta, tančíc jako dítě, "navečeříme se. Ale je ten hrabě hloupý a nudný!" Čím déle jsem hleděl na tuto dívku, tím více mne okouzlovala.

Byla neobyčejně krásná. I její štíhlost byla půvabná.

Pozoroval jsem ji soustředěně.

Stěží bych mohl popsat, co se ve mně dělo. Překypoval jsem shovívavostí k jejímu způsobu života a obdivem k její kráse. Nezájem o elegantního a bohatého mladíka, který byl pro ní ochoten každé oběti. omlouval v mých očích všechny její dřívější poklesky. Bylo v ní cosi čistého. Přes její hříchy byla na ní ještě patrná panenskost. Měla jistou chůzi, pružnou postavu růžové rozevřené chřípí, velké oči a lehce namodralé kruhy pod nimi svědčily o vášnivé povaze, která kolem sebe šíří vůni rozkoše jako orientální voňavky, které sebelépe uzavřeny šíří vůni svého obsahu. Krátce řečeno, ať, už to bylo přirozené nebo v důsledku její choroby, chvílemi probleskovala v očích této dívky touha, jejíž rozvinutí by bylo nebeským zjevením pro toho, koho by milovala. Ti, kteří Markétu milovali, však nemohli tuto touhu roznítit a takoví, které by milovala ona, dosud nebyli. Zkrátka a dobře, v této dívce bylo možno poznat pannu, která je hned kurtizánou a kurtizánu, z níž by se rázem stala nejzamilovanější a nejčistší dívka. Kromě toho byla Markéta hrdá a nezávislá. Jsou-li zraněny, dokáží tyto dvě vlastnosti totéž co stud. Mlčel jsem a cítil, jak celá moje duše mi přešla do srdce a srdce do mých očí.

"Byl jste to tedy vy." řekla pojednou, "kdo se denně poptával, když jsem byla nemocná?"

"Ano."

"Víte, že to bylo velmi krásné? Co bych mohla udělat, abych vám za to poděkovala?"

"Dovolte, abych vás mohl někdy navštívit." "Kdykoli budete chtít, mezi pátou a šestou a mezi jedenáctou a půlnocí. Gastone, prosím vás, zahrajte mi Vyzvání k tanci !"

"Proč?"

"Především mně pro potěšení a potom proto, že to sama nedokáži."

"Copak vám v tom činí potíže?"

"Třetí část, přechod do křížků."

Gaston vstal, usedl k pianu a začal hrát překrásnou Weberovu melodii, jejíž noty ležely rozevřené na stojánku. Markéta hleděla do sešitu, opírajíc se rukou o piano, sledovala každou notu a tiše zpívala. Když Gaston dohrál k místu, které mu označila, přebíhala při zpěvu prsty po desce piana jako po klávesnici.

"Ré, mi, ré, do, ré. fa, mi, ré, tohle mi nejde. Ještě jednou."

Gaston začal znova a pak Markéta řekla:

"Teď to zkusím já."

Usedla a hrála. Ale nepoddajnější prsty se pokaždé přehmátly na některé z uvedených not.

To je neuvěřitelné," řekla zcela dětským tónem, "že nedokáži toto místo zahrát! Věřili byste, že se s tím někdy mořím až do dvou hodin v noci? A když si vzpomenu, že ten hloupý hrabě je zahraje nádherně a zpaměti, myslím, že právě to mne proti němu tak popouzí."

A začala znova, ale stále se stejným výsledkem.

"Čert vezmi Webera, hudbu i piano!" zvolala, odhazujíc notový sešit do druhého kouta pokoje. "Jak je možné, že nesvedu osm křížků za sebou ?"

A založila si paže, pohlédla na nás a zadupala nožkou.

Krev jí zbarvila líce a rty se jí pootevřely lehkým kašlem. "Ale, ale," řekla Prudence, která odložila klobouk a zavazovala si před zrcadlem stuhy, "ještě se rozlobíte a bude vám nevolno, pojďme raději večeřet. Už umírám hladem." Markéta znova zazvonila, pak opět usedla k pianu a polohlasně zpívala rozpustilý popěvek, v jehož klavírním doprovodu se ani

jednou nezmýlila.

Gaston popěvek znal a zpívali jakési dueto.

"Nezpívejte takové nepěkné písně," řekl jsem důvěrně Markétě prosebným hlasem.

"Ach, jste tak slušný!" řekla s úsměvem a podala mi ruku.

"Ne kvůli mně ale kvůli vám."

Markéta naznačila mávnutím ruky: ach, kdypak já už přestala být slušná!

V tom okamžiku se objevila Nanina. ..

"Už je večeře hotova?" zeptala se Markéta.

"Ano, madam, za okamžik."

"Ještě jste neviděl celý byt," řekla mi Prudence. "Pojďte! zatim vás provedu."

Jak víte, salón byl obdivuhodný.

Markéta nás chviličku doprovázela, pak zavolala na Gastona odešla s ním do jídelny, aby se přesvědčila, je-li večeře připravena.

"Hleďme," zvolala Prudence hledíc na, přihrádku a sejmula figurku z míšeňského porcelánu , "vás ještě neznám, panáčku ! Kterého ?"

"Pastýře s klecí a ptáčkem."

"Vezměte si ho, když vás to potěší."

"Ach, nerada bych vás o něho připravila" ,"Chtěla jsem ho dát komorné, protože mně připadá ošklivý.

Ale vezměte si ho; když se vám líbí."

Prudence viděla jen dárek, nevšímala si způsobu, jakým byl darován. Odložila figurku, uvedla mne do budoáru a tam mi řekla, ukazujíc na dvě miniaturní podobizny:

"To je hrabě de G.; který byl do Markéty hluboce zamilován;:

"On to byl, kdo jí uvedl do společnosti. Znáte ho?"

"Neznám. A kdo je tohle ?" zeptal jsem se, ukazuje na druhou miniaturu.

"To je mladý vikomt de L. Musel odcestovat."

"Proč?"

"Protože se finančně téměř zničil. Byl jedním z těch, kteří Markétu skutečně milovali!"

"A ona jeho nepochybně také."

"Je to dívka tak podivná, že člověk nikdy neví, co si má o ní myslet. Toho dne kdy odjížděl, byla večer v divadle jako obvykle, třebaže při jeho odjezdu plakala." V tu chvíli se objevila Nanina ohlásila, že večeře je na stole.

Když jsme vstoupili do jídelny, opírala se Markéta o stěnu.

Gaston jí držel za ruce a cosi jí šeptal.

"Vy jste se zbláznil," odpověděla mu Markéta, "dobře víte, že o vás nestojím. Neříkejte ženě mého druhu, aby byla vaší milenkou; když už jí znáte dva roky. Jsme jimi buďto hned, anebo nikdy. Pojďme ke stolu, pánové!"

Markéta vyprostila ruce z Gastonových; usadila ho po své pravici, mne po levici. a pak řekla Nanině:

"Ještě než s námi zasednete řekni kuchařce; ať neotvírá, kdyby někdo zvonil." Tento příkaz byl dán v jednu hodinu v noci. Při večeři jsme se smáli, jedli a pili. Zakrátko veselost vyvrcholila a za hlučného smíchu Naniny, Prudence i Markéty se občas ozvala slova, která jsou v některých kruzích považována za zábavná, která však vždy poskvrní ústa toho, kdo je pronesl. Gaston se výborně bavil. Byl to dobrosrdečný hoch, ale trochu zkažený prvními známostmi. Zatoužil jsem se i opít, aby mé srdce a mysl nevnímaly obraz, který se mi naskýtal, a abych se mohl zúčastnit tohoto veselí, jež mi připadalo jako hlavní chod večeře. Ponenáhlu jsem se však cítil v tomto hluku osamoceně; má sklenka se nevyprazdňovala a zesmutněl jsem při pohledu na tuto dvacetiletou krasavici, která pila a mluvila jako hrubec a smála se tím bujněji; čím nevázaněji se hovořilo. Připadalo mi však, že zatímco tato veselost, způsob zábavy a nemírné pití vyvěraly u ostatních stolovníků ze zhýralství, zvyku nebo přemíry vitality, u Markéty spíše vyvěraly z potřeby zapomenout na horečku a nervovou rozechvělost. Při každé sklence šampaňského jí polila líce horečná červeň a kašel, který byl na počátku večeře jen slabý, jí později tak lomcoval, že opírala hlavu o opěradlo křesla.a při každém záchvatu si tiskla, hruď.

S lítostí jsem si uvědomoval; jak neblaze působí tyto každodenní výstřednosti na její křehký organismus. Konečně nastalo to; co jsem předvídal a čeho jsem se obával.

Ke konci večeře stihl Markétu záchvat kašle, mnohem silnější než všechny, jichž jsem byl dosud svědkem. Byl bych řekl, že se jí roztrhne hruď. Nebohá dívka zrudla, zavřela bolestí oči a přiložila ke rtům ubrousek, na kterém se zarděla kapka krve. Pak vstala a odběhla do svého budoáru.

"Co je Markétě " zeptal se Gaston.

"Příliš se smála a teď kašle krev," odpověděla Prudence. "Oh, to nic není, to se jí stává často. Zase se vrátí. Nechte jí o samotě, tak to má nejraději."

Já jsem se však nezdržel a k velkému údivu Prudence a Naniny, které mne volaly nazpět, jsem odešel za Markétou.

X

Pokoj, do kterého se uchýlila, ozařovala jediná svíce na stole.

Markéta ležela na pohovce s uvolněným šatem, jednu ruku si tiskla k srdci a druhou měla volně spuštěnou. Na stole stálo stříbrné umyvadlo zpolovice naplněné vodou, která byla mramorovaná krvavými nitkami.

Markéta byla křídově bledá a polootevřenými ústy lapala po dechu. Chvílemi se jí hruď dmula táhlým nadechnutím a po výdechu jako by se jí poněkud ulehčilo, oddávala se několik vteřin pocitu úlevy.

Přistoupil jsem k ní a jelikož se ani nepohnula, usedl jsem a uchopil jí za ruku spočívající na pohovce.

"Ach, to jste vy," řekla s úsměvem.

Vyhlížel jsem patrně vzrušeně, protože dodala:

"Vy jste také nemocen?"

"Nejsem. Ještě vás něco bolí?"

"Už jen trochu." A setřela si kapesníkem slzy, které jí kašel vehnal do očí. Jsem už tomu zvyklá."

"Zabíjíte se, madam," řekl jsem jí dojatě. "Chtěl bych být vaším přítelem, vaším příbuzným, abych vám mohl zabránit takhle si poškozovat zdraví."

"Ach, nestojí to opravdu za to, abyste se znepokojoval "odporovala mi trochu zatrpkle. "Hleďte, zda se ostatní o mne starají, Vědí totiž dobře, že se s touhle chorobou nedá nic dělat."

Pak vstala, vzala svíci, postavila jí na římsu krbu a podívala se do zrcadla.

"Jak jsem bledá," řekla, urovnávajíc si šaty a přihlazujíc si rukou uvolněné vlasy. "Eh co! Vraťme se ke stolu. Půjdete?" Já však seděl, ani jsem se nepohnul. Pochopila, že mne výjev vzrušil, neboť ke mně přistoupila a podávajíc mi ruku, pravila:

"Nu tak, pojďte."

Vzal jsem její ruku, přiložil jsem jí ke rtům a skropil dvěma dlouho zadržovanými slzami.

"Ach, vy jste dětina.." řekla, usedajíc znova vedle mne. "Vy pláčete! Co je vám?"

"Jistě vám připadám bláhový, ale to, co jsem právě viděl, mne velmi bolí."

"Jste příliš ušlechtilý! Čemu se divíte? Nemohu spát, a musím se proto trochu rozptýlit. A pak, je-li takových dívek jako já o jednu více nebo méně co na tom? Lékaři říkají, že krev, kterou vykašlávám, je z průdušek. Tvářím se, jako bych jim věřila. Více už jim nemohu vyhovět."

"Poslyšte, Markéto," řekl jsem s dojetím, jež jsem už nedokázal skrýt, "nevím, jak dalece ovlivníte můj život, ale vím zcela určitě, že v této chvíli není nikdo, ani jeden, o koho bych měl takový zájem jako o vás. A už je tomu tak od chvíle, kdy jsem vás spatřil. Proto vás proboha prosím, šetřte se a nežijte už takhle!

"Kdybych se šetřila, zemřela bych. Jediné, co mne drží naživu, je horečný život, kterým žiji. A pak, šetřit se je dobré leda pro ženy, které mají rodinu a přátele. Ale jakmile my už nemůžete vyhovět ješitnosti a zábavě svých milenců, opustí nás a po dlouhých dnech přijdou dlouhé večery. Dobře to znám, víte protože jsem byla dva měsíce upoutána na lože. Po třech týdnech už mne nenavštívil nikdo."

‚Pravda, nic pro vás sice neznamenám," pokračoval jsem, "ale kdybyste si přála, ošetřoval bych vás jako bratr, nehnul bych se od vás a vyléčil bych vás. A až byste se zotavila, mohla byste opět žít dosavadnim způsobem života, kdybyste chtěla. Jsem však přesvědčen, že by vám lépe vyhovoval klidnější život, v němž byste byla šťastnější a který by vám uchoval vaší krásu."

"Takhle smýšlíte dnes večer, protože jste rozesmutnělý vínem, ale neměl byste tu trpělivost, o které mluvíte."

"Dovolte mi, Markéto, abych vám připomenul, že jste byla dva měsíce nemocná a že jsem se po ty dva měsíce denně chodil přeptat na vaše zdraví."

"To je pravda, ale proč jste se ani neukázal?, "Protože jsem vás tehdy neznal."

"Je třeba takových ohledů k děvčeti mého druhu?"

"Vždycky a ke každé ženě; aspoň podle mého názoru."

"A vy byste mne ošetřoval?"

"Ano."

"Byl byste stále u mne?"

"Ano."

"I v noci?"

"Stále, pokud bych vás nenudil."

"A jak tomuhle říkáte?"

"Oddanost."

"A z čeho pramení ?"

Z nepřekonatelné sympatie, kterou k vám cítim." "Jste snad do mne zamilován? Řekněte to přímo, je to jednodušší."

"Možná, ale řeknu-li vám to někdy, rozhodně ne dnes."

"Raději to neříkejte nikdy."

"Proč?"

"Protože z takového vyznání může vyplynout jen dvojí."

"A to?"

"Buď vás odmítnu, a vy se na mne rozhněváte, nebo vás " vyslyším, a vy budete mít smutnou milenku. Nervózní a nemocná žena, ať smutná, nebo veselá, protože její veselost je pochmurnější než smutek, žena, která, vykašlává krev a spotřebuje sto tisíc franků ročně, se hodí pro starého boháče, jako je vévoda, ale pro mladého muže, jako jste vy, je přítěží. Důkazem toho je, že mne všichni mladí milenci, které jsem měla, záhy opustili."

Mlčel jsem a naslouchal. Tato upřímnost, která se téměř rovnala zpovědi, život plný bolesti, skrytý za zlatým závojem, do něhož jsem nahlédl a před jehož drsnou skutečností a, trvalou nespavostí se ubohá dívka utíkala k hýření a vínu, to vše na ; mne zapůsobilo tak hluboce, že jsem nenalézal slov.

"Pojďme," pokračovala Markéta, "mluvíme jenom o hloupostech. Podejte mi ruku a vraťme se do jídelny. Nikdo nemusí vědět, proč jsme zde."

"Jděte sama, považujete-li to za vhodné, ale mně, prosím, dovolte zůstat tady."

"Proč?"

"Protože se mne vaše veselost příliš dotýká."

"Tak dobrá, budu smutná."

"Počkejte, Markéto, a dovolte, abych vám řekl něco, co jste už nepochybně často slyšela a čemu snad právě proto, že jste zvyklá takovým řečem naslouchat, budete se zdráhat věřit. Tím to však neztrácí na opravdovosti a už nikdy to nebudu opa kovat."

"Nu . .. ?" zeptala se s úsměvem, podobným úsměvu matky naslouchající žvatlání svého dítěte.

"Od chvíle, kdy jsem vás spatřil, vstoupila jste nevysvětlitelně do mého života, a třebaže jsem se usilovně snažil váš obraz zahnat. z mysli, stále se mi vracel. A dnes, když jsem se s vámi opět setkal, po dvou letech, v nichž jsem vás nespatřil; probudila jste v mém srdci a v mé duši ještě hlubší cit a teď, když jste mne přijala tady a když jsem se s vámi seznámil a poznal vše, co je na vás neobyčejného, nemohu bez vás být a zešílel bych, nejen kdybyste mne nemilovala, ale kdybyste nedovolila, abych vás miloval."

"I když jste nešťastný, řeknu vám totéž, co říkala paní D.

"Jste celkem dosti bohatý, ale nevíte, že vydávám šest až sedm tisíc franků měsíčně a že jsem si zvykla na tento nákladný život. Nevíte asi, milý příteli, že bych vás zakrátko zničila a že by se vás rodina zřekla, až by se dověděla,že žijete s dívkou, jako jsem já.

Milujte mne jako dobrý'přítel, ale ne jinak. Navštěvujte mne, zasmějeme se, pohovoříme si, ale nepřeceňujte mne; protože za to nestojím. Máte dobré srdce, potřebujete lásku, jste příliš mladý a příliš citlivý pro život našeho světa. Seznamte se s nějakou vdanou ženou. Vidíte, že to dobře myslím a že s vámi mluvím otevřeně." .

"Ach, tady jsou ,Co tu, k čertu, děláte?" zvolala Prudence, když se neslyšně objevila na prahu pokoje s poněkud neupraveným účesem a rozepjatými šaty. Poznal jsem v tom nepořádku Gastonovu ruku.

"Vážně tu rozmlouváme," řekla Markéta, "přijdeme za chvíli."

"Dobrá, dobrá, jen se bavte, děti," řekla Prudence, odcházejíc a zavírajíc dveře, jako by ještě chtěla,zdůraznit poslední slova..

"Tak ujednáno," pokračovala Markéta, když jsme opět osaměli, "už mne nebudete milovat!"

"Opakuji."

"Proto?"

Už jsem se pustil příliš daleko, než abych mohl ustoupit; a ještě k tomu mne tato dívka vzrušovala. Ta směsice veselosti, smutku, upřímnosti, prostituce a k tomu nemoc, která stupňovala její senzitivnost, to vše nasvědčovalo tomu, že neovládnu-li tuto bezstarostnou a lehkomyslnou povahu rázem, bude pro mne ztracena.

"Hm, myslíte tedy vážně, co jste řekl?" pokračovala.

"Naprosto vážně."

"A proč jste mi to neřekl dříve?"

"Kdy jsem vám to měl říci?

"Druhého dne potom, kdy jste mi byl v Komické opeře představen."

"Jsem přesvědčen, že byste mne byla přijala velmi špatně, kdybych vás byl navštívil."

"Proč? "

"Protože jsem se večer předtím choval hloupě."

"Ach tak, máte pravdu. Miloval jste mne však přece už tenkrát."

"Ano."

"Což vám ovšem nevadilo, abyste po divadle klidně neulehl a nespal. Známe tyhle velké lásky."

"V tom se tedy mýlíte. Víte, jak jsem prožil ten večer?

"Nevím."

"Čekal jsem na vás před vchodem do Anglické kavárny. Sledoval jsem kočár, kterým jste odjížděla se třemi přáteli, a když jsem spatřil, že jste sama vystoupila a sama se vrátila domů, byl jsem šťasten."

Markéta se rozesmála.

Čemu se smějete?"

"Eh, jen tak.

"Prosím, povězte mi to, nebo se budu domnívat, že se mi ještě vysmíváte."

"Nebudete se proto zlobit?"

"Jakým právem bych se zlobil?"

"Dobrá, měla jsem důvod, proč jsem se vracela sama."

"Jaký?,

"Byla jsem tady očekávána."

Kdyby mne byla bodla nožem, nebyla by mi způsobila větší bolest. Vstal jsem a podával jsem jí ruku.

"Sbohem," řekl jsem.

"Věděla jsem. že se rozhněváte," pravila. "Muži usilují stůj co stůj dovědět se, co je zraní."

"Ujišťuji vás však," dodal jsem chladně, jako bych chtěl dokázat, že jsem ze své vášně navždy vyléčen, "ujišťuji vás, že se nezlobím. Bylo zcela přirozené, že vás někdo očekával, jako je přirozené, že ve tři hodiny ráno odejdu." Také vás doma někdo očekává?"

"Ne, ale musím už jít.,

"Sbohem tedy."

"Posíláte mne pryč?"

"Za nic na světě."

"Proč mne trápíte?"

"čím vás trápím?"

"Řekla jste mi, že vás někdo očekával."

"Nemohla jsem se zdržet smíchu při představě, že jste byl tak šťasten, když jste viděl, že se vracím sama, protože jsem pro to měla náležitý důvod."

"Často se radujeme z pošetilosti a je nehezké tu radost zkazit, protože kdybychom jí podpořili, učinili bychom toho, kdo jí pociťuje, ještě šťastnějším."

"A s kým myslíte, že mluvíte? Nejsem ani panna, ani vévodkyně. Znám vás teprve ode dneška a nemusím vám skládat účty ze svého jednání. Když připustíme, že jednou budu vaší metresou, je přece třeba, abyste věděl, že jsem kromě vás měla jiné milence. Ztropíte-li žárlivé výstupy již teď, co bude pak, jestliže ovšem bude nějaké pak! Ještě nikdy jsem neviděla takového muže, jako jste vy!"

"Protože vás ještě nikdo nikdy nemiloval tak upřímně jako já .

"Tak upřímně, milujete mne opravdu hluboce?"

"Myslím, že nejvroucněji, jak je možno milovat."

"A od kdy už?"

"Od toho dne, kdy jsem vás před třemi lety viděl vystoupit z kočáru a vstoupit do Sussova obchodu." "Víte, že to je velmi krásné? A jak bych se vám měla odvděčit za tuto velkou lásku?"

"Měla byste mne mít trochu ráda," řekl jsem a srdce se mi tak rozbušilo, že jsem téměř nemohl promluvit. Třebaže totiž Markéta provázela svá slova shovívavými úsměvy měl jsem dojem. že se na ní přenáší mé rozechvění a že se přiblížila chvíle, na kterou jsem tak dlouho čekal.

"Dóbrá, a co vévoda?"

"Jaký vévoda?"

"Je starý žárlivec."

"Nic se nedoví."

"A doví-li se?"

"Odpustí vám."

"Ach kdež! Opustí mne a co si pak počnu?"

"Riskujete stejně tuto ztrátu kvůli jinému muži."

"Jak to víte?"

"Z příkazu, který jste dala, aby dnes večer nikoho neuváděli do domu."

"Máte pravdu, ale to je skutečně přítel."

"Na kterém vám příliš nezáleží, když mu nedovolíte vstoupit v tuto hodinu."

"Právě vy byste mi to neměl vyčítat, protože jsem příkaz dala, abych mohla přijmout vás a vašeho přítele." Zvolna jsem k Markétě přistoupil, objal jí a cítil jsem, jak její pružné tělo lehce spočívá v mé náruči.

"Kdybyste věděla, jak vás miluji" zašeptal jsem.

"Opravdu

"Přísahám."

"Dobrá. Když mi slíbíte, že se podrobíte bez výhrady, že mne nebudete sledovat a vyptávat se mne, budu vás možná

také milovat."

Slíbím vše, co si budete přát!"

"Ale upozorňuji vás, že chci mít naprostou volnost dělat, co se mně zlíbí, a že vám nebudu sdělovat žádné podrobnosti ze svého života. Dlouho už hledám mladého milence, který by neprosazoval svou. který by mne miloval a nebyl nedůvěřivý, milence, jehož bych milovala a který by si nesměl nic osobovat.

Dosud jsem takového nenalezla. Zatímco by muži měli být spokojeni tím, čeho se jim dostalo, več ani nedoufali, že by vůbec dosáhli, vyžadují od své metresy, aby jim skládala účty z přítomnosti, minulosti a dokonce i budoucnosti. Jakmile jí blíže poznají, chtějí jí ovládat a jsou tím náročnější, čím více se jim vyhovuje. Jestliže se teď rozhodnu pro nového milence, chci, aby měl tři vzácné vlastnosti, aby byl důvěřivý, oddaný a taktní." "Budu takový, jak si přejete."

"To se ukáže."

"A kdy se uvidíme?"

"Později .

"Proč?"

"Protože," řekla Markéta, vyvinula se z mého objetí; vzala z velké, ráno přinesené kytice červených kamélií jeden květ a ozdobila jím mou klopu, "protože nelze vždy plnit smlouvu v den, kdy byla uzavřena."

To lze snadno pochopit.

"A kdy vás opět uvidím?" řekl jsem, svíraje jí v náručí.

"Až tato kamélie změní barvu."

"A kdy změní barvu?"

"Zítra, mezi jedenáctou a půlnocí. Jste spokojen?"

"Vy se ještě ptáte?"

" Ale ani slova před vaším přítelem, ani před Prudence, a vůbec před nikým."

"Slibuji."

"A teď mne polibte a vrátíme se do jídelny."

Nabídla mně rty, znova si upravila účes a vyšli jsme z pokoje.

Ona si zpívala, já byl pološílený.

V salóně se zastavila a zašeptala mi:

"Jistě vám připadá divné, že jsem vás přijala tak rychle. Víte proč? Protože," pokračovala, berouc mne za ruku; kterou si přiložila k srdci, takže jsem cítil jeho prudké bušení, "nebudu-li žít tak dlouho jako jiní lidé, umínila jsem si, že budu žít rychleji."

"Takhle přede mnou prosím nemluvte!"

"Oh, buďte klidný," pokračovala s úsměvem. "I když mám života namále, přece budu žít déle než vaše láska!" A zpívajíc; vstoupila do jídelny.

Kde je Nanina?" zeptala se, když spatřila pouze Gastona a Prudenci.

"Spí ve vaší ložnici a čeká, až ulehnete," odvětila Prudence. "Nešťastnice! Zabiji jí! A teď pánové, je čas k odchodu!"

Za deset minut jsme s Gastonem odcházeli. Markéta mně stiskla při loučení ruku a osaměla s Prudencí.

"Tak co" tázal se mne Gaston na ulici, "co říkáte Markétě?"

"Je anděl a jsem do ní šíleně zamilován."

"Toho jsem se obával. A řekl jste jí to?"

"Ano."

"A slíbila, že tomu uvěří?"

"Ne."

"Ta není jako Prudence."

"Ta vám to slíbila?"

""Víc než to, můj milý? Ještě je k světu ta obtloustlá Duvernoyová, je to až k neuvěření!"

XI

Tady Armand přerušil své vyprávění.

Zavřel byste laskavě okno?" řekl. "Začíná mi být chladno.

"Já si mezitím lehnu."

Zavřel jsem okno. Armand, který byl stále ještě zesláblý, si navlékl domácí oděv, ulehl na lůžko a opřel na chvilku hlavu o polštář jako člověk unavený dlouhým rozhovorem nebo rozrušený smutnými vzpomínkami.

"Hovor vás unavil," řekl jsem mu, "měl bych raději odejít a nechat vás usnout. Konec mi dopovíte někdy jindy."

"Unavuji vás

"Naopak."

"Budu tedy pokračovat. Stejně bych neusnul, kdybyste odešel."

Když jsem se vrátil domů," pokračoval bez rozpomínání "tak živě měl ještě všechny podrobnosti v paměti - " neulehl jsem. Přemýšlel jsem o událostech minulého dne. Setkání, představení, rozmluva s Markétou, vše bylo tak náhlé, tak neočekávané, že jsem měl chvílemi dojem, že sním. A přece jistě to nebylo poprvé, kdy dívka Markétina druhu se někomu přislíbila hned na příští den, sotva jí o to požádal. Všechny úvahy však byly marné. První dojem, kterým na mne má budoucí milenka zapůsobila, byl tak silný, že ještě trval. Byl jsem skálopevně přesvědčen, že není taková jako jiné dívky jejího druhu, a s mužskou ješitností jsem byl ochoten uvěřit, že i ona je ke mně stejně přitahována jako já k ní. Chtěl jsem, však před očima i příklady zcela opačné, protože jsem se často doslechl, že Markétina láska mnohdy končila přepočtem ve zboží větší nebo menší hodnoty, podle ročního období.

Ale z druhé strany; jak uvést v soulad tyto pověsti s houževnatým odmítáním mladého hraběte, s nímž jsme se u ní setkali?

Jistě namítnete, že se jí nelíbil, a jelikož byla přepychově vydržována vévodou, chtěla si jako dalšího milence vybrat raději muže, který by se jí líbil. Pročpak tedy odmítla příjemného, vtipného a bohatého Gastona a zdálo se, že zvolila mne, který jí při prvním setkání připadal tak směšný? Pravda, mnohdy sotva minutové události rozhodují víc než celoroční dvoření.

Mezi hosty, kteří u ní večeřeli, jsem byl jediný, kterého zneklidnil její odchod od stolu. Šel jsem za ní, byl jsem tak dojat; že jsem se nemohl ovládnout, slzel jsem, když jsem jí líbal ruku. Tolik všechno ve spojitosti s mými denními návštěvami za její nemoci možná způsobilo, že ve mně viděla jiného muže, než s jakými se dosud setkávala, a možná, že si řekla, že by mohla vyhovět lásce projevované pro ní dosud neobvykle, neboť vyhovění I pro ní už nic neznamenalo.

Všechny tyto domněnky, jak vidíte, byly dosti pravděpodobné. Ale to už byl důvod jejího souhlasu jakýkoli, jisté bylo, že souhlasila.

Byl jsem do Markéty zamilován, měla být mou a víc jsem od ní nemohl žádat. A přitom vám musím znova říci, že ačkoli byla vydržovanou dívkou, vžil jsem se tak do představy, že je má láska beznadějná, snad proto, abych jí zpoetizoval, že čím více se přibližoval okamžik, kdy se mi mělo dostat jistoty, tím více jsem pochyboval.

Po celou noc jsem nezamhouřil oka.

Nepoznával jsem se, Byl jsem pološílený. Chvílemi jsem si nepřipadal dosti vzhledný, ani bohatý, ani vznešený, aby mi mohla taková žena patřit, chvílemi mne naplňovala marnivost při pomyšlení že jí získám. Pak jsem se začal obávat, abych pro ní nebyl jen hříčkou na několik dnů, a při představě lítosti, kterou by mi způsobilo přerušení známosti, jsem uvažoval. zda by nebylo možná vhodnější, abych k ní večer vůbec nechodil, abych odcestoval a písemně jí sdělil své obavy Z těchto úvah jsem se zase přenesl do bezmezné naděje a důvěry. A nakonec jsem snil o neuvěřitelné budoucnosti. Říkal jsem si, že mi tato dívka bude vděčit za své tělesné i mravní uzdravení, že s ní prožiji celý život a že její láska mi přinese více štěstí než láska panenská.

Nemohl bych vám ani opakovat tisíce nápadů které se rodily v mém srdci a stoupaly mi do mozku, až zvolna zmizely ve spánku, který mne k ránu přemohl.

Procitl jsem ve dvě hodiny. Venku bylo překrásně. Nepamatuji se, že by mi byl někdy život připadal tak krásný a plný. Události minulého večera se mně v duchu vybavovaly bez stínů a obtíží a doprovázely je naděje na dnešní večer. Rychle jsem se oblékl. Byl jsem spokojen a dychtil jsem konat jen dobré skutky. Chvílemi mně srdce v hrudi poskočilo přemírou radosti a lásky. Zmocnila se mne sladká horečka. Důvody, kterými jsem se zabýval před spánkem, mne už neznepokojovaly. Viděl jsem jen úspěch a myslel jsem jen na okamžik, až Markétu opět spatřím.

Nevydržel jsem doma. Pokoj mi připadal příliš těsný pro mé štěstí. Potřeboval jsem přírodu, abych jí mohl otevřít srdce.

Vyšel jsem ven.

Prošel jsem ulicí de Antin. Markétin kočár čekal před vraty.

Zamířil jsem k Elysejským polím.

Miloval jsem chodce, které jsem potkával, ačkoli jsem je neznal.

Jak láska činí lidi dobrými!

Když jsem se asi hodinu procházel mezi Marlyjskými koňmi a křižovatkou, spatřil jsem v dálce Markétin kočár, jí jsem sice nerozeznal, ale vytušil jsem, že je to ona. Když kočár zatáčel na nároží Elysejských polí, dala zastavit a jakýsi vysoký mladík opustil menší společnost, se kterou se bavil, a šel hovořit s ní.

Chvíli rozmlouvali. Pak se mladík opět připojil ke svým přátelům a kočár odjel. Přiblížil jsem se ke skupince a v muži, který hovořil s Markétou, jsem poznal hraběte de G. jehož portrét jsem viděl a o němž mi Prudence řekla, že uvedl Markétu do společnosti.

Jeho tedy včera večer nepřijala. Dohadoval jsem se, že zastavila kočár, aby mu vysvětlila, proč ho nepřijala, a doufal jsem, že také našla novou záminku, proč ho nepřijme ani dnešního večera.

Nevím, jak uběhl zbytek dne. Procházel jsem se, kouřil jsem, rozmlouval jsem, ale v deset hodin večer jsem už neměl ani potuchy, o čem jsem hovořil a koho jsem potkal. Vzpomínám si jen na to, že jsem se vrátil domů, věnoval tři hodiny úpravě svého zevnějšku a že jsem se díval stokrát na nástěnné hodiny a na své hodinky, které bohužel šly oboje stejně.

Když odbíjelo půl jedenácté, řekl jsem si, že je čas k odchodu.

Tehdy jsem bydlel v ulici de Provence. Prošel jsem ulicí du Mont Blane, přešel jsem bulvár, dal jsem se ulicí Louis le Grand, pak ulicí Port Mahon a došel jsem do ulice de Antin. Vzhlédl jsem k Markétiným oknům.

Byla osvětlena.

Zazvonil jsem.

Otázal jsem se domovníka; zda je slečna Gautierová doma. Řekl mi, že se nikdy nevrací před jedenáctou nebo před čtvrt na dvanáct.

Pohlédl jsem na hodinky.

Domníval jsem se, že jdu pomalu; a zatím mi chůze z ulice de Provence k Markétě trvala pouhých pět minut. Procházel jsem se tedy ulicí, v níž nebyly obchody a která byla v tuto hodinu opuštěná.

Asi za půl hodiny přijela Markéta. Vystoupila z kočáru a rozhlédla se, jako by někoho hledala.

Kočár zvolna odjížděl, neboť v domě nebyla ani stáj , ani kolna.

Právě když chtěla Markéta zazvonit, přistoupil jsem k ní a řekl:

"Dobrý večer."

"Ach, to jste vy?" pravila hlasem, který nesvědčil o příliš velké radosti ze setkání se mnou.

"Dovolila jste mi přece, abych vás dnes navštívil."

"Ano, máte pravdu. Zapomněla jsem na to."

Její slova smetla všechny mé ranní úvahy a naděje celého dne. Začínal jsem si však zvykat na její způsoby a neodešel jsem, jak bych byl dříve jistě učinil.

Vešli jsme do domu.

Nanina nám otevřela.

"Vrátila se už Prudence?" zeptala se Markéta.

Ne, madam."

"Vyřiď jí, ať ke mně hned přijde, až se vrátí. Napřed ale zhasni lampu v salóně, a kdyby někdo přišel, řekni, že jsem se ještě nevrátila a že se nevrátím!"

Vypadala, jako by byla něčím zaujata, a možná, že jsem nepřišel vhod. Nevěděl jsem, jak se mám tvářit a co říci.

Markéta zamířila do ložnice. Zůstal jsem stát.

"Pojďte," vyzvala mne.

Odložila klobouk, sametový plášť a odhodila je na lůžko, pak klesla do velkého křesla u krbu, v němž planul oheň až do léta a otázala se, pohrávajíc si s hodinkovým řetízkem:

"Tak co mi povíte nového?"

"Nic, leda to, že jsem k vám raději neměl dnes večer chodit."

"Proč?"

"Protože mám dojem, že se hněváte a že vás patrně obtěžuji."

"Neobtěžujete. Není mně však dobře, celý den jsem měla bolesti, nespala, jsem a mám silnou migrénu."

"Neměl bych raději odejít, abyste mohla ulehnout?"

"Ach! Jen zůstaňte, budu-li chtít ulehnout, mohu ulehnout před vámi."

V tom se ozval zvonek.

"Kdo to ještě přichází?" řekla s netrpělivým posuňkem.

Za okamžik se ozval zvonek znova.

"Nikdo neotvírá. Budu muset otevřít sama."

Vstala a pravila:

"Počkejte tady."

"Prošla bytem a slyšel jsem, jak otvírá dveře. - Naslouchal jsem.

Osoba, které otevřela, se zastavila v jídelně po prvních slovech jsem poznal hlas mladého hraběte de N. "Jak se vám daří dnes?" zeptal se.

"Špatně," odpověděla suše Markéta.

"Vyrušuji Vás?"

"Možná."

"To je přivítání! Co jsem vám udělal, drahá Markéto?"

"Nic, můj milý. Není mi dobře, půjdu si lehnout a zavděčíte se mi, když odejdete. Nemohu vystát, že se denně objevujete pět minut po mém příchodu domů. Co ode mne chcete? Abych byla vaší metresou? Už jsem vám přece stokrát řekla, že nebudu, že mne svými způsoby dráždíte, a abyste si našel jinou. Dnes vám to opakuji naposledy: nepřijmu vás, a tím je to vyřízeno.

"Sbohem! Jděte, Nanina se právě vrátila. Posvítí vám. Dobrou noc!"

A bez dalšího slova, neposlouchajíc koktání mladého muže, vrátila se Markéta do ložnice a prudce přibouchla dveře, kterými vzápětí vešla Nanina.

"Poslyš," obrátila se na ní Markéta, "tomuhle hlupákovi vždycky řekni, že nejsem doma nebo že ho nechci vidět. Mám už toho pokrk, abych se neustále stýkala s lidmi, kteří ode mne chtějí stále totéž a myslí si, že jsou se mnou vyrovnaní, když mi zaplatí. Kdyby každá žena, která začíná tohle hnusné řemeslo. věděla, jaké je, byla by raději pokojskou. Ale nechá nám to. Z marnivosti nás vábí krásné šaty, kočáry a šperky. Věříme tomu, co slyšíme, protože i prostituce má svou víru, a postupně opotřebováváme své srdce, tělo i krásu. Děsí se nás jako dravých šelem, opovrhují námi jako vyvrheli, pohybujeme se jen mezi lidmi, kteří od nás vždy víc přijmou, než sami dají, a jednoho krásného dne pojdeme jako psi, když napřed o všechno připravíme jiné i sebe."

"Uklidněte se, madam," řekla Nanina, "jste dnes podrážděná. "

"Ty šaty mne tísní," řekla Markéta, rozpinajíc háčky korzetu, podej mi župan. Tak, a co Prudence?"

"Ještě se nevrátila, ale jakmile se vrátí, přijde k vám, madam."

"Ta je také z těch," pokračovala Markéta, svlékajíc si šaty a oblékajíc bílý župan, "také z těch, které přijdou, jen když mne potřebují, a které z ochoty pro mne neudělají nic. Ví, že čekám dnes večer na odpověď, kterou nutně potřebuji, že mne to zneklidňuje, a jsem si jista, že si někde chodí a vůbec o mne nedbá."

"Asi se někde zdržela."

"Ať nám přinesou punč.

"Bude vám po něm ještě hůř," řekla Nanina. "Tím lépe. A ještě přines ovoce, paštiku nebo kuře, zkrátka něco přines, ale hned, mám hlad."

"Neumím vám popsat pocity, které ve mně tato scéna vyvolala. Jistě jste je uhodl."

"Povečeříte se mnou," řekla Markéta. "Chvilku počkejte, zatím si vezměte nějakou knihu. Půjdu na okamžik do budoáru." Rozžehla svíce ve svícnu, otevřela dveře v blízkosti lůžka a zmizela.

Já pak začal přemýšlet o životě této dívky a má láska ještě vzrostla soucitem.

Dlouhými kroky jsem měřil pokoj, hluboce zamyšlen: když vešla Prudence.

"Ach, vy jste tady?" podivila se. "Kde je Markéta?"

"V budoáru."

"Počkám na ní. Co tomu říkáte, že se jí líbíte? Víte to?"

"Myslíte."

"Ani vám to nenaznačila?"

"Ani trochu."

"Jak to, že jste tady?"

"Přišel jsem jí navštívit."

"O půlnoci?"

"Proč ne ?"

"Pokrytče !"

"Špatně mne přivítala."

"Zlepší se to."

"Myslíte ?"

"Přináším jí dobrou zprávu."

"To mne těší. Mluvila s vámi o mně?"

"Včera večer, vlastně dnes v noci, když jste odešel se svým přítelem. A vůbec, co dělá váš přítel? Byl to Gaston R. nemýlím-li se, jmenuje ,se tak."

Ano." Přisvědčil jsem a když jsem si uvědomil, že Prudence si sotva pamatuje jeho jméno, nezdržel jsem se úsměvu při vzpomínce na důvěrnost, kterou mi Gaston sdělil. Je to milý hoch. Co dělá?"

"Má pětadvacet tisíc franků ročního důchodu."

"Ach, opravdu? Nu, dobrá, a teď se vraťme k vám, Markéta se mne na vás ptala mne, kdo vlastně jste, co děláte; které jste měl metresy Zkrátka na všechno, na co se můžeme ptát u muže vašeho věku. Řekla jsem jí všechno, co vím, a ještě jsem dodala, že jste milý chlapec. A to je vše." "Děkuji vám. A teď mi prozraďte, jakým úkolem vás pověřila." Žádným. To říkala jen proto, aby hrabě odešel, ale dnes mně kamsi poslala a právě jí nesu odpověď."

V tu chvíli vyšla Markéta z budoáru s koketním nočním čepečkem na hlavě, ozdobeným žlutou stuhou ve tvaru růžiček. Byla okouzlující.

Nohy měla naboso v hedvábných trepkách a dokončovala úpravu svých nehtů.

"Nu tak," zeptala se , když spatřila Prudence, "mluvila jste s vévodou?"

"Ano."

"A co říkal ?"

"Dal mi to."

"Kolik?"

"Šest tisíc."

"A máte je u sebe "

"Ano."

"Hněval se ?"

"Ne."

"Chudák!"

Slovo "chudák" pronesla Markéta s nenapodobitelnou intonací a přijala šest tisícových bankovek. Právě včas," pravila. "Milá Prudence, potřebujete peníze?" "Víte, dítě, za dva dny je patnáctého, kdybyste mi mohla půjčit tři sta nebo čtyři sta franků, bylo by mi to velmi vítané."

Pošlete si zítra ráno, teď už je na rozměnění pozdě " "Nezapomeňte."

"Nestrachujte se. Povečeříte s námi?"

"Ne. Doma na mne čeká Karel."

"Ještě za ním blázníte?

"Přímo šílím, má milá! Tak nezapomeňte, zítra. Sbohem;

"Armande!"

Paní Duvernoyová odešla.

Markéta otevřela zásuvku a vložila do ní bankovky.

Dovolíte, abych ulehla?" řekla s úsměvem a zamířila k lůžku.

"Nejenže dovolím, prosím vás o to.

Shrnula krajkovou přikrývku, kterou bylo lůžko pokryto, a ulehla.

"Teď si ke mně sedněte a budeme si povídat."

"Prudence měla pravdu. Odpověď, kterou Markétě přinesla, jí rozveselila.

"Odpustíte mi špatnou náladu, kterou jsem měla večer otázala se, berouc mne za ruku.

"Jsem ochoten vám odpustit mnoho jiného."

"A milujete mne?

"K zešílení."

"Přes mou špatnou povahu?

"Přese všechno."

"Přísahejte"

"Přísahám," zašeptal jsem.

Vstoupila Nanina a přinesla talíře, studené kuře, láhev bordeauxského, jahody a dva příbory.

"Nedala jsem vám uvařit punč," řekla. "Bordeaugské je pro vás lepší. Že, pane?"

"Jistě," přisvědčil jsem, dosud virušen posledními Markétinými slovy a upíral jsem na ni vroucný pohled.

"Dobrá, dej všechno na stolek a přisuň jej k posteli. Obsloužíme se sami. Už jsi probděla tři noci, jistě jsi ospalá, jdi si lehnout.

"Už nic nepotřebuji."

"mam zamknout dveře?"

"To si myslím! A zejména řekni, ať nikoho do zítřejšího poledne neuvádějí."

XII

O páté hodině, když začalo záclonami pronikat denní světlo mi Markéta pravila:

"Odpusť že tě vyháním, ale musím. Každého jitra přichází vévoda. Řeknou mu sice, až přijde, že spím, ale možná, že počká, až se probudím."

Vzal jsem do dlaní Markétinu hlavu s rozpuštěnými vlnitými vlasy a naposledy jsem jí políbil se slovy:

"Kdy tě uvidím?"

"Hleď," odvětila. "Vezmi si na krbu zlacený klíček a odemkni si dveře. Pak jej zase přines a odejdi. Během dne ti pošlu dopis se svými pokyny, víš přece, že mne musíš slepě uposlechnout." "Ano, a co kdybych tě už teď o něco požádal?"

"O co?"

"Abys mi ten klíček ponechala."

"To jsem ještě nikdy nikomu nedovolila." "Tak to dovol mně, přísahám ti, že tě miluji jinak než ti druzí."

"Tak dobrá, ponech si jej. Ale upozorňuji tě, že jen na mně záleží, aby ti byl něco platný."

"Proč?"

"Dveře jsou na závory."

"Jsi zlá!"

"Dám je odstranit."

"Miluješ mne aspoň trochu?"

"Nevím, jak se to stalo, ale zdá se mi, že ano. A teď jdi, už usínám."

Zůstali jsme několik vteřin v objetí a pak jsem odešel. Ulice byly pusté, velkoměsto ještě spalo, svěží vánek vanul čtvrtí, která za několik hodin oživne lidskym halasem. Připadalo mi, jako by mně toto spící město náleželo. Hledal jsem ve vzpomínkách jména všech, jimž jsem až dosud záviděl štěstí. Nepřipadl jsem ani na jediného, jehož bych považoval za šťastnějšího sebe.

Být milován počestnou dívkou, jako první jí odhalit podivné tajemství lásky, je jistě velké štěstí, ale je to nejprostší věc na světě. Zmocnit se srdce, které není zvyklé útokům, je jako vstoupit do neopevněného a nehájeného města. Výchova, vědomí povinnosti a rodina jsou sice silné stráže, není však tak bdělých stráží, které by neoklamala šestnáctiletá dívka, které příroda dává své prvé pokyny lásky hlasem muže, kterého miluje, a jež jsou tím vášnivější, čím se zdají čistší.

Čím více dívka věří v dobro, tím snáze podlehne, milenci, když aspoň lásce, a jelikož není nedůvěřivá; je bezbranná. Milování je vítězství, jehož může dosáhnout každý pětadvacetiletý muž, když po tom zatouží. Je tomu tak, přestože vidí jak jsou dívky střeženy a jaký mají neustálý dohled! Kláštery nemají zdi dost vysoké, matky nemají dost silné zámky, náboženství nemá dostatek zábran, aby uzavřely všechny tyto rozkošné ptáčky do svých klecí, do kterých se nikdo ani nesnaží vhodit květy. Touží proto po světě, který je před nimi skrýván, jsou přesvědčeny, že je vábný, naslouchají prvnímu hlasu, který jim mřížemi vypráví tajemství, a žehnají ruce, která jim první poodhalila tajemnou roušku. Ale být vskutku milován kurtizánou, to je mnohem nesnadnější vítězství. Tělo jí znavilo duši, smyslnost jí spálila srdce a city otupěly hýřením. Slova, kterým naslouchají, už dávno znají; prostředky, kterých používáme, znají též, a lásku, kterou v nás probouzejí, nám předem prodávají. Milují řemeslně, a né citově. Jejich výpočty je chrání lépe, než matka a klášter chrání nevinnou dívku. Proto z rozmaru poskytují občas neplacenou lásku pro útěchu a na omluvu. Podobají se lichvářům, kteří vydírají tisíce lidí a domnívají se, že se spasí, když jednou půjčí bezúročně a bez úpisu dvacet franků chudákovi umírajícímu hladem.

A když někdy Bůh dopřeje kurtizáně lásku, pak láska, která z počátku vypadala jako odpuštění, se pro ní téměř vždy změní v utrpení. Není odpuštění bez pokárání. Když se žena, která se musí hanbit za celou svou minulost, náhle hluboce, upřímně a neodolatelně zamiluje, nevěříc předtím, že by toho byla schopna, a když takovou lásku dozná, jak jí milovaný muž ovládá!

Jakou pociťuje sílu, může-li jí krutě říci: "Děláte teď z lásky to, co jste dříve dělala za peníze!"

A tak nevědí, jaké by měly dát důkazy. V pohádce se vypráví, jak dítě, jež se dlouho bavilo voláním o pomoc, aby

zdržovalo od práce dělníky, bylo jednoho dne roztrháno medvědem, protože je tolikrát oklamalo, že už neuvěřili jeho pravdivým výkřikům. Stejně je tomu u nešťastných dívek, když opravdově milují. Tolikrát lhaly, že jim nikdo už nechce uvěřit, a žijí v neustálých výčitkách, spalovány láskou. Z toho pramení ona hluboká oddanost a přísné odříkání jehož jsou některé z nich schopny.

Když však muž, který probudil takovou očistnou lásku, má natolik šlechetnou duši, aby jí přijal a nevzpomínal na minulost, a když se jí oddá, když dokáže milovat stejně, jako je milován vyváží mu taková láska pozemské blaho a po takové lásce jeho srdce je uzavřeno pro všechny jiné.

Takovými úvahami jsem se však nezabýval onoho jitra, když jsem se vracel od Markéty. Byly by jen předtuchou toho, co nás čekalo, a přes svou lásku k Markétě jsem něco takového nepředvídal. Dnes o tom uvažuji. Všechno neodvolatelně skončilo a mé úvahy pochopitelně vyplývají z toho, co se událo. Vraťme se však k předešlému dni tohoto vztahu. Když jsem se vrátil, měl jsem nevýslovnou radost. Při pomyšlení, že zmizely překážky, které jsem v představách kladl mezi Markétu a sebe že mi patřila.. že na mne trochu myslí, že mám v kapse klíč k jejímu bytu a že mám právo jej použít, jsem cítil radost ze života. byl jsem na sebe hrdý a byl jsem za všechno vděčný Bohu. Jednou jde mladý muž po ulici, dotkne se loktem ženy, pohlédne na ní, ohlédne se a jde dál. Nezná onu ženu, která má své radosti, žaly i lásky, jež s ní nesdílí. Neexistuje pro ní, a kdyby na ní promluvil, možná že by se mu vysmála, jako to Markéta učinila mně. Uplynou týdny, měsíce, roky, každý žije; svým životem, až náhle zásahem osudu se octnou tváří v tvář. Žena je mužovou metresou a miluje ho. Jak? Proč? Jejich bytosti splynou v jedinou. sotva došlo k tomuto spojení, zdá se jim, že existovalo odedávna, a vše, co mu předcházelo, jako by vymizelo z paměti obou milenců. Přiznejme si; že je to podivné.

Pokud mne se týká, už jsem si nevzpomínal, jak jsem až do onoho večera žil. Celý jsem tonul v radosti při vzpomínce na slova, která jsme spolu v první noci vyměnili. Buď to Markéta dovedla tak klamat, nebo ke mně vzplanula touhou, která se rodí při prvém polibku a často zmírá stejně náhle, jako se zrodila. Čím déle jsem o tom přemýšlel, tím pevněji jsem dospíval k úsudku, že Markéta neměla důvod, aby mi předstírala lásku, kterou by necítila, a také jsem si uvědomoval, že ženy milují dvojím způsobem, z nichž jeden může také vyplývat z druhého: milují buď srdcem, nebo smysly. Žena mnohdy vyslyší milence, jen aby vyhověla své smyslné touze; a nečekaně při tom objeví tajemství lásky citové a žije pak jen svému srdci. A často mladá dívka, která hledala v manželství pouze citové spojení, náhle objeví lásku fyzickou, která je rázným zakončením nejcudnějších duševních vjemů.

V těchto úvahách jsem usnul. Probudil mne Markétin dopis:

Zde jsou mé příkazy: Dnes večer v divadle Vaudeville.

Přijďte ve třetí přestávce.

Markéta.

Ukryl jsem lístek do zásuvky, abych měl po ruce důkaz, kdybych snad začal pochybovat, jak se mi chvílemi stávalo. Neříkala, abych jí za dne navštívil. neodvažoval jsem se proto k ní zajít. Tolik jsem však toužil jí ještě před večerem spatřit, že jsem šel na Elysejská pole, a tam jsem jí viděl přijíždět a vystupovat z kočáru jako minulého dne.

V sedm hodin jsem byl v divadle Vaudevillo.

Ještě nikdy jsem nepřišel do divadla, tak brzy. Lóže se zvolna plnily. Jediná v přízemí u jeviště zůstávala prázdná.

Na počátku třetího dějství jsem zaslechl otevření dveří této lóže, z níž jsem téměř nespouštěl oči, a objevila se Markéta. Ihned přistoupila k okraji lóže, pátravě hleděla do přízemí, a když mne spatřila, vděčně na mne pohlédla. Byla toho večera kouzelně-krásná.

Upravila se tak pro mne? Milovala mne tolik, že si myslela, že čím krásnější mi bude připadat, tím budu šťastnější? To jsem tehdy ještě nevěděl. Měla-li to však v úmyslu, podařilo se jí to, protože jak se objevila, začaly se hlavy klonit k sobě a i herec na jevišti pohlédl na ženu, která svým zjevem tak vzrušila diváky.

A já měl klíč od bytu této ženy, která mi za tři nebo čtyři hodiny bude opět patřit.

Pohoršujeme se snad nad lidmi, kteří se finančně ničí kvůli herečkám nebo vydržovaným ženám. Mne však udivuje; že kvůli nim neprovádějí ještě dvacetkrát více pošetilostí. Bylo by zapotřebí, abyste žili stejným způsobem života jako já, abyste pochopili, jak rozmanitými všedními ješitnůstkami, které svým milencům dopřávají, doslovně rozpalují v jejich srdcích lásku. Potom se objevila v lóži Prudence a v pozadí usedl muž, v němž jsem poznal hraběte de G.

Při pohledu na něho mne zamrazilo u srdce. Markéta si nepochybně všimla dojmu, kterým na mne přítomnost tohoto muže v její lóži zapůsobila, protože se na mne opět usmála a obracejíc se k hraběti zády předstírala, že je zaujata hrou.

Ve třetí přestávce se ohlédla a cosi řekla. Hrabě odešel a Markéta mi pokynula, abych k ní přišel. "Dobrý večer," přivítala mne, když jsem vstoupil. A podala mi ruku.

"Dobrý večer," opětoval jsem, zdravě jí i Prudenci.

"Posaďte se."

"Zasednu však někomu místo. Pan hrabě de G se už nevrátí?" "Vrátí, poslala jsem ho pro bonbóny, abychom mohli chvíli nerušeně hovořit. Paní Duvernoyová o všem ví."

"Ano, děti," přisvědčila Prudence, "nebojte se, nic nepovím." "Co je vám dnes večer?" zeptala se mne Markéta. Vstala a ustoupila do pozadí lóže, aby mne mohla políbit na čelo. Je mi trochu nevolno."

"Budete si muset lehnout," řekla s ironickým úsměvem, který velmi slušel její jemné a oduševnělé tváři. Kde ?"

"Doma."

"Víte dobře, že bych tam neusnul."

"A nemusíte se hned škaredit, protože jste zahlédl v mé lóži nějakého muže."

"To není proto."

"I je, poznám to, a nemáte proč. Ale už o tom nemluvme.

Přijďte po divadle k Prudenci a počkejte u ní, až vás zavolám.

"Slyšíte ?"

"Ano."

"Což jsem mohl neposlechnout?

"Ještě mne milujete?" pokračovala.

"Že se ptáte!"

"Myslel jste na mne?"

"Celý den."

"Víte, že se vážně bojím, abych se do vás nezamilovala?

"Zeptejte se Prudence."

Ach!" povzdechla tělnatá žena, "umoří mne tím." "Teď zas jděte na své místo, hrabě se vrátí a nemusí se s vámi tady setkat."

Proč?"

"Protože vám je pohled na něho nepříjemný." Ne, ale kdybyste mně byla řekla, že chcete jít dnes večer do Vaucleville, mohl bych vám lóži opatřit jako on."

"Přinesl mi lístek a nabídl se, že mne doprovodí. Víte dobře, že jsem nemohla odmítnout. Mohla jsem učinit jen to, že jsem vám napsala, kam jdu, abyste mne viděl, a protože jsem vás také chtěla vidět dříve. Ale protože jste to přijal takhle, vezmu si tu lekci k srdci" ..

"Křivdil jsem vám, odpusťte mi."

"Vraťte se teď pěkně na místo, a hlavně už nežárlete."

Opět mne políbila a já odešel.

Na chodbě jsem se setkal s vracejícím se hrabětem.

Usedl jsem na své sedadlo.

Přítomnost hraběte de G. v Markétině lóži byla nakonec docela obyčejná věc. Byl jejím milencem, přinesl jí lístek, doprovodil ji do divadla, to všechno bylo zcela přirozené, a jelikož byla mou metresou dívka Markétina druhu, musel jsem se smířit s jejími zvyky.

Ale nicméně jsem se cítil po zbytek večera velmi nešťasten, a když jsem při odchodu z divadla spatřil Prudenci, hraběte a Markétu, jak společně vstupují do kočáru, který je u vchodu očekával, přepadl mne hluboký smutek.

XIII

Za čtvrt hodiny jsem byl u Prudence. Právě se vrátila. Ě "Vrátil jste se skoro stejně rychle jako my," vítala mne Prudence.

"Ano," odvětil jsem mechanicky. "Kde je Markéta?"

"Doma."

"Sama?"

"S panem de G."

Začal jsem přecházet dlouhými kroky po salóně.

"Co Je vám?"

"Věřte mi, že je pro mne směšné tady čekat, až pan de G. odejde od Markéty."

"Také nemáte rozum. Pochopte přece, že Markéta nemůže hraběte vyhodit. Pan de G. s ní dlouho žil a vždycky jí dával spoustu peněz. A ještě jí dává. Markéta ročně vydá přes sto tisíc franků. má plno dluhů. Vévoda jí pošle, oč ho požádá, ale ona si netroufá na něm žádat všechno, co potřebuje. Nemůže se rozejít s hrabětem, od kterého má při nejmenším deset tisíc franků ročně. Markéta vás opravdu miluje, milý příteli, ale váš poměr nesmí být vážný, ani v jejím zájmu, ani ve vašem. Se sedmi nebo osmi tisíci vašeho důchodu byste nemohl vydržovat přepych téhle dívky. Nestačily by ani na její kočár. Berte Markétu takovou, jaká je, hodné, vtipné a hezké děvče. Buďte měsíc nebo dva jejím milencem. Noste jí květiny, bonbóny a lístky do divadla. Ale neberte si do hlavy nic jiného a nedělejte jí ,směšné žárlivé scény. Víte dobře, kým je. Markéta není zosobněná ctnostmi. Líbíte se jí, milujete jí, jiným se neznepokojujte. Připadáte mi roztomile nedůtklivý! Máte nejpříjemnější metresu z celé Paříže! Přijímá vás v přepychovém bytě, je samý diamant, nebude vás stát ani sou, budete-li chtít, a ještě nejste spokojen.

K čertu! Chcete příliš mnoho."

"Máte pravdu, ale je to silnější než já. Představa, že ten člověk je jejím milencem, mně působí strašná muka." "Za prvé, je vůbec ještě jejím milencem?" pokračovala, Prudence. "Je to člověk, kterého potřebuje, to je vše. Už dva, dny před ním zavírá dveře. Přišel dnes ráno, nemohla udělat nic jiného než lóži přijmout a dovolit mu, aby ji doprovázel. Dovezl jí domů, na chvíli k ní zašel a nezůstane tam, protože zde čekáte vy. Mně se to zdá všechno docela přirozené. Vévodu přece snášíte docela dobře?, "Ano, ale to je stařec a jsem si jist, že Markéta není jeho metresou. A pak, snad je možno připustit jeden poměr, ale dva je příliš. Taková shovívavost působí dojmem vypočítavosti a muž, který třeba z lásky ji projevuje, působí dojmem nízkého tvora, který si z takového souhlasu vytváří výdělečné řemeslo."

"Ach, jak jste zpozdilý, můj milý! Kolik takových jsem už viděla a ještě vznešenějších a bohatších a dělali to, co vám radím, bez přemáhání, hanby a výčitek! Vidíte to přece denně. Jak myslíte, že by vydržované ženy v Paříži mohly žít způsobem, jakým žijí, kdyby neměly tři nebo čtyři milence současně? Neexistuje sebevětší jmění, které by samo stačilo krýt výlohy takové ženy, jako je Markéta. Majetek, který vynáší ročně pět set tisíc franků, je ve Francii už velké jmění. A přece by ani pět set tisíc franků nestačilo. Hleďte, muž, který má takové příjmy, vede velký dům, má koně, služebnictvo, kočáry, honitbu a přátele, obvykle bývá ženatý, má děti.účastní se dostihů, hraje, cestuje a co já vím! Na to všechno se nazírá tak, jako by se bez toho nemohl obejít, nepůsobí to dojmem, že se ruinuje, a nevyvolává to skandál. Když se to všechno sečte, nemůže z těch pěti set tisíc franků dát ročně milence víc než čtyřicet nebo padesát tisíc. a i to je ještě mnoho. A proto roční výdaje doplňují jiné lásky. Markéta to má pohodlnější. Přímo zázračně padla na bohatého starce s deseti milióny, jehož manželka a dcera zemřely, který má jen synovce, také bohaté, a který jí dává vše, co si přeje, a sám od ní nic nežádá. Stejně však na něm nemůže žádat víc než sedmdesát tisíc franků ročně a jsem přesvědčena, že kdyby na něm chtěla víc, odmítl by jí přes své bohatství i náklonnost, kterou k ní chová.

Všichni mladí muži v Paříži s ročním důchodem dvacet nebo třicet tisíc liber, to jest s důchodem, který jim sotva stačí na

život v kruzích, v nichž se pohybují, dobře vědí, jsou-li milenci ženy Markétina druhu, že by z toho, co jí dávají, nestačila zaplatit ani svůj byt, ani své služebnictvo. Neříkají, že o tom vědí, tváří se, jako by neviděli, a když už toho mají dost, odejdou. A když nechtějí z ješitnosti zaplatit všechno sami, přijdou hlupáci na mizinu a odjedou dát se zabít do Afriky, zanechávajíce za sebou v Paříži sto tisíc franků dluhů. A myslíte, že jim za to je taková žena vděčná? Ani trochu. Naopak ještě říká, že se jim obětovala a že za dobu, kterou s nimi strávila, přicházela o peníze. Ach, vám se jistě zdají všechny tyhle podrobnosti hanebné, viďte? Jsou však pravdivé. Jste roztomilý hoch, mám vás ze srdce ráda, ale žiji už dvacet let mezi vydržovanými ženami, vím o nich všechno. i za co stojí, a nechtěla bych se dívat na to, že pojímáte vážně rozmar, který k vám pocítila hezká dívka.

A teď bez ohledu na to vše připusťme," pokračovala Prudence, "že Markéta vás miluje tak, že by se vzdala hraběte i vévody v případě, že by váš poměr objevil a řekl by jí, aby se rozhodla buď pro vás, nebo pro něho. Přinesla by vám tím nesmírnou oběť, to je jisté. A jakou podobnou oběť byste jí mohl přinést vy? Až byste se jí nasytil a měl jí;dost, co byste udělal.

Abyste jí odškodnil za to, co kvůli vám ztratila? Nic. Odlončil byste jí od světa, který pro ní znamenal štěstí a budoucnost, věnovala by vám svá nejlepší léta a zapomnělo by se na ní. Nebo byste jí jako neomalenec vmetl do tváře její minulost a řekl, že tím, že jí opouštíte, neděláte nic jiného, než učinili jiní její milenci, a zanechal byste jí docela určitě v bídě. Nebo byste se jako čestný muž cítil nucen jí u sebe ponechat a sám byste se tak uvrhl neodvratně do neštěstí, protože podobný poměr je omluvitelný u mladíka, ale ne u zralého muže. Ve všem by vám překážela, nemohl byste mít ani rodinu, ani kariéru, které jsou druhou a poslední mužovou láskou. Věřte tomu, příteli, berte věci tak, jak jsou, a ženy takové, jaké jsou, a nedávejte vydržované ženě možnost. aby v čemkoli byla vaší věřitelkou." Byla to rozumná úvaha, logicky podložená, jakou bych u Prudence nebyl předpokládal. Neměl jsem, co bych jí odpověděl, uznával jsem, že měla pravdu. Podal jsem ,jí ruku a poděkoval za její rady.

"Tak a teď," řekla mi, pryč s těmi ošklivými teoriemi, zasmějte se, život je krásný, můj milý, záleží na tom, jakým sklem se na něj díváte. Hleďte, poraďte se s přítelem Gastonem, myslím, že je jedním z těch, kteří rozumějí lásce tak jako já. Musíte pochopit, jinak byste ,byl protivný hoch, že naproti netrpělivě čeká hezká dívka, až odejde muž, který je u ní, která na vás myslí, která vám věnuje noc a která vás miluje, tím jsem si jista. Teď se se mnou pojďte podívat z okna, abychom viděli odcházet hraběte, který jistě nebude dlouho otálet a přenechá vám své místo."

Prudence otevřela okno a vyklonili jsme se opřeni lokty o sebe.

Pozorovala osamělé chodce, já jsem se zasnil. Vše, co řekla, mně vířilo v hlavě a nemohl jsem se ubránit; abych nepřipustil, že měla pravdu. Ale opravdová láska, kterou jsem k Markétě pociťoval, se s touto pravdou těžko smiřovala. Chvílemi jsem proto těžce vzdychl, a to přimělo Prudenci, aby se ke mně obrátila a pokrčila rameny jako lékař, který pochybuje o nemocném.

Jak si člověk uvědomuje krátkost života, napadlo mne, podle překotnosti citových zážitků! Znám Markétu teprve dva dny, mou milenkou je teprve od včerejška, a zmocnila se již celého mého myšlení, srdce a celého mého života, že jsem kvůli návštěvě hraběte de G. nešťastný.

Konečně hrabě vyšel, vstoupil do kočáru a odjel. Prudence zavřela okno.

A už na nás Markéta volala.

"Pojďte rychle, už se prostírá, budeme večeřet."

Když jsem vstoupil do jejího bytu, Markéta ke mně přiběhla, chytila mne kolem krku a objala mne ze všech sil.

"Stále ještě zamračený," řekla.

"Ne, už ne," odpověděla za mne Prudence, "udělala, jsem mu kázání a slíbil, že bude rozumný."

"To je dobře

Bezděčně jsem pohlédl na lůžko, nebylo však odestlané.

Markéta už měla na sobě bílý župan.

Zasedli jsme ke stolu.

Z Markéty vyzařovalo kouzlo, něha i sdílnost a chvílemi jsem byl nucen si uvědomit, že jsem neměl práva od ní nic jiného žádat. Co mužů by bylo na mém místě šťastných a mohl jsem se proto, podobně jako Vergiliův pastýř, jen těšit z darů, které mi bůh, či spíše bohyně připravila.

Snažil jsem se uplatnit v praxi Prudenciny teorie a být veselý jako mé společnice. Co však u nich bylo přirozené, bylo u mne násilné, a nervózní smích, kterým jsem je klamal, neměl daleko k slzám.

Konečně večeře skončila a my jsme s Markétou osaměli. Posadila se, jak byla zvyklá, na koberec před krbem a smutně hleděla, do plápolajícího ohně.

Přemýšlela. O čem? Nevěděl jsem, pohlížel jsem však na ni s láskou a skoro až s děsem, který se mne zmocňoval při pomyšlení, co vše bych byl schopen pro ní vytrpět. "Víš, na co myslím?"

"Ne."

"Na plán, který jsem vymyslela."

"A jaký je to plán?"

"Nemohu se ti s ním ještě svěřit, ale mohu ti říci, jaký je jeho cíl. Cílem je, abych odedneška za měsíc byla volná, neměla žádné dluhy a abychom mohli společně strávit léto na venkově." "A nemohla byste mi říci jak?"

"Ne, musíš mne jen milovat, jako já miluji tebe, a všechno se podaří."

"A ten plán jste vymyslela sama?"

"Ano."

"A sama ho provedete?"

"To nepříjemné zařídim sama," řekla Markéta s úsměvem, na který nikdy nezapomenu, "o to příjemné se rozdělíme." Nemohl jsem se ubránit, abych se nad tím příjemným nezarděl. Vzpomněl jsem si na Manon Lescaut; která s de Grieuxem utrácela peníze pana de B.

Vstávaje, odpověděl jsem trochu tvrdě:

"Promiňte, Markéto, ale budu se s vámi dělit o příjemnosti ze svých podniků, které vymyslím a podniknu sám."

"Co tím chcete říci?"

"Chtěl jsem říci, že mám silné podezření, že pan hrabě de G. je vaším spojencem v těchto šťastných plánech, jichž se ani nehodlám zúčastnit, ani z nich nepřijmu žádný užitek."

"Jste dětina.... Myslela jsem, že mne milujete, ale mýlila, jsem se. Nu, nevadí."

A při těch slovech vstala, otevřela piano a začala hrát Vyzvání k tanci" až k oné části s křížky, kde se vždy zarazila.

Udělala to ze zvyku, neboť mi chtěla připomenout den kdy jsme se poznali? Vzpomínám si jen, že při této melodii se vynořily vzpomínky a že jsem k ní přistoupil, uchopil její hlavu do dlaní a políbil jí.

"Odpustíte mi?" řekl jsem.

"Vidíte, že ano," odpověděla. "Uvědomte si však, že jsme spolu teprve druhý den a už vám mám něco odpouštět. Špatně dodržujete svůj slib slepé poslušnosti."

"Co ode mne chcete, Markéto, příliš vás miluji a žárlím na sebemenší vaši myšlenku. To, co jste mi právě navrhla, mne neobyčejně potěšilo, ale záhada, která předchází uskutečnění tohoto záměru, mně svírá srdce."

"Hleďte, uvažujme trochu rozumně," pokračovala a uchopila mne za ruce pohlížeje na mne s roztomilým úsměvem, jemuž jsem nemohl odolat, "milujete mne přece, viďte, a byl byste jistě šťasten, kdybyste se mnou mohl strávit tři nebo čtyři měsíce na venkově. I já bych byla šťastná v této samotě ve dvou, a nejen bych byla šťastná, nutně bych to potřebovala pro své zdraví. Nemohu náhle opustit Paříž na tak dlouhou dobu, nejprve musím uvést do pořádku své záležitosti a ty jsou vždy u ženy mého druhu spletité. Nalezla jsem proto způsob, jakým bych vše urovnala, své záležitosti i svou lásku k vám, ano, k vám nesmějte se, jsem tak pošetilá, že vás miluji. A vy se zatím cítíte dotčen a mluvíte pyšně. Jste dítě, veliké dítě uvědomte si jen, že vás miluji, a ničím se nEznepokojujte. Souhlasíte, že?"

"Víte přece, že souhlasím se vším, co chcete."

"Ještě dříve než za měsíc budeme tedy někde na vsi, kde se budeme procházet u vody a pít mléko. Je vám jistě divné. že takhle mluví Markéta Gautierová. To je proto, že nespaluje-li mne zdánlivě šťastný život v Paříži, rozhodně mne nudí. a pak náhle zatoužím po klidnějším životě, který by mi připomenul dětství. Ať už je člověk čímkoli, vždycky měl dětství. Ach, nestrachujte se, nebudu vám vyprávět, že jsem dcerou vysloužilého plukovníka a že jsem byla vychována v Saint-Denis.

Jsem chudé venkovské děvče a před šesti lety jsem se ještě nedovedla ani podepsat. Teď už jste klidný viďte? Proč vám prvnímu sděluji radost z přání, které mne napadlo? Nepochybně proto, že jsem poznala, že mne milujete kvůli mně, a ne kvůli sobě, zatímco všichni ostatní mne vždy milovali jen kvůli sobě.

Často jsem bývala na venkově, ale nikdy ne tak, jak bych si tam přála být nyní. A pro toto prosté štěstí počítám s vámi. nebuďte tedy zlý a dopřejte mi je. Řekněte si: nebude dlouho živa a jednou bych litoval, že jsem jí nevyhověl v prvním, oč mne požádala, a přece bylo tak snadné jí vyhovět." Co jsem měl odpovědět na taková slova a ještě k tomu při vzpomínce na první milostnou noc a v očekávání druhé?

Za hodinu potom jsem držel Markétu v náručí; kdyby mne byla požádala, abych spáchal zločin, byl bych jí vyhověl.

V šest hodin ráno jsem odcházel a na odchodu jsem řekl:

"Dnes večer?"

Přivinula se ke mně ještě úžeji, ale neodpověděla.

Během dne jsem obdržel tento dopis:

"Drahé dítě, není mi dnes dobře a lékař mi nařídil klid. půjdu si večer brzy lehnout, takže se neuvidíme. Ale abych vám to vynahradila; budu vás očekávat zítra v poledne. Miluji vás. Moje první myšlenka byla: klame mne!

Na čele mně vyvstal studený pot, protože jsem jí už příliš miloval, aby mne takové podezření hluboce nevzrušilo. A přece jsem něco takového mohl od Markéty denně očekávat a často se mi to přihodilo u jiných metres, a ani se mne to příliš nedotklo. Odkud se vzala moc, jakou tato žena ovládala můj život?

Uvažoval jsem, že mám-li klíč. mohl bych jí jít navštívit jako obvykle. Tak bych se nejrychleji dozvěděl pravdu a kdybych se u ní setkal s mužem zpolíčkoval bych ho. Šel jsem na Elysejská pole a čekal jsem na Markétu. Čekal jsem tam čtyři hodiny Neobjevila se. Večer jsem prošel všemi divadly do nichž obvykle chodívala. V žádném nebyla. V jedenáct hodin jsem se odebral do ulice de Antin. V Markétiných oknech byla tma. Přesto jsem zazvonil. Domovník se zeptal, ke komu jdu.

"Ke slečně Gautierové," řekl jsem mu.

"Ještě se nevrátila."

"Půjdu dál a počkám."

"Nikdo u ní není doma."

Měl zřejmě příkaz, ale mohl jsem ho obelstít, protože jsem měl klíč. Z obavy před zesměšněním jsem však raději odešel. Nemohl jsem se však vrátit domů, nebyl jsem schopen opustit ulici, v níž bydlela, a nespouštěl jsem oči z Markétina domu. Měl jsem pocit, že se ještě cosi dovím, anebo že se aspoň potvrdí mé podezření.

Kolem půlnoci zastavil před číslem 9 kočár, který jsem dobře znal.

Vystoupil hrabě de G., odeslal kočár a vstoupil do domu. Na okamžik jsem doufal, že mu řeknou jako mně, že Markéta není doma a že ho za chvíli uvidím vycházet. Ale čekal jsem ještě o čtvrté hodině ranní.

V posledních třech týdnech jsem vytrpěl hodně, ale myslím, že to nebylo nic ve srovnání s tím, co jsem vytrpěl oné noci.

XIV

Když jsem se vrátil domů, rozplakal jsem se jako děcko. Není snad muže, který by nebyl aspoň jednou oklamán a neznal takové utrpení.

Řekl jsem si v náhlém rozhodnutí, kdy se domníváme, že máme sílu je dodržet, že je nutno s touto láskou ihned skoncovat, a netrpělivě jsem vyčkával jitra, abych si zajistil místo v dostavníku a vrátil se k otci a sestře, neboť jejich láskou jsem si byl jist a věděl jsem, že mne nezklame.

Nechtěl jsem však odcestovat, dokud by Markéta neznala pravý důvod mého odjezdu. Jen muž, který už svou milenku nemiluje, ji opouští, a ani jí nenapíše.

V duchu jsem jí napsal a neustále přepisoval aspoň dvacet dopisů.

Byla přece jen stejná jako všechny vydržované ženy, příliš jsem si ji zpoetizoval, považovala mne za hošíka, a aby mne oklamala, použila lsti, která mne urážela svou průhledností. O tom nebylo pochyb. Zvítězila moje ješitnost. Opustím tuto dívku a nedovolím, aby se jí dostalo zadostiučinění tím, že by věděla, jaké utrpení mi tato roztržka způsobila. Co nejúhlednějším písmem, se slzami hněvu a lítosti v očích, jsem jí napsal:

"Drahá Markéto, doufám, že vaše včerejší nevolnost nebyla vážná. V jedenáct hodin večer jsem se šel poptat, jak se vám daří, bylo mi však řečeno, že jste se ještě nevrátila. Pan de G. měl větší štěstí než já, protože se dostavil chvíli po mně a ve čtyři hodiny ráno byl ještě u vás odpusťte mi těch několik nudných hodin, které jste byla nucena se mnou strávit, a buďte ujištěna, že nikdy nezapomenu na šťastné chvíle, za které vám vděčím.

Rád bych se dnes poptal po vašem zdraví, rozhodl jsem se však odjet k otci.

Sbohem, drahá Markéto, nejsem ani dost bohatý, abych vás mohl milovat tak, jak bych si přál, ani dost chudý, abych vás miloval tak, jak byste si přála vy. Zapomeňte na jméno, které, vám je jistě lhostejné, a já musím zapomenout na štěstí, které je pro mne nemožné.

Vracím vám váš klíč, kterého jsem, nikdy nepoužil a který by se vám mohl hodit, jste-li často nemocná jako včera. Vidíte, neměl jsem síly, abych dopis dokončil bez ironické urážky, což dokazovalo, že jsem byl stále zamilován.

Četl jsem tento dopis několikrát, přečetl jsem jej desetkrát, a trochu mne utěšovalo vědomí, že Markétu zarmoutí. Pokoušel, jsem se představit si pocity, které vyvolá, a když v osm hodin přišel můj sluha, dal jsem mu dopis, aby jej ihned doručil.

"Mám počkat na odpověď?" zeptal se mne Josef. (Můj sluha se jmenoval Josef jako všichni sluhové).

"Zeptají-li se vás, řekněte, že nevíte, a počkejte."

Těšil jsem se nadějí, že mi odpoví.

Jací jsme to ubožáci a slaboši!

Po celou dobu nepřítomnosti svého sluhy jsem byl velmi vzrušený. Hned jsem se ptal sám sebe při vzpomínce, jak se mi Markéta oddala, jakým právem jsem jí napsal tak opovážlivý dopis, na který mi mohla odpovědět, že pan de G. neklame mne, nýbrž že já klamu jeho. Závěr, který mnoha ženám dovoluje, aby měly více milenců. Hned zase jsem si připomínal dívčiny přísahy a chtěl jsem se ujistit, že můj dopis byl ještě příliš mírný a že v něm nebyly dost silné výrazy, aby ponížily ženu, která se vysmívá tak upřímné lásce, jako byla moje. Potom jsem si namlouval, že bych byl udělal lépe, kdybych jí byl nepsal, zašel k ní a potěšil se slzami, které by prolévala.

Nakonec jsem se dohadoval, co mi odpoví; a byl jsem ochoten uvěřit každé její omluvě.

Josef se vrátil.

"Už jsi Tu?" zeptal jsem se ho.

"Pane," odpověděl, "madam ještě spala, ale jakmile zazvoní; předají jí dopis, a bude-li naň odpověď, přinesou jí.". Spala?

Dvacetkrát jsem už byl rozhodnut, že pro dopis pošlu a vezmu jej zpět, ale pokaždé jsem si řekl:

"Možná, že už jí dopis odevzdali, budil bych dojem, že mne to mrzí."

Jak se přibližovala hodina; kdy bylo pravděpodobné, že mi odpoví, stále více jsem litoval, že jsem psal. Odbilo deset hodin, jedenáct, poledne.

V poledne jsem jí už chtěl jít navštívit, jako by se nebylo nic přihodilo. Nakonec jsem nevěděl, na co bych myslel,

abych se vyprostil z železného kruhu, který mne svíral. Pak jsem začal věřit s pověrčivosti čekajících, že odejdu-li na chvíli, naleznu po návratu odpověď. Dychtivě očekávané odpovědi přicházejí vždy, když nejsme doma... Vyšel jsem tedy pod záminkou, že jdu na oběd. Místo abych šel na oběd do Foyovy kavárny na rohu bulváru, jak bylo mým zvykem, šel jsem raději do Palais-Royal a prošel jsem ulicí de Antin. V každé ženě v dálce jsem viděl Naninu nesoucí mi odpověď. Prošel jsem i,ulicí de Antin, ale nepotkal jsem ani poslíčka. Došel jsem k Palais-Royale vstoupil jsem k Vérymu. číšník mně přinesl jídlo, či spíše mi předložil, co sám vybral, protože jsem nic nejedl.

Bezděčně jsem zíral na nástěnné hodiny.

Vrátil jsem se domů přesvědčen, že naleznu Markétin dopis. U domovníka však nebylo nic. Doufal jsem tedy ještě ve sluhu. Ten od mého odchodu nikoho nespatřil. Kdyby mně Markéta chtěla odpovědět, byla by to už dávno učinila. hned jsem začal litovat výrazů, kterých jsem v dopise použil. Neměl jsem naprosto nic podnikat; a to by jí bylo přimělo; aby se ozvala, protože by byla znepokojena Kdybych se totiž neukázal večer na schůzce, byla by se mne vyptávala na důvody, proč jsem nepřišel, a pak jsem jí je mohl říci. Tak by jí nezbylo než se ospravedlnit, a chtěl jsem přece jenom, aby se ospravedlnila. Cítil jsem, že aby uvedla cokoli, uvěřil bych a bylo by mi milejší všechno, než jí už nespatřit.

Dospěl jsem až k tomu, že jsem začal věřit, že mne navštíví sama, ale hodiny míjely a nepřicházela.

Markéta určitě nebyla jako jiné ženy, protože málokterá by neodpověděla na podobný dopis, jaký jsem napsal. V pět hodin jsem spěchal na Elysejská pole. Potkám-li ji, budu předstírat lhostejnost a bude přesvědčena, že už na ní nemyslím.

Když jsem zahýbal do ulice Royale, zahlédl jsem jí v kočáře. Setkání bylo tak náhlé, že jsem zbledl. Nevím, zda si povšimla mého rozčílení. Byl jsem tak zmaten, že jsem si všiml jen kočáru.

Na Elysejská pole jsem už nešel. Pročetl jsem divadelní návěští, protože jsem měl ještě naději spatřit jí v divadle. V Palais-Royal byla na programu premiéra, které se Markéta jistě zúčastní.

V sedm hodin jsem byl v divadle.

Všechny lóže se naplnily, ale Markéta se neukázala. Opustil jsem tedy Palais-Royal a prošel jsem všemi divadly, kam nejčastěji chodila, Vaudeville, Variétés, Komickou operu. Nebyla v žádném z nich.

Buď ji můj dopis tak zranil, že neměla o divadlo zájem, nebo se bála, že se se mnou setká, a chtěla se vyhnout vysvětlování.

To mi našeptávala ješitnost, když jsem šel po bulváru, kde jsem potkal Gastona, který se mne otázal; odkud jdu.

"Z Palais-Royal:"

"A já z Opery," řekl. "Myslel jsem, že vás tam uvidím."

"Proč?"

"Protože tam byla Markéta."

"Ach, byla v Opeře?"

" Ano."

"Sama ?"

"Ne, s nějakou přítelkyní."

"A s nikým jiným?"

"Hrabě de G. přišel na chvíli do její lóže. Ale odešla s vévodou. Domníval jsem se, že se každým okamžikem objevíte. Vedle mne bylo prázdné sedadlo a zůstalo prázdné po celý večer.

Byl jsem přesvědčen, že je vaše.

"A proč bych měl být tam, kde je Markéta?"

"Poněvadž jste, k čertu, jejím milencem'!"

"Kdo vám to řekl?"

"Prudence. Včera jsem se s ní setkal. Gratuluji, milý příteli. Je to rozkošná metresa, kterou nemůže mít každý. Tu si ponechte, poslouží vám ke cti."

Gastonova stručná poznámka mně otevřela oči, jak byla moje nedůtklivost směšná.

Kdybych ho byl potkal včerejšího večera a kdyby mně byl tohle řekl, jistě bych byl ráno nenapsal tak hloupý dopis. Byl bych rád zašel k Prudenci a požádal ji, aby Markétě vyřídila, že s ní musím mluvit. Obával jsem se však, aby se mi nepomstila vzkazem, že mne nemůže přijmout, a prošel jsem proto ulicí de Antin a vrátil se domů.

Znova jsem se ptal domovníka, nemám-li u něho dopis.

Neměl nic!

Chtěla se přesvědčit, zda nějak neodvolám svůj dnešní dopis, řekl jsem si uléhaje, ale když uvidí, že jsem jí nenapsal, napíše zítra sama.

Toho večera jsem obzvlášť litoval svého činu. Byl jsem doma sám, nemohl jsem usnout neklidem a žárlivostí a místo toho jsem mohl být pěkně u Markéty, naslouchat jejím něžnostem, které jsem slyšel jen dvakrát a které mne v mé osamělosti pálily v uších, jen kdybych byl nechal událostem volný průběh.

Nejhorší na tom bylo, že mi rozum nedával za pravdu.

Všechno vskutku nasvědčovalo tomu, že mne Markéta miluje. Především její návrh strávit se mnou léto na venkově, pak skutečnost, že jí nic nenutilo být mojí metresou, protože mé jmění bylo nedostatečné pro její potřeby, a dokonce i jen pro její rozmary.

Doufala tedy pouze; že u mne nalezne upřímný cit, který pro ní bude odpočinkem po prodejných láskách, kterými byl její život naplněn, a já jsem tuto naději zničil hned druhého dne a lásku, kterou jsem po dvě noci přijímal, jsem odměnil hrubostí a ironií.

Můj čin byl nejen směšný, byl také nešetrný. Zaplatil jsem jí snad, abych měl právo vyčítat jí způsob života? Připadal jsem si jako příživník v lásce, který druhého dne zmizí, aby se vyhnul účtu za večeři. Ano! Znal jsem Markétu teprve šestatřicet hodin, teprve čtyřiadvacet hodin jsem byl jejím milencem, a už jsem projevil nedůtklivost. Místo abych zářil štěstím, že se věnovala i mně, chtěl jsem ji mít pro sebe a přál jsem si, aby rázem přerušila všechny dřívější vztahy, které jí zabezpečovaly příjem pro budoucnost. Co jsem jí mohl vyčítat? Nic. Napsala mi, že jí není dobře, zatím co mi mohla říci krutě a s odpudivou upřímností podobných žen, že očekává jiného milence. A místo abych jejímu dopisu uvěřil, abych se šel projít do všech pařížských ulic kromě ulice de Antin, místo abych strávil večer s přáteli a přišel druhého dne v hodinu, kterou mi určila, jsem dělal ze sebe

Othella, sledoval jsem jí a domníval se, že jí potrestám, když už se neobjevím: Naopak, je jistě nadšena takovým rozloučením. Ale určitě mne považuje za neobyčejného hlupáka a její mlčení není pouhou pomstou, nýbrž také pohrdáním. Měl bych tedy dát Markétě nějaký dar, aby nemohla pochybovat o mé velkodušnosti, a tím bych s ní byl vyrovnán jako s vydržovanou ženou. Ale obával jsem se, abych sebemenším zdáním vyrovnání neurazil nejen její lásku ke mně, ale také svou lásku k ní. Moje láska byla tak čistá, že nepřipouštěla dělení a nemohla zaplatit sebekrásnějším darem štěstí, které mi přinesla, ve velmi krátké době jsem si v noci neustále opakoval a byl jsem připraven to kdykoli říci i Markétě.

Když svítalo, ještě jsem nespal chvěl jsem se v horečce.

Nemohl jsem myslet na nic než na Markétu. Jistě chápete, že jsem se musel nějak rozhodnout a skoncovat buď s dívkou, nebo se svými předsudky, kdyby ovšem ještě byla ochotna mne přijmout.

Ale jak dobře víte, zásadní rozhodnutí vždycky oddalujeme. A protože jsem doma nemohl vydržet a neodvažoval jsem se předstoupit před Markétu, zkusil jsem jiný způsob, jak se k ní přiblížit, a to způsob, který v případě nezdaru mohl být připsán na účet náhody, a tak mohla být chráněna i má ješitnost. Bylo devět hodin. Spěchal jsem k Prudenci, která se podivila, čemu vděčí za tuto časnou návštěvu.

Neodvažoval jsem se jí říci přímo, co mne přivedlo. Odpověděl jsem, že jsem si šel časně ráno zajistit místo v dostavníku do C., kde žije můj otec, "Jste šťastný," řekla mi, "že můžete odjet z Paříže v tak krásném období."

Pohlédl jsem na Prudenci, tázaje se v duchu, zda se mi posmívá.

Tvářila se však vážně.

"Půjdete se s Markétou rozloučit?" pokračovala stále vážně.

"Ne."

"Dobře uděláte."

"Myslíte?

"Samozřejmě. Když jste se s ní rozešel, proč se znova setkávat?"

"Vy o tom víte, že jsme se rozešli?"

"Ukázala mi váš dopis."

"A co vám řekla?"

Pravila: Milá Prudence, váš chráněnec není zdvořilý, takové věci si myslíme, ale nepíšeme je."

"A jakým tónem vám to řekla?"

"Smála se a dodala: dvakrát u mne večeřel a ani nepřijde na návštěvu po hostině."

Takhle tedy působil můj dopis a má žárlivost. Byl jsem krutě ponížen v marnivosti své lásky.

A co dělala včera večer?"

"Byla v Opeře."

To vím. A pak?"

"Večeřela doma."

"Sama?"

"Myslím, že s hrabětem de G."

Rozchod se mnou tedy v Markétiných zvycích nic nezměnil.

Za podobných okolností by vám leckdo řekl:

Nemyslete už na ní, nemiluje vás."

"Dobrá, jsem velmi rád, že jsem se přesvědčil, že se Markéta pro mne netrápí," řekl jsem s nuceným úsměvem.

"A má zcela pravdu. Udělal jste, co jste musel, a byl jste rozumnější než ona, protože to děvče vás milovalo, mluvila jen o vás a byla by ještě schopna nějaké pošetilosti." Proč mně neodpověděla, když mne miluje?"

Protože pochopila, že vás neměla milovat. A pak, ženy někdy snad strpí aby byly oklamány v lásce, ale nikdy nestrpí, aby se někdo dotkl jejich ješitnosti, a jejich ješitnost je dotčena vždy, když ji milenec po dvou dnech opustí, ať jsou důvody roztržky jakékoliv. Znám Markétu, spíše by zemřela, než by vám odpověděla."

Tak co mám dělat?"

"Nic. Zapomene na vás, vy zapomenete na ni a nebudete si nic navzájem vyčítat."

"A což kdybych jí napsal a požádal jí za odpuštění?"

"Chraňte se, odpustila by vám."

Byl bych Prudenci objal.

Za čtvrt hodiny jsem byl opět doma a psal jsem Markétě:

"Někdo, kdo lituje včerejšího dopisu a kdo zítra odjede, jestliže mu neodpustíte, by rád věděl, v kolik hodin by mohl složit k vašim nohám své pokání.

Kdy vás nalezne samotnou? Jistě víte, že hříchy se mají vyznávat beze svědků."

Složil jsem tyto verše v próze a poslal jsem je Markétě po Josefovi, který dopis osobně předal. Řekla mu, že odpoví později.

Vzdálil jsem se jen na okamžik, když jsem šel k obědu, ale v jedenáct hodin večer jsem ještě neměl odpověď. Rozhodl jsem se proto, že se už nebudu déle trápit a že nazítří odjedu.

A po tomto rozhodnutí, přesvědčen, že bych neusnul, kdybych ulehl, jsem začal balit zavazadla.

XV

Asi hodinu jsem s Josefem připravoval zavazadla, když u dveří někdo silně zazvonil.

"Mám otevřít?" zeptal se mne Josef.

"Otevřete," řekl jsem, tázaje se v duchu, kdo by ke mně mohl jít v tuto hodinu, a neodvažuje se doufat, že by to byla Markéta.

"Pane," řekl Josef, když se vrátil, "jsou zde dvě dámy."

"To jsme my, Armande," volal kdosi a poznal jsem hlas Prudencin.

Vyšel jsem z ložnice.

Prudence si prohlížela starožitnosti v mém salóně. Markéta seděla zamyšlena na pohovce.

Když jsem vstoupil, vrhl jsem se k ní, poklekl jsem, uchopil jí za ruce.a hluboce dojat jsem řekl: "Odpusťte mi to" Políbila mne na čelo a pravila:

"Odpouštím vám už potřetí."

"Chtěl jsem zítra odjet."

"Jak může má návštěva změnit vaše rozhodnutí? Nepřicházím proto, abych vám zabránila odjet z Paříže. Přišla jsem proto, že jsem neměla ve dne čas vám odpovědět a nechtěla jsem, abyste se domníval, že se na vás hněvám. A kromě toho Prudence nechtěla, abych k vám chodila. Říkala, že bych vás mohla rušit."

"Vy a rušit mne, Markéto! Jak byste mohla!"

"Ovšem! Mohla by u vás být nějaká žena," odvětila Prudence, "a jistě by jí nebylo příjemné, kdyby viděla přijít ještě dvě další."

Při této Prudencině úvaze na mne Markéta pozorně hleděla.

"Milá Prudence," odpověděl jsem jí, "nevíte, co mluvíte."

"Máte pěkný byt," převedla řeč Prudence, "mohu se podívat do ložnice?"

"Ano."

Prudence vstoupila do ložnice, ani ne tak ze zájmu, jako spíše proto, aby napravila hloupost, kterou právě pronesla, a aby mne nechala s Markétou o samotě.

"Proč jste s sebou přivedla Prudence?" otázal jsem se. "Protože se mnou byla v divadle a abych měla.doprovod, až půjdu domů."

"Nejsem tu snad já?" ;

"Ano. Ale nechtěla jsem vás obtěžovat. Byla jsem si jista, že kdybyste došel až k mým dveřím, chtěl byste mne navštívit, a to bych vám nemohla dovolit a nechtěla jsem, abyste odjel a mohl mně vyčítat, že jsem vás odmítla."

"A proč byste mne nemohla přijmout?" ,

"Protože jsem přísně sledována a sebemenší podezření by mně způsobilo potíže."

"Vskutku jen proto?"

"Kdyby byl ještě jiný důvod, řekla bych vám jej. Nesmíme už před sebou mít žádná tajemství."

"Hleďte, Markéto, nebudu již obcházet kolem toho, co bych vám rád řekl. Povězte mi upřímně, máte mne trochu ráda?" Velice."

"Tak proč jste mne oklamala?"

"Milý příteli, kdybych byla nějakou vévodkyní; kdybych měla dvě stě tisíc liber ročního důchodu, kdybych byla vaší milenkou a měla kromě vás ještě jiného milence, mohl byste se mne ptát, proč jsem vás oklamala. Ale jsem jen slečna Markéta Gautierová, mám čtyřicet tisíc franků dluhů, oni sou na hotovosti a spotřebuji sto tisíc franků ročně. Vaše otázka je proto zbytečná a není třeba, abych na ní odpovídala."

"Máte pravdu," řekl jsem, skrývaje hlavu v Markétině klínu, ale já vás hluboce miluji."

"Dobrá, miláčku, musíte mne tedy buď trochu méně milovat, nebo mně trochu více rozumět. Váš dopis mne velmi zarmoutil. Kdybych byla volná, byla bych především hraběte buď nepřijala, nebo kdybych ho byla přijala, byla bych vás přišla požádat za odpuštění, o něž jste právě žádal vy mne, a už bych nikdy neměla jiného milence než vás. Na chvíli jsem se domnívala, že si budu moci dopřát toho štěstí na šest měsíců. Nesouhlasil jste. Trval jste na tom, abyste znal prostředky. Ach Bože! Bylo přece snadné je uhodnout. Když jsem se k nim odhodlala byla to větší oběť ,než byste uvěřil. Byla bych vám mohla říci, že potřebuji dvacet tisíc franků. Byl jste do mne zamilován, byl byste je sehnal s tím rizikem, že mi je později vyčtete. Raději jsem vám nechtěla být zavázána. Nepochopil jste ten ohled, protože to byl opravdu ohled Vydržované ženy, které ještě mají trochu citu, dávají slovům a činům smysl, který by v nich jiné ženy nehledaly. Znova vám opakuji, že prostředky k nimž se Markéta Gautierová uchýlila, aby mohla splatit dluhy a nemusela požádat o potřebné peníze vás, byly z jejího hlediska ohleduplností, kterou jste měl mlčky přijmout. Kdybyste mne poznal až dnes, byl byste nadšen mým návrhem a neptal byste se mne, co jsem dělala předevčírem. Vydržovaná žena si někdy musí vykupovat spokojenost duše na úkor svého těla a trpí pak tím více, když spokojenosti nedosáhne." Naslouchal jsem Markétě a hleděl na ni s obdivem. Když jsem si uvědomil, že tato překrásná bytost, jejíž nožku jsem si dříve toužebně přál aspoň políbit, připustila, abych se ,ujal její myšlenky a trochu ovlivnil její život, a že jsem se ještě nespokojoval tím, co mi dává, ptal jsem se v duchu, zda mužské lačnění má vůbec hranice, když po tak rychlém uspokojení, jakého se mně dostalo, touží ještě po něčem jiném. "Je pravda," pokračovala, "že bytosti náhody, jako jsem já, mívají fantastická přání a nepochopitelné lásky. Rozdáváme se hned pro to, hned pro ono. Někteří muži by se pro nás zničili a nic by od nás nedostali, a jiní nás získají za kytici. Naše srdce má své rozmary. To je jeho jediná zábava .a jediná omluva. Získal jsi mne rychleji než kdokoli jiný, přísahám. Proč? Protože když jsi viděl, že vykašlávám krev, vzal jsi mne za ruku protože jsi zaslzel, protože jsi jediná lidská bytost, která mne politovala.

Povím ti o jedné pošetilosti; měla jsem před časem psíka, který se na mne smutně díval, když jsem se rozkašlala. Toho jediného tvora jsem milovala.

Když zašel, plakala jsem pro něho více, než když mi zemřela matka. Ovšem, bila mne celých dvanáct let. Proto jsem si tě hned zamilovala jako svého psíčka. Kdyby muži věděli, čeho mohou dosáhnout slzou, byli by více milováni a my bychom je tolik neničily.

Můj dopis tě usvědčil ze lži, odhalil mi, že nemáš tak citlivé srdce, ublížils lásce, kterou jsem k tobě cítila více, než kdybys byl učinil cokoliv jiného. Ano, byla v něm žárlivost, ale žárlivost ironická a impertinentni. Byla jsem smutná, už když jsem dostala tvůj dopis, těšila jsem se, že tě v poledne uvidím, že spolu poobědváme a že při pohledu na tebe zmizí chmurné myšlenky, které mne pronásledovaly už dříve, než jsem tě poznala.

A pak,, pokračovala Markéta, "byl jsi jediná bytost, před níž jsem měla od počátku pocit, že mohu myslet a mluvit volně. Společnost která obklopuje dívky mého druhu, má ve zvyku. zkoumat každé jejich slovo a vyvozovat důsledky z každého bezvýznamného činu. Pochopitelně, nemáme přátele. Máme sobecké milence, kteří rozhazují své jmění, ne kvůli nám, jak říkají, nýbrž pro svou marnivost.

Kvůli takovým mužům musíme být veselé, když oni jsou v dobré míře, musíme být zdravé, když se jim zachce s námi večeřet, a skeptické, když jsou skeptičtí. Je nám zakázáno mít srdce pod hrozbou, že by bylo ukřičeno a zničilo by nám úvěr. Nenáležíme už samy sobě. Nejsme již bytostmi, nýbrž pouhými věcmi. Jsme u nich na prvém místě, pokud jde o

jejich ješitnost, a na posledním, pokud jde o jejich vážnost. Máme přítelkyně, ale takové, jako je Prudence, bývalé vydržované ženy, které by ještě rády utrácely a kterým to jejich věk již nedovoluje. Jsou proto našimi přítelkyněmi, či spíše našimi strávnicemi. Jejich přátelství zachází až do servilnosti, ale nikdy do nezištnosti. Jejich rady jsou vždy jen zištné. Nezáleží jim na tom, máme-li deset milenců a více, jen když tím získají šaty nebo náramek, a mohon-li se občas projet v našem kočáře anebo jít do naší divadelní lóže. Zdobí se našimi včerejšími kyticemi a vypůjčují si od nás kašmírové šály. Nikdy nám neprokáží sebemenší službu, aniž si její cenu dají dvojnásobně zaplatit. Sám jsi viděl onehdy večer, když mi Prudence přinesla šest tisíc franků, pro které jsem jí poslala k vévodovi. vypůjčila si pět set franků, které mi nikdy nevrátí nebo které mi splatí v kloboucích, jež nikdy nevyjmu z krabic. Může nás, či spíše mne, občas smutnou a stále nemocnou, může potkat jediné štěstí, totiž setkat se s mužem, který by byl tak velkodušný, že by nežádal, abych mu skládala účty ze svého života, a který by mne miloval pro mou duši, a ne pro mé tělo. Takového muže jsem nalezla ve vévodovi; ale vévoda je starý a ve stáří není ani opora, ani útěcha. Věřila jsem, že bych mohla žít tak, jak mi navrhoval. Ale pochopíš to? Zmírala jsem nudou a než bych takhle živořila, raději bych se vrhla do plamenů a nebo bych se zadusila uhelným plynem. Pak jsem se setkala s tebou, mladým, vřelým, šťastným a pokusila jsem se mít tě za muže, po němž jsem toužila v klidné samotě. Nemilovala jsem v tobě muže, jakým jsi byl, nýbrž muže, kterým jsi se měl stát. Nepřijal jsi tu roli, odmítl ji, protože ti připadá nedůstojná, jsi obyčejný milenec. Zachovej se tedy jako ti ostatní, zaplať mi, a už o tom nemluvme." Markétu tato dlouhá zpověď unavila, opřela se o opěradlo pohovky a přitiskla kapesník ke rtům, aby ztlumila slabý záchvat kašle.

"Odpusť mi, odpusťte mi," šeptal jsem, "všechno jsem pochopil, ale chtěl jsem to od tebe slyšet, má zbožňovaná Markéto. Zapomeňme na všechno a mysleme jen na jediné: co pro sebe navzájem znamenáme, že jsme mladí a že se milujeme. Markéto, učiň se mnou, co chceš, jsem tvým otrokem, tvým psíkem. Jen proboha roztrhej ten dopis, který jsem ti napsal, a nenech mne zítra odjet. Zemřel bych."

Markéta vzala dopis, který měla za živůtkem, a vracela mi jej s nepopsatelně něžným úsměvem a se slovy:

Přinesla jsem ti jej."

Roztrhal jsem dopis a se slzami v očích jsem zlíbal ruku, která mi jej podala.

V tu chvíli se vrátila Prudence.

"Zdalipak víte, Prudence, co ode mne chce?" zeptala se jí Markéta.

"Prosí za odpuštění."

"Ano, právě to.

"A odpustíte mu?"

"Musím, samozřejmě, ale ještě o něco žádá."

"A o co?"

"Chce s námi povečeřet."

"A vy souhlasíte?"

"Co vy tomu říkáte?"

"Myslím si, že jste děti a že oba nemáte rozum. A pak si ještě myslím, že mám velký hlad a že čím dříve k tomu svolíte, tím dříve budeme večeřet."

"Pojďme," řekla Markéta, "pojedeme všichni tři mým kočárem. Poslyšte," dodala, obracejíc se ke mně. "Nanina už bude spát, odemkněte, vezměte si můj klíček a dbejte, abyste jej už neztratil."

Objal jsem Markétu a div jsem jí neudusil.

Vtom vešel Josef.

"Pane," řekl hlasem plným sebeuspokojení, "zavazadla jsou připravena."

"Všechna?"

"Ano, pane.

"Tak je zas rozbalte. Nikam nepojedu."

XVI

"Mohl bych vám vyprávět o počátcích tohoto poměru několika slovy, ale chtěl jsem, abyste poznal, jakými událostmi a jakou gradací jsme dospěli až k tomu, že jsem souhlasil se vším, co si Markéta přála, a že Markéta nemohla beze mne žít."

Druhého dne po tomto večeru, kdy mne sama vyhledala, jsem jí poslal knihu Manon Lescaut.

Od té chvíle jsem změnil svůj způsob života, protože jsem nemohl změnit život své milenky. Především jsem nechtěl dopřát svým myšlenkám času k úvahám nad úlohou, kterou jsem právě přijal, protože bych se nemohl ubránit velké sklíčenosti.

Tím se můj dosud klidný život rázem změnil v hlučný a rozháraný. Nemyslete si, že láska vydržované ženy nic nestojí, i když je nezištná. Nic není tak nákladné jako tisíc rozmarů, které nemůžeme své metrese nikdy odmítnout, ať už to jsou květiny, divadelní lóže, večeře a výlety na venkov. Jak už jsem vám řekl, nebyl jsem bohatý. Můj otec byl a je dosud vrchním výběrčím daní v C. Má pověst velmi řádného muže, a tím získal úvěr, aby mohl složit nezbytnou kauci při nástupu této funkce. Úřad mu vynáší čtyřicet tisíc franků ročně a v deseti letech, po která jej zastává, splatil již dluh a začal ukládat na věno pro mou sestru. Otec je nejpoctivější muž, jakého můžete poznat. Matka zanechala po smrti důchod šest tisíc franků, které rozdělil mezi mne a sestru v den, kdy mu byl svěřen úřad, o který se ucházel. Když mi bylo jednadvacet let, přidal mi k tomuto malému důchodu ještě pět tisíc franků ročně a ujistil mne, že s osmi tisíci franky mohu v Paříži dobře žít, jestliže kromě tohoto důchodu budu zaměstnán, buď jako advokát, nebo jako lékař. Odešel jsem tedy do Paříže, vystudoval jsem práva, stal jsem se advokátem a jako mnoho mladých mužů jsem vložil diplom do kapsy a trochu jsem začal užívat bezstarostného pařížského života. Má vydání byla velmi skromná. Přesto jsem za osm měsíců utratil svůj roční důchod a čtyři letní měsíce jsem trávil u otce, čímž jsem si zvýšil roční důchod na dvanáct tisíc a získal jsem pověst. dobrého syna. Ostatně, neměl jsem ani sou dluhů.

Tak tomu bylo, když jsem se seznámil s Markétou. Jistě pochopíte, že mé životní náklady vzrostly. Markéta byla velmi rozmarná a patřila k ženám, které nikdy nepovažovaly za skutečná vydání tisíce drobných zábav, jež tvořily jejich život.

Proto z touhy strávit se mnou co možná nejvíce času mně ráno napsala, že by se mnou ráda obědvala, nikoli však u ní, ale v některém restaurantu buá v Paříži, nebo na venkově. Zajel jsem pro ní, šli jsme na oběd, šli jsme do divadla, často jsme šli někam na večeři a utratil jsem za večer čtyři nebo pět louisdorů, což činilo dva tisíce pět set nebo tři tisíce franků měsíčně.

Tím byl můj roční příjem vyčerpán za tři a půl měsíce a býval bych musel dělat dluhy, nebo opustit Markétu. Byl jsem ochoten učinit cokoli, kromě posledního. Odpusťte, že vám popisuji všechny podrobnosti, poznáte však, že byly příčinou dalších událostí. Vyprávím vám všechno prostě a pravdivě, se všemi naivními podrobnostmi. Uvědomoval jsem si, že mne nic na světě nemůže přinutit, abych opustil svou milenku, a že musím nějak hradit výlohy, které mně působila. Kromě toho mne láska zaujala do té míry, že všechny chvíle, které jsem trávil bez Markéty, byly pro mne dlouhé jako roky a cítil jsem potřebu ubít takové chvíle v nějaké vášni a prožít je tak rychle, abych ani nepostřehl, že žiji. Začal jsem tím, že jsem si vypůjčil pět nebo šest tisíc franků a začal jsem hrát. Od doby, kdy byly zrušeny herny, se totiž hraje všude. Když jste dříve vstoupil k Fraseatimu, měl jste naději, že tam můžete vyhrát jmění. Hrálo se o peníze, a když jste prohrál, mohl jste si pro útěchu říci, že jste také mohl vyhrát. Ale teď, kromě uzavřených kroužků, v nichž ještě platí nějaká přísnější pravidla o placení, máte téměř jistotu, že vyhrajete-li značnější částku, nedostanete nic. Je to celkem pochopitelné.

Hrají jen mladíci, kteří mají velké potřeby a nedostatečné jmění, nezbytné pro způsob života, jaký vedou. Tak hrají, pochopitelně s tímto výsledkem: buď vyhrají a ti, co prohráli, zaplatí za koně a metresy těchto pánů, což je velmi nepříjemné.

Dělají se dluhy, známosti navázané u zeleného stolu končívají hádkami, které vždy vrhají špatné světlo na život a čest. A když je člověk čestný, je přiveden na mizinu veledůstojnými mladíky, kteří mají jen jedinou chybu, že nemají dvě stě tisíc franků ročního důchodu.

Nemusím vám ani vyprávět o falešných hráčích, o jejichž náhlém odjezdu a pozdějším trestu se vždy dovídáme až později. Vrhl jsem se tedy do takového překotného, hlučného a výbušného života, který mne dříve odstrašoval už při pouhé představě. Teď se stal nezbytnou součástí mé lásky k Markétě. Co jsem si měl počít?

Kdybych byl noci, které jsem nestrávil v ulici de Antin, trávil doma sám, nebyl bych usnul. Žárlivost by mne nutila, abych bděl a rozněcovala by mé myšlenky i krev, zatímco hra uklidňovala horečku, která zachvacovala mé srdce a odváděla mne k jiné vášni, která se mne mimoděk zmocňovala až do chvíle, kdy jsem odcházel ke své milence. A sílu

své lásky jsem poznával právě v tom, že jsem nemilosrdně opouštěl hrací stolek, ať jsem vyhrával, nebo prohrával, lituje ty, jež jsem opouštěl, že nenaleznou po odchodu takové'štěstí jako já. Pro většinu z nich byla hra nezbytností, pro mne byla lékem. Kdybych byl vyléčen z lásky k Markétě, byl bych také vyléčen z hráčské vášně.

Proto jsem ve hře zachovával značnou chladnokrevnost. Prohrával jsem tolik, kolik jsem mohl zaplatit, a vyhrával jen tolik, kolik bych mohl prohrát.

Celkem mi přálo štěstí. Neměl jsem dluhy a vydával jsem třikrát tolik, než když jsem nehrál. Nebylo snadné odolat způsobu života, který mně dovoloval uspokojovat tisíc Markétiných rozmarů, aniž jsem byl přiveden do nesnází. Ona pak mne milovala stále stejně a snad ještě více. Jak jsem vám již řekl, nejprve mne přijímala od půlnoci do šesti hodin ráno, pak jsem byl občas zván do lóže, později se mnou šla někdy na oběd. Jednou jsem odešel v osm hodin ráno, a dokonce se stalo, že jsem odešel až v poledne. Zatímco jsem u Markéty očekával mravní přerod, došlo u ní ke změně fyzické. Umínil jsem si, že jí uzdravím; a ubohá dívka, když poznala můj úmysl se, bála mých pokynů, aby mně dokázala svou vděčnost.

Hladce a bez obtíží se mi podařilo odstranit téměř všechny její staré návyky. Můj lékař, který jí vyšetřil, mi řekl, že jí zdraví může uchovat jen odpočinek a klid, a proto místo večeří a nočního bdění jsem jí přiměl k zdravější životosprávě a pravidelnému spánku. Markéta si bezděčně zvykla na tento nový způsob života, jehož blahodárné účinky pociťovala. Začala už trávit některé večery doma anebo za pěkného počasí si přehodila kašmírový šál, hlavu zahalila závojem a šli jsme se pěšky, jako děti, projít do zšeřelých alejí Elysejských polí. Vracela se unavena, něco lehkého povečeřela, chvíli hrála na piano nebo četla a pak ulehla, což nikdy předtím nečinila. Kašel, který mi rozdíral srdce, kdykoli jsem jej zaslechl, téměř úplně ustal.

Po šesti týdnech nebylo již po hraběti ani slechu, byl jednou provždy obětován. Jen existence vévody mne ještě nutila abych svůj vztah k Markétě skrýval, a ani vévoda často nebyl přijat, když jsem byl u Markéty já, pod záminkou, že madam spí a nepřeje si být buzena.

Markéta mně vždy určovala po svém zvyku a také podle své potřeby dobu, kdy jsem jí měl navštívit, a proto jsem zanechával hry právě ve chvíli, kdy by jí byl opouštěl obratný hráč. Když jsem všechno sečetl, zjistil jsem, že jsem výhrami získal deset tisíc franků, které mně připadaly jako nevyčerpatelné jmění. Přišel čas, kdy jsem obvykle jezdíval k otci a sestře; tentokrát jsem neodjel. Od obou jsem dostával pravidelné dopisy, ve kterých mne prosili, abych přijel.

Na jejich prosby jsem odpovídal, jak jsem nejlépe uměl, zdůrazňuje neustále, že se mně daří dobře a že nepotřebuji peníze. Dvě skutečnosti, o nichž jsem věřil, že otce poněkud usmíří s odklady mé každoroční návštěvy.

A zatím Markéta, probuzena jednoho jitra slunečními paprsky, vyskočila z lůžka a požádala mne, abych jí na celý den odvezl někam na venkov.

Poslali jsme pro Prudenci a společně jsme odjeli. Markéta ještě předem přikázala Nanině, aby řekla vévodovi, že chtěla užít krásného dne a odjela s paní Duvernoyovou na venkov. Kromě toho, že společnost paní Duvernoyové byla nezbytná pro uklidnění starého vévody, byla Prudence jednou z žen, které jsou jako stvořené dělat společnici na takových výletech.

S neustálou švitořivostí a věčnou chutí k jídlu nemohla. ani chvíli nudit své společníky a dokonale se vyznala v objednávání vajec; třešní, mléka, smaženého králíka a všeho, z čeho se skládá tradiční přesnídávka pařížského venkova. Zbývalo už jen určit, kam bychom jeli.

Byla to opět Prudence, která nás vyvedla z nerozhodnosti.

"Chcete jet na skutečný venkov?" zeptala se.

"Ano."

"Dobrá, jeďme do Bougivalu, do hostince Point-du-Jour, který patří vdově Arnouldové. Armande, jděte obstarat povoz." Za půldruhé hodiny jsme byli u vdovy Arnouldové. Možná, že ten hostinec znáte. Ve všední dny je to hotel a v neděli krčma. Ze zahrady, která se zvedá až do výše prvního patra, je nádherná vyhlídka. Vlevo uzavírá obzor Marlyjský vodojem a vpravo se otvírá až do nedohledna pohled na pahorky.

Řeka, která v těchto místech teče líně, se vine jako široká modrá stuha mezi Gabillonskou planinou a ostrovem Croissy, jako by byla věčně kolébána chvěním vysokých topolů a šuměním vrb. Vzadu se vynořovaly v jasných slunečních paprscích malé bílé domečky s červenými střechami a továrny, které kouzelně dokreslovaly obraz krajiny, ztrácejíce vzdáleností svůj tvrdý a obchodní ráz.

A ještě dál, v mlhovém oparu, Paříž!

Jak nám Prudence řekla, byl to opravdu venkov a musím říci i opravdová přesnídávka.

Neříkám jen z vděčnosti za štěstí, které mně přinesl, že Bougival je přes své hrozné jméno jedno z nejkrásnějších míst, jaké si dovedeme představit. Hodně jsem cestoval a viděl jsem mnoho míst, nebyla však rozkošnější než tato vesnička usazená na úpatí pahorku, který jí chrání.

Madam Arnouldová nám nabídla, že nám objedná projížďku loďkou, což Markéta i Prudence radostně přijaly. Příroda se vždy pojí s láskou a je to správné, protože nic tak neokouzluje ženu, kterou milujeme, jako modré nebe, vůně, květiny, vánek a nádherná samota polí nebo lesů. Ať milujeme ženu sebevíce, ať jí sebevíce důvěřujeme, ať; nám její minulost poskytuje pro budoucnost sebevětší jistotu, jsme vždy více méně žárliví. Jestliže jste byl někdy zamilován, hluboce zamilován, jistě jste pocítil potřebu odloučit od světa bytost, s kterou jste chtěl být docela sám. Zdá se, že i při nevšímavosti ke svému okolí ztrácí milovaná žena na své vůni a osobitosti ve styku s jinými lidmi a věcmi. Já jsem to pociťoval mnohem silněji než kdokoli jiný. Má láska nebyla obyčejná láska. Byl jsem zamilován, snad stejně jako jiní muži, ale do Markéty Gautierové, což znamenalo, že v Paříži jsem mohl na každém kroku potkat muže, který byl nebo zítra bude jejím milencem. Ať na venkově, mezi lidmi, kteří nás nikdy neviděli a nedbali o nás, v lůnu rozkvetlé jarní přírody, vzdáleni městského hluku, mohl jsem milovanou ženu skrýt a milovat bez zahanbení a bez obav. Kurtizána se z ní postupně vytrácela. Měl jsem před sebou mladou a krásnou dívku, kterou jsem miloval, která milovala mne a která se jmenovala Markéta. Minulost pozbyla tvarů, budoucnost neměla stínů. Slunce ozařovalo mou milenku stejně, jakoby zářilo na nejstydlivější snoubenku. Procházeli jsme se v tom rozkošném prostředí, které bylo jako stvořené k přednášení Lamartinových veršů a ke zpěvu Scudových melodií. Markéta měla bílé šaty, opírala se o mé rámě, večer pod oblohou posetou hvězdami mně opakovala důvěrnosti z minulé noci a svět žil Dáma s Kaméliemi v dálce svým životem a ani stínem se nedotkl úsměvného obra .. našeho mládí a naší lásky. A tento sen mně přinášelo žhavé slunce pronikající listovim; když jsem si hověl v trávě na ostrůvku, ke kterému jsme přistáli, oproštěn od všech lidských pout, která mne dříve svazovala, povoliv uzdu myšlenkám, aby nespoutaně bloudily. A k tomu si ještě představte, že jsem spatřil u řeky roztomilý dvouposchoďový domek, s polokruhovým mřížovým plotem. Za mřížemi se před domem prostíral sametově zelený trávník a za budovou byl háj s tajemnými úkryty, v jehož mechu se jistě ztratila každá stopa z včerejšího večera.

Popínavé rostliny zakrývaly vnější schodiště tohoto neobydleného domu až do výše prvního poschodí. Soustředěným pozorováním domu jsem došel k přesvědčení, že mně náleží. Tak dokonale zapadal do mého snu. Viděl jsem se zde s Markétou, ve dne v háji, pokrývajícím pahorek, večer na trávníku a kladl jsem si otázku, zda někdy lidské bytosti byly tak šťastné jako my.

"To je hezký domek," zvolala Markéta, která sledovala můj pohled a možná i mé myšlenky.

"Kde ?"

"Tamhle."

A Markéta ukázala na dům.

"Kouzelný," přisvědčila Prudence, "líbí se vám?°° Velice."

"Tak řekněte vévodovi, aby vám jej najal. Jsem přesvědčena, že vám jej najme. Sama to zařídím, chcete-li." Markéta na mne tázavě pohlédla, co o tom nápadu soudím. Můj sen odlétl s posledními Prudencinými slovy a tak náhle mne vrhl zpět do skutečnosti, že jsem byl celý zmámený. Je to opravdu skvělý nápad," mumlal jsem, nevěda co říkám.

""Dobrá, zařídím to," řekla Markéta, tisknouc mi ruku a vysvětlujíc si má slova po svém. "Pojďme hned zjistit, je-li volný."

Dům byl prázdný a byl k pronajmutí za dva tisíce franků.

"Budete tady šťastný?" zeptala se mne.

"Budu sem smět přicházet?"

"A proč bych se tady zahrabávala, když ne pro vás?" "Tak dobrá, Markéto, dovolte mi, abych pro vás ten dům najmul."

"Zbláznil jste se? Nejen, že to nemá smysl, ale ještě k tomu by to bylo nebezpečné. Víte dobře, že to mohu přijmout jen od jediného muže, přenechte to proto mně, vy velké dítě, a mlčte."

"To znamená, že budu-li mít volné dva dny, přijdu je strávit k vám," řekla Prudence.

Opustili jsme dům a vydali se zpět do Paříže, hovoříce o tomto novém rozhodnutí. Držel jsem Markétu v náručí, a když jsem vystupoval z kočáru, posuzoval jsem plány své milenky už s menšími předsudky.

XVII

Zítřejšího jitra mne Markéta probudila časně, sdělujíc mi, že vévoda brzy přijde, a slíbila mi, že mně napíše po jeho odchodu, aby mi určila každovečerní schůzku.

Opravdu jsem za dne obdržel zprávu:

"Jedu s vévodou do Bougivalu, přijďte večer v osm hodin k Prudenci."

V určenou hodinu už byla Markéta doma a přišla za mnou k paní Duvernoyové.

Tak, všechno je zařízeno," řekla ve dveřích.

"Dům najat?" zeptala se Prudence.

"Ano. Ihned souhlasil."

Neznal jsem osobně vévodu, ale styděl jsem se za to, že ho podvádím.

"To ještě není všechno!" pokračovala Markéta."

"A co ještě

"Dělalo mi starost ubytování Armanda."

"V domě?" zeptala se se smíchem Prudence.

"Ne, v hostinci Point-du-Jour, kde jsme s vévodou obědvali. Zatímco se rozhlížel po okolí, zeptala jsem se paní Arnouldové, jmenuje se Arnouldová, že? Zeptala jsem se tedy paní Arnouldové, zda by měla vhodný byt. A opravdu má, se salónem, předsíň a ložnici. Myslím, že to stačí. Stojí měsíčně šedesát franků. Je zařízen tak, že by rozptýlil i hypochondra. Najala jsem ten byt. Zařídila jsem to dobře?"

Objal jsem Markétu.

"Bude to rozkošné," pokračovala, "vy máte klíček od vrátek a vévodovi jsem slíbila klíč od mříže, který si však nevezme, protože přichází jen ve dne. Upřímně řečeno, domnívám se, že je tímto rozmarem nadšen, protože mne na čas vzdálí z Paříže a trochu umlčí svou rodinu. Jen se mne tázal, jak jsem se mohla já, která tolik miluji Paříž, rozhodnout zahrabat se na venkově.

Odpověděla jsem mu, že jsem nemocná a že si chci odpočinout. Zdálo se, že mi příliš nevěří. Ubohý stařec, žije v neustálém neklidu. Musíme být opatrní, drahý Armande, protože by mne dal hlídat i tam a pronajmutí domu ještě není všechno. Potřebuji, aby také zaplatil ještě mé dluhy a mám jich bohužel dost.

"Vyhovuje vám to tak, Armande?"

"Ano," odpověděl jsem, snaže se potlačit všechny předsudky, které ve mně tento způsob života občas vzbuzoval. "Prohlédli jsme dům do všech koutů, budeme se tam mít skvěle. Vévoda dbal na všechno. Ach, můj drahý!" dodala čtverácky, objímajíc mne, "nebuďte smutný, když vám milionář připravuje lůžko."

"A kdy se přestěhujete?" zeptala se Prudence.

"Co nejdříve."

Vezmete si sebou kočár a koně?"

"Vezmu si sebou celou domácnost. Postaráte se o můj byt v mé nepřítomnosti."

Po týdnu se Markéta usídlila ve venkovském domě a já jsem se ubytoval v Point-du-Jour.

Život, který nastal, bych vám mohl těžko popsat. Na počátku svého pobytu v Bougivalu se nemohla Markéta tak náhle

vzdát všech svých zvyků, a jelikož se neustále něco oslavovalo, navštěvovali jí všichni přátelé. Po celý měsíc nebylo dne, aby Markéta neměla u stolu osm nebo devět osob. Jenom Prudence přiváděla všechny své známé hostila je, jako by dům náležel jí.

Vévoda všechno platil, jak si jistě domyslíte, a přece se občas stávalo, že mne Prudence Markétiným jménem požádala o tisícifrankovou bankovku. Řekl jsem vám, že jsem trochu vyhrál. Ochotně jsem Prudenci dával, oč mne Markéta jejím prostřednictvím žádala, a z obavy, že by mohla potřebovat víc, než jsem měl, jsem si zajel do Paříže vypůjčit stejnou částku, jakou jsem si už jednou vypůjčil a kterou jsem již splatil. Byl jsem tedy opět bohatý, neboť jsem měl deset tisíc franků, nepočítaje svůj důchod.

Zatím zábava, kterou Markétě skýtalo hoštění přátel, poněkud ochabla v důsledku výloh, které jí tato zábava způsobovala, a zejména proto, aby mne nemusila žádat někdy o peníze.

Vévoda, který dům najal, aby si v něm Markéta odpočinula, se už ani neobjevil z obavy, aby se tam nesetkal s veselou a četnou společností, kterou nechtěl být spatřen. Jednou se totiž stalo, že hodlal povečeřet s Markétou o samotě a zastihl u ní patnáct osob u neskončeného oběda v hodinu, kdy předpokládal, že se už zasedá k večeři. Když nic netuše otevřel dveře do jídelny, byl přivítán hlučným smíchem. Musel ihned odejít za drzé veselosti návštěvnic.

Markéta vstala od stolu a odešla za vévodou do vedlejší místnosti, snažíc se seč byla výjev mu omluvit, ale stařec; uražen ve své ješitnosti, zůstal rozhněván. Řekl nebohé dívce dosti krutě, že už je syt toho, aby platil za pošetilosti ženy, která mu ve svém domě ani nedovede zjednat úctu, a velmi rozhněván odjel.

Od toho dne o něm nebylo ani slechu. Třeba,že se Markéta rozloučila se svými hosty a vzdala se svých zvyků, vévoda o sobě již nedal vědět. Já jsem tím vyzískal, protože mně má milenka víc náležela, a protože se konečně uskutečnil můj sen, že se Markéta nemohla beze mne obejít. Už se neobávala následků a veřejně přiznávala náš poměr a došlo až k tomu, že jsem od ní už neodcházel. Služebnictvo mne oslovovalo "pane" a oficiálně mne pokládalo za svého pána.

Prudence marně vyčítala Markétě tento nový způsob života. Odpovídala jí, že mne miluje, že nemůže beze mne žít, a ať se stane v budoucnu cokoli, nevzdá se štěstí mít mne stále u sebe, a dodávala, že ti, kterým se to nelíbí, už k ní nemusí chodit. To jsem zaslechl jednoho dne, když Prudence Markétě řekla, že jí musí sdělit něco velmi důležitého, a když jsem naslouchal za dveřmi pokoje, do něhož se uchýlily.

Potom za nějaký čas přišla Prudence znova. Byl jsem vzadu v zahradě a neviděla mne. Domnival jsem se podle Markétina přivítání, že jejich rozhovor bude podobný onomu, při němž jsem je už jednou přistihl a chtěl jsem jej vyslechnout jako tehdy.

Uzavřely se v malém pokoji a já jsem naslouchal.

"Tak co?" zeptala se Markéta.

"Nu có, viděla jsem vévodu." .

"A co říkal?"

"Že by vám rád odpustil ten výstup, ale že se dověděl, že veřejně žijete s panem Armandem Duvalem, a to že vám neodpustí. Až Markéta opustí toho mladíka, řekl, budu jí dávat jako dříve, co bude chtít. Když to neučiní, nesmí ode mne už nic žádat."

"A co jste mu odpověděla?"

"Že vám jeho rozhodnutí sdělím a slíbila jsem mu, že vám domluvím. Uvažujte, drahé dítě, nad tím, co ztrácíte a co vám, Armand nikdy nebude moci poskytnout. Miluje vás z celého srdce, ale nemá dost peněz, aby mohl uhradit vaše potřeby, a že jednou vás bude muset opustit, až už bude pozdě a až už vévoda pro vás nebude chtít nic učinit. Chcete, abych s Armandem promluvila?"

Markéta patrně uvažovala, protože neodpovídala. Srdce se mi prudce rozbušilo, když jsem čekal na její odpověď.

"Ne," řekla, "neopustím Armanda a nebudu se skrývat, abych s ním mohla žít je to snad pošetilé, ale miluji ho! Co byste nechtěla? A pak, teď si zvykl mne milovat bez zábran. Příliš by ho zarmucovalo, kdyby musel ode mne odejít třeba jen na hodinu denně. A celkem vzato, nezbývá mi tolik času z mého života, abych se ještě rmoutila a podrobila se starcově vůli. Stárnu už při pouhém pohledu na něj. Ať si nechá své peníze, obejdu se bez nich."

"Ale jak?

"Nevím."

Prudence chtěla nepochybně něco namítnout, ale rychle jsem vešel, vrhl se Markétě k nohám a smáčel její ruce slzami, jež mi vstoupily do očí radostí, že jsem tolik milován. "Můj život patří tobě, Markéto. nepotřebuješ již toho člověka, vždyť máš mne! Což bych tě mohl někdy opustit, což bych ti vůbec mohl splatit štěstí, které mi dáváš? Konec s donucováním, Markéto, vždyť se milujeme! Co je nám po všem jiném?"

"Ach ano, miluji tě, Armande!" zašeptala, objímajíc mne, "miluji tě tak, jak jsem nikdy nevěřila, že bych mohla milovat.

"Budeme šťastni, budeme žít v ústraní a na věky se rozloučím s životem, za který se teď rdím. Nebudeš mi nikdy vyčítat minulost, že?"

Slzy mi zastřely hlas. Místo odpovědi jsem přitiskl Markétu k srdci.

"Tak," řekla dojatě, obracejíc se k Prudenci, "popište tento výjev vévodovi a dodejte, že ho nepotřebujeme." Od toho dne se už o vévodovi nemluvilo. Markéta již nebyla taková, jakou jsem jí znal. Vyhýbala se všemu, co jí připomínalo způsob života, v němž jsem se s ní setkal. Nikdy nebylo manželky nebo sestry, jež by tak milovaly manžela nebo bratra a tolik o ně pečovaly jako Markéta o mne. Tato chorá bytost byla přístupná všem citovým dojmům. Vzdala se přátel, svých zvyků, způsobu vyjadřování i"dřívější rozmařilosti. Když nás někdo viděl vycházet z domu na projížďku v roztomilé loďce, kterou jsem koupil, nebyl by uvěřil, že tato žena v bílých šatech se slaměným širákem na hlavě a s prostým hedvábným šálem na ruce proti vodnímu chladu byla Markéta Gautierová, která ještě před čtyřmi měsíci vzrušovala Paříž svým přepychem a skandály.

Ach, spěchali jsme, abychom užili svého štěstí, jako bychom tušili, že nepotrvá dlouho.

Po dva měsíce jsme ani nezajeli do Paříže. Nikdo nás nepřijel navštívit, kromě Prudence a Julie Dupratové, o níž jsem se vám už zmínil a které Markéta později předala dojemný deník, který mám u sebe.

Trávil jsem celé dny u nohou své milenky. Otvírali jsme okna do zahrady a pozorovali jsme léto vesele hýřící rozvitými květy a ve stínu stromů jsme vdechovali bok po boku skutečný život, který jsme oba do té doby nepoznali. Markéta projevovala dětský údiv nad nepatrnými drobnostmi. Někdy běhala po zahradě jako desetiletá holčička za motýlem nebo vážkou. Tato kurtizána, která dala za květiny víc, než by potřebovala rodina ke spokojenému životu, proseděla někdy hodinu na trávníku a pozorovala prostou květinku, jejíž jméno měla.

Tehdy často četla knihu Manon Lescaut. Několikrát jsem jí přistihl, jak vpisovala do knihy poznámky a vždy prohlašovala, že milující žena nemůže činit to, co činila Manon Lescaut. Dvakrát nebo třikrát dostala dopis od vévody. Poznala jeho písmo a dala mi jej neotevřený.

Někdy mně obsah těchto dopisů vehnal slzy do očí. Vévoda byl přesvědčen, že po odmítnutí peněz se k němu Markéta vrátí. Když však poznal bezvýslednost svého počínání, nezdržel se, psal jí a prosil o dovolení, aby jí směl zase navštěvovat, jako dříve za jakýchkoli podmínek. Pročítal jsem ty naléhavé a opakující se dopisy a trhal je na kousky. Markétě jsem nesděloval jejich obsah, ani jsem jí nevybízel, aby starce přijala, ačkoli jsem ho litoval. Obával jsem se totiž, aby v takovém vybídnutí nespatřovala přání, aby se vévoda současně s návštěvami ujal opět vydržování domu. Nejvíce ze všeho jsem se obával, aby se nedomnívala, že se vyhýbám odpovědnosti za její život do všech důsledků, do nichž by jí láska ke mně mohla přivést.

Vévoda, nedostav odpověd, přestal psát a Markéta a já jsme pokračovali ve společném životě a nestarali se o budoucnost.

18/

Bylo by obtížné podrobně vám popsat náš nový život.

skládal se z pošetilostí, které nás okouzlovaly, ale které jsou bezvýznamné pro posluchače. Víte, co znamená milovat ženu, víte, jak plynou dny a v jakém zahálčivém snění se dáváme unášet k zítřku. Jistě vám není neznámé ono zapomenutí všeho, je z pramene z vášnivé, důvěřivé a opětované lásky. Všechno, kromě milované ženy, se zdá zbytečné a nepotřebné. Litujeme, že jsme už dávali své srdce jiným ženám, a připadá nám nemožné, že bychom někdy mohli stisknout jinou ruku než tu, kterou právě držíme. Mozek není schopen ani práce, ani vzpomínky a vůbec čehokoli, co by ho odvádělo od jediné myšlenky, která ho neustále zaplavuje. Každý den objevuje u své milenky nový půvab a dosud neznámou rozkoš.

Život je jen neustálým naplňováním věčné touhy, duše je vestálka, pečující o posvátný oheň lásky. Často jsme sedávali za šera v háji za domem. Naslouchali jsme harmonickým večerním zvukům a snili o příštích chvílích, které prožijeme ve vzájemném objetí až do druhého dne. Někdy jsme zůstávali na lůžku po celý den a nedovolili jsme ani

slunečním paprskům, aby pronikly do ložnice. Záclony byly stažené a vnější svět pro nás dočasně neexistoval. Jen Nanina směla otevřít dveře, ale jen aby nám přinesla jídlo, které jsme jedli na loži za neustálého smíchu a drobných rozpustilostí. A pak následoval krátký spánek, protože jsme byli tak pohrouženi do své lásky, že jsme byli jako dva tvrdošíjní potápěči, kteří se vynořují nad hladinu jen k nabrání dechu. Někdy jsem však zastihl Markétu velmi smutnou, a dokonce i se slzami v očích, a když jsem se jí zeptal na příčinu smutku, odpověděla: "Naše láska není obyčejná láska, drahý Armande. Ty mne miluješ, jako bych nebyla nikdy nikomu náležela, a bojím se, abys později své lásky nelitoval, nevyčítal mi mou minulost jako zločin a nepřinutil mne, abych se vrhla zpět do prostředí, ze kterého jsi mne vyvedl. Uvědom si, že teď, když jsem poznala nový způsob života, bych zemřela, kdybych měla žít jinak. Řekni mi, že mne nikdy,neopustíš !" Přísahám !"

Při tomto ujištění na mne pohlédla, jako by chtěla vyčíst z mých očí že má slova jsou pravdivá, pak se mi vrhla do náručí a ukrývajíc hlavu na mých prsou, řekla:

"Ty nevíš, jak tě miluji!"

Jednoho večera jsme stáli u okna vedoucího na balkón a sledovali měsíc, který se těžce prodíral z mraků, naslouchali větru, který bouřlivě zmítal stromy, drželi se za ruce a dlouhou čtvrthodinu jsme nepromluvili ani slova. Potom Markéta řekla:

"Blíží se zima, chtěl bys, abychom odjeli?"

"A kam?"

"Do Itálie."

"Nudíš se zde ?"

"Bojím se zimy, a zejména se bojím návratu do Paříže."

"Proč?"

"Z mnoha důvodů."

A chvatně pokračovala, nesdělujíc mi příčinu svých obav. "Odjel bys? Prodám všechno, co mám, odjedeme a budeme žít tam na jihu, má minulost zmizí, nikdo nebude vědět, kdo jsem. Chtěl bys?"

"Odjeďme, udělá-li ti to radost, Markéto. Budeme cestovat," řekl jsem. "Ale proč bys prodávala věci, se kterými se po návratu ráda shledáš? Nemám tak velké jmění, abych mohl přijmout takovou oběť, ale postačí na pět nebo šest měsíců přepychového cestování, jestliže tě to trochu pobaví."

"Vlastně ani ne," pokračovala, odstupujíc od okna a jdouc usednout na pohovku ve stínu pokoje. "Proč bychom jeli utrácet peníze na jih? Stojím tě už dost i tady."

"Vyčítáš mi to, Markéto, to není pěkné "

"Odpusť, můj milý," řekla podávajíc mi ruku, bouřlivé počasí vždy špatně působí na mé nervy. Neříkám to, co vlastně chci říci."

A pak mne objala a dlouze se zasnila.

Podobné scény se několikrát opakovaly, nevěděl jsem však, co bylo jejich příčinou, ani jsem nepostřehl u Markéty projev obavy z budoucnosti. Nemohla pochybovat o mé lásce, která sílila každým dnem, a přece jsem jí často vídal smutnou, ale svůj smutek mně vždy vysvětlovala fyzickou nevolností. Obával jsem se, aby jí příliš jednotvárný život neomrzel, a navrhl jsem jí, abychom se vrátili do Paříže. Tyto návrhy však vytrvale odmítala a ujišťovala mne, že by nikde nebyla tak šťastná jako na venkově.

Prudence přijížděla jen zřídka, zato však psala dopisy, do nichž jsem nikdy nenahlížel třebaže se Markéta nad nimi vždy hluboce zamýšlela. Nevěděl jsem, co si mám o tom myslet. Jednou zůstala Markéta ve svém pokoji. Vešel jsem, Psala.

"Komu píšeš?" zeptal jsem se.

"Prudenci. Mám ti přečíst, co píši?"

Bál jsem se všeho, co by mohlo vypadat jako nedůvěra, a odpověděl jsem proto, že nepotřebuji vědět, co píše. S

jistotou jsem však cítil, že bych v dopise poznal pravou příčinu jejího smutku .

Příštího dne bylo překrásné počasí. Markéta mě vybídla, abychom si vyjeli ve člunu a zajeli na ostrov Croissy. Připadala mi neobyčejně veselá. Vrátili jsme se o páté hodině.

"Byla zde paní Duvernoyová," řekla Nanina při našem příchodu.

"A už odjela?" zeptala se Markéta.

"Ano, ve vašem kočáře. Řekla, že to bylo domluveno."

"Výborně," řekla živě Markéta, "ať podávají večeři." Po dvou dnech přišel od Prudence dopis. Markétu v dalších čtrnácti dnech jako by opustila tajemná zádumčivost, kterou teď, když už minula, neustále omlouvala. Kočár se však nevracel.

Proč ti Prudence nevrací kočár?" zeptal jsem se.

"Jeden kůň onemocněl a kočár potřebuje opravu. Je lépe, že se to všechno odbude, dokud jsme ještě zde, kde kočár nepotřebujeme, než s tím čekat, až se vrátíme do Paříže." Po několika dnech přijela Prudence na návštěvu a potvrdila Markétina slova.

Obě ženy se procházely v zahradě, a když jsem se k nim připojil, začaly hovořit o něčem jiném.

Večer při odchodu si Prudence postěžovala, že její chladno, a požádala Markétu, aby jí půjčila kašmírovou šálu. Tak uplynul měsíc, v němž byla Markéta veselejší a něžnější než kdy dříve.

Kočár se stále nevracel, kašmírová šála také nebyla vrácena; bezděčně mne to znepokojovalo, a jelikož jsem věděl, do které zásuvky ukládá Markéta Prudenciny dopisy, využil jsem chvíle, kdy byla v zadní části zahrady, přistoupil jsem k zásuvce a snažil jsem se ji otevřít. Ale marně. Byla zamčena na dva západy.

Prohledal jsem tedy zásuvky, v nichž byly obvykle uloženy šperky a diamanty. Otevřely se lehce, ale pouzdra na šperky zmizela, zřejmě i s obsahem.

Palčivý strach mně sevřel srdce.

Chtěl jsem požádat Markétu, aby mi pravdivě řekla, kam se poděly, ale jistě by mně neřekla pravdu.

"Drahá Markéto," řekl jsem jí tedy, "přicházím tě požádat o dovolení, abych si mohl zajet do Paříže. V mém bytě nikdo neví, kde jsem, a jistě došly dopisy od otce. Nepochybně se o mne strachuje, musím na ně odpovědět."

"Jeď, příteli," řekla Markéta, "ale vrať se brzy."

Odjel jsem.

Spěchal jsem přímo k Prudenci. .

"Prosím vás," obrátil jsem se na ní bez jakéhokoliv úvodu. řekněte mi upřímně, kde jsou Markétiny koně "

"Jsou prodané."

"A kašmírová šála?"

"Prodaná."

"Diamanty?"

"Zastaveny."

"A kdo je prodal a zastavil?"

"Já."

"Proč jste mi o tom neřekla?"

"Protože mně to Markéta zakázala."

"A proč jste nepožádala o peníze mne?"

"Protože si to nepřála."

"A co je s penězi?"

"Uhradily se dluhy."

"Má jich hodně?"

"Ještě třicet tisíc franků nebo skoro tolik. Asi, můj milý, neříkala jsem vám to? A vy jste mi nechtěl věřit. Teď jste se konečně přesvědčil sám. Čalouník, kterému se vévoda zaručil, byl vyhozen ze dveří, když k němu přišel s účtem, a ještě mu vévoda druhého dne napsal, že za slečnu Gautierovou nic nezaplatí. Ten chlapík chtěl peníze, dostával splátky, to je těch několik tisíc franků, o něž jsem vás žádala. Potom ho nějaké dobré duše upozornily na to, že dlužnice vévodu opustila a že žije s mladíkem bez jmění. Ostatní věřitelé se to také dověděli, žádali o peníze a zabavili věci. Markéta chtěla všechno prodat, ale už na to nebyl čas a já bych byla, stejně proti tomu protestovala.

Bylo nutno zaplatit a aby vás nemusela žádat o peníze, prodala koně, kašmírové šály a zastavila šperky. Chcete stvrzenky od kupců a zástavní lístky z Mont de Piété?" A Prudence otevřela zásuvku a ukázala mi papíry.

"Ach, vy si myslíte," pokračovala s tvrdošíjností ženy, která je oprávněna říci: měla jsem prav du! "Vy si myslíte, že stačí milovat, odjet na venkov, prožívat tam selanku a stavět vzdušné zámky? Ne, příteli, vůbec ne. Vedle ideálního světa je svět materiální a i ta nejryzejší rozhodnutí jsou poutána k zemi směšnými nitkami, které jsou však velmi pevné a nedají se snadno přeškrtnout jestliže vás Markéta dvacetkrát nepodvedla, je to, protože má vzácnou povahu. Nebylo špatné, co jsem jí radila, protože mne trápilo, když jsem viděla, jak se ta ubohá dívka všeho zbavuje. Neposlechla mne! Odpovídala mi, že vás miluje a že vás za nic na světě neoklame. To je všechno velice krásné, velmi poetické, ale ťím se věřitelům neplatí, a dnes už z toho Markéta nevyvázne, leda že by měla třicet tisíc franků, to vám říkám znova."

"Tak dobrá, dám tu částku."

"Vypůjčíte si?

"Bůh ví, že ano."

"To provedete pěknou věc. Rozhněváte se s otcem, který vám zadrží důchod, a třicet tisíc franků ze dne na den neseženete tak snadno. Věřte mi, drahý Armande, znám ženy lépe než vy. Nedělejte takovou pošetilost; které byste jednou litoval. Buďte rozumný! Neříkám vám, abyste Markétu opouštěl, ale žijte s ní tak, jako jste s ní žil na počátku léta. Ponechte jí na vůli, jak si pomůže z této tísně. Vévoda se k ní zase ponenáhlu vrátí. Hrabě de N. mně právě včera řekl, že přijme-li ho Markéta, zaplatí všechny její dluhy a bude jí dávat měsíčně čtyři nebo pět tisíc franků. Má dvě stě tisíc liber důchodu. To by pro ni bylo zajištění, zatímco vy ji budete muset jednou opustit. Nečekejte až se zničíte, vždyť navíc je hrabě de N. hloupý, a tak bez obtíží můžete být Markétiným milencem. Snad si trochu popláče, ale nakonec přivykne a jednou vám ještě za váš čin poděkuje. Představte si, že je Markéta vdaná, a podvádějte jejího manžela, to je vše. Už jsem vám to všechno jednou řekla.

Jenže tehdy to byla jen rada a dnes je to téměř nutnost.

Prudence řekla krutou pravdu.

"To je tak," pokračovala, zavírajíc papíry, které mi ukázala.

"vydržované ženy vždy předpokládají, že budou milovány, nikdy však, že se zamilují samy. jinak by si totiž ukládaly peníze a ve třiceti letech by si mohly dovolit mít přepychové milence jen tak pro zábavu. Kdybych já věděla co vím teď! Tak, Markétě nic neříkejte a přivezte ji do Paříže. čtyři nebo pět měsíců jste jí měl pro sebe, to bylo docela rozumné. Zavřete oči, nic víc se od vás nežádá. Za čtrnáct dní přijme hraběte de N. v zimě si něco uspoří a příští léto začnete znova. Tak se to dělá, můj milý!" A Prudence budila dojem, že je nadšena radou, kterou jsem s opovržením odmítl.

Nejen moje láska a hrdost nedovolovaly, abych takto jednal, byl jsem kromě toho pevně přesvědčen, že Markéta dospěla až k tomu, že by raději zemřela. než aby přijala takové rozhodnutí.

"A teď už dost žertů," řekl jsem Prudenci, "kolik tedy Markéta potřebuje?"

"Už jsem vám řekla, třicet tisíc franků."

"A kdy potřebuje tuto částku?"

"Do dvou měsíců."

"Bude je mít.

Prudence pokrčila rameny.

"Svěřím peníze vám," pokračoval jsem, ale zapřísahám vás, abyste Markétě neřekla, že jsem vám je dal." Buďte bez obav."

"A pošle-li vám ještě něco k prodeji nebo k zastavení, sdělte mi to."

"Takové nebezpečí nehrozí, už nic nemá." Potom jsem zašel do svého bytu, abych se podíval, nejsou-li, tam dopisy od otce.

Byly tam čtyři.

XIX

V prvých třech dopisech vyjadřoval otec zneklidnění z mého mlčení a tázal se po důvodech. V posledním mi dával najevo, že byl upozorněn na změnu v mém způsobu života, a oznamoval mi svůj brzký příjezd.

Vždycky jsem k otci pociťoval velkou úctu a upřímnou náklonnost. Odpověděl jsem mu, že důvodem mého odmlčení byla kratší cesta, a prosil jsem ho, aby mi oznámil den svého příjezdu, abych mu mohl přijít naproti.

Sdělil jsem sluhovi svou venkovskou adresu, přikázal jsem mu, aby mně ihned přivezl dopis, který by měl razítko z města C., a potom jsem bez meškání odjel do Bougivalu. Markéta mne očekávala u zahradních vrátek. V jejím pohledu byl neklid. Objala mne a nezdržela se, aby se nezeptala:

"Mluvil jsi s Prudencí?"

"Ne."

"Dlouho jsi se zdržel v Paříži?"

"Měl jsem tam od otce dopisy, na které jsem musel odpovědět."

Po chvíli vstoupila Nanina celá udýchaná. Markéta vstala a opodál s ní tiše hovořila.

Když Nanina odešla, řekla mi Markéta, usedajíc vedle mne a berouc mne za ruku:

"Proč jsi mne oklamal? Byl jsi u Prudence."

"Kdo ti to řekl?"

"Nanina."

"Odkud to ví?"

"Sledovala tě."

"Tys jí přikázala, aby mne sledovala?

"Ano. Domnívala jsem se. že jenom vážný důvod tě přiměl k tomu, abys odjel do Paříže, když jsi mne čtyři měsíce neopustil. Obávala jsem se, že se ti přihodilo něco zlého, nebo že jdeš k nějaké ženě."

"Dětino!"

"Teď jsem klidná, vím, co jsi dělal, ale dosud nevím, co ti kdo řekl."

Ukázal jsem Markétě dopisy od otce.

To nemám na mysli, chtěla bych jen vědět, proč jsi šel k Prudenci."

"Na návštěvu."

"Lžeš můj milý.

"Tak dobrá, šel jsem se jí tedy zeptat, je-li už koni lépe a zda Prudence už nepotřebuje tvůj kašmírový šál a tvé šperky." Markéta se zarděla, ale neodpověděla.

"A dověděl jsem se," pokračoval jsem, "co jsi učinila s koňmi, kašmírovými šály a šperky."

"A hněváš se proto na mne?"

"Hněvám se proto, že tě ani nenapadlo, abys o to, co potřebuješ, požádala mne."

"Ve vztahu, jako je náš, musí žena, má-li v sobě ještě špetku hrdosti, raději podstoupit jakoukoli oběť, než aby požádala o peníze svého milence a dala své lásce ráz obchodního jednání.

Jsem přesvědčena, že mne miluješ, ale nevíš, jak tenké je vlákno, které poutá v srdci lásku k dívkám mého druhu. Kdož pak ví? Možná, že kdyby ses jednou ocitl ve finanční tísni, nebo bych tě omrzela, mohl bys v našem vztahu spatřovat obratně promyšlenou vypočítavost. Prudence je upovídaná. Nač jsem potřebovala koně! Jejich prodejem jsem ušetřila! Obejdu se bez nich a nebudou mne už nic stát, v náhradu mám tvou lásku, to je všechno, co žádám, a ty mne budeš milovat stejně bez koní, kašmírových šálů a diamantů."

To vše řekla tak přirozeně, že mi vstoupily slzy do očí, když jsem jí naslouchal.

"Ale, drahá Markéto," odpověděl jsem, tiskna vroucně ruce své milenky, "vědělas přece, že se jednou dovím o této oběti a že v den, kdy se o ní dovim, ji nepřipustím." "A proč ?

"Protože nemohu souhlasit s tím má drahá, abys proto, že mne miluješ, přišla o jediný šperk. Ani já nechci, aby ve chvíli tísně nebo omrzelosti ti mohlo přijít na mysl, že by k něčemu takovému nedošlo, kdybys žila s jiným mužem, a abys to jen minutku litovala, že žiješ se mnou. V několika dnech budeš mít zpět své koně. kašmírové šály a diamanty. Jsou pro tvůj život tak nutné jako vzduch a snad je to směšné, ale v nádheře tě miluji více než v prostotě."

"Už mne tedy nemiluješ."

"Blázinku!"

"Kdybys mne miloval, připustil bys, abych tě milovala po svém. Ty naopak ve mně stále viďíš jen dívku, pro kterou je přepych nezbytný, a jsi přesvědčen, že jí jej musíš stále platit.

Ostýcháš se přijmout důkazy mé lásky. Bezděčně počítáš s tím, že mě jednoho dne opustíš, a snažíš se zakrýt ohleduplností jakékoli podezření. Máš pravdu, příteli, doufala jsem však v něco lepšího."

A Markéta chtěla povstat. Zadržel jsem jí se slovy:

"Chci, abys byla šťastná a abys mi neměla co vyčítat, to je vše."

"A rozejdeme se!"

Proč, Markéto? Kdo nás může rozloučit?" zvolal jsem. "Ty, protože mi nechceš dovolit, abych pochopila tvé postavení"a jsi tak ješitný, že mi chceš zachovat mé ty, tím že mně chceš zachovat přepych, ve kterém jsem žila, chceš zachovat morální přehradu, která nás dělí. Ano, ty, protože ještě k tomu nevěříš, že má láska je natolik nezištná, aby se s tebou dělila o majetek, který máš a z něhož bychom mohli společně šťastně žít, ty, který se chceš raději zničit, protože jsi otrokem směšného předsudku. Věříš snad, že přirovnávám kočár a šperky ke tvé lásce? Věříš snad, že mé štěstí se skládá z marnivostí, s nimiž se člověk spokojuje, když nemiluje, ale které se stanou pouhou malicherností, když miluje? Zaplatíš mé dluhy; utratíš své jmění a nakonec si mne budeš vydržovat! Jak dlouho to může trvat? Dva nebo tři měsíce a pak bude příliš pozdě žít tak, jak ti navrhuji, protože pak bys musel přijímat všechno ode mne, a to čestný muž nepřipustí. Zatímco teď máš osm nebo deset tisíc franků důchodu, ze kterých bychom mohli žít. Prodám všechno zbytečné z toho, co mám, a jen prodejem získám dva tisíce franků ročního důchodu. Najmeme si rozkošný malý byt, ve kterém budeme sami dva. V létě pojedeme na venkov, ne do takového domu jako je tenhle, ale do malého domečku, který stačí pro dva. Ty jsi nezávislý, já jsem svobodná,jsme mladí, proboha, Armande , nenuť mne, abych se vrátila do života který jsem musela vést."

Nemohl jsem odpovědět, slzy vděčnosti a lásky mi zalily oči a vrhl jsem se do Markétina náručí.

"Chtěla jsem všechno zařídit sama," pokračovala, "aniž ti co řeknu, zaplatit dluhy.a zařídit nový byt. V říjnu bychom se vrátili do Paříže a všechno bych ti byla řekla. Ale protože ti Prudence všechno pověděla, je třeba, abys svolil předem, a ne až potom. Miluješ mne natolik, abys dovedl k tomu svolit?" Nebylo možné odporovat takové oddanosti. Líbal jsem v pohnutí Markétiny ruce a řekl jsem:

"Udělám všechno, co budeš chtít."

Na čem se rozhodla, bylo tedy ujednáno. Markéty se zmocnila bujná veselost: tančila, zpívala, těšila se na prostotu našeho nového bytu a hned se se mnou radila o zařízení a o čtvrti, ve které by měl být.

Viděl jsem, jak je šťastná a hrdá na své rozhodnutí, které, jak se zdálo, nás sblíží natrvalo.

Nechtěl jsem zůstat za ní pozadu.

V okamžiku jsem rozhodl o svém životě. Zjistil jsem stav svého jmění a v zdal jsem se ve prospěch Markéty důchodu, který jsem měl po matce a který se mně zdál naprosto nedostatečný k odškodnění oběti, kterou jsem přijímal. Zbývalo mi pět tisíc franků důchodu od otce a aby se stalo cokoli, vždycky by mi tento roční důchod postačil k životu. Neřekl jsem Markétě, o čem jsem se v duchu rozhodl, protože jsem byl přesvědčen, že by takový dar odmítla. Tento důchod pocházel z hypotéky v částce šedesáti tisíc franků na domě, který jsem nikdy ani nespatřil. Věděl jsem pouze, že mně otcův notář, který byl starým rodinným přítelem, každé čtvrtletí posílal sedm set padesát franků. Toho dne, kdy jsme s Markétou přijeli do Paříže, abychom si prohlédli byty, zašel jsem k notáři a otázal jsem se, jakým způsobem bych mohl důchod převést na jinou osobu.

Starý dobrák se domníval, že jsem v tísni, a vyptával se mne na důvod takového rozhodnutí. A protože jsem mu musel dříve nebo později říci, komu hodlám darovat, řekl jsem mu pravdu raději hned.

Neměl námitek, které by jako notář a přítel mohl mít, a ujistil mne, že všechno uspořádá co nejlépe. Pochopitelně jsem ho požádal o naprostou mlčenlivost před mým otcem a šel jsem za Markétou, která na mne čekala u Julie Dupratové, neboť zašla raději k ní, aby nemusela naslouchat Prudencinu kázání.

Dali jsme se do hledání bytu. Všechny, které jsme viděli, připadaly Markétě příliš drahé a mně příliš prosté. Nakonec jsme se shodli a najali jsme si v jedné z nejklidnějších pařížských čtvrtí domek oddělený od hlavního domu. Za domkem byla roztomilá zahrada, která k němu patřila a byla obklopena zdí přiměřeně vysokou, aby nás oddělovala od sousedů, a přitom nebránila vyhlídce.

Bylo to nad očekávání hezké.

Odešel jsem domů, abych dal výpověď ze svého bytu, a Markéta mezitím zašla k jakémusi obchodníkovi, který prý už nějaké její přítelkyni zařídil totéž, oč ho chtěla požádat.

Přišla za mnou radostně vzrušená do ulice de Provence. Obchodník jí slíbil, že za ní zaplatí všechny dluhy, písemně to potvrdí a za celé její zařízení že jí dá dvacet tisíc franků v hotovosti.

Viděl jste podle výsledku dražby, že ten poctivec by byl vydělal na své zákaznici více než třicet tisíc franků. Odjeli jsme rozradostněni do Boúgivalu a vyprávěli jsme si o svých plánech do budoucna, jež se nám v naší bezstarostnosti a zvláště v naší lásce jevila v nejrůžovějších barvách. Asi za týden mně Nanina při obědě oznámila, že se mnou chce mluvit můj sluha.

Řekl jsem, aby vstoupil.

Pane," pravil, váš otec přijel do Paříže a prosí, abyste ihned přišel do svého bytu, že na vás čeká." Tato zpráva byla tou nejobyčejnější věcí na světě," že jsme na sebe s Markétou pohlédli, když jsme ji vyslechli. Tušili jsme neštěstí.

A ačkoli mně nesvěřila své pocity, které jsem s ní sdílel, při loučení jsem na ně reagoval slovy:

Neboj se.

Vrať se co nejdříve, " zašeptala Markéta, objímajíc mne, budu ťě výhlížeti ," Josefovi jsem přikázal, aby otci vyřídil, že přijedu. A vskutku o dvě hodiny později jsem byl v ulici de Provence.

XX

Otec seděl v županu v mém salóně a psal. Hned jak jsem vstoupil, pochopil jsem z jeho pohledu, že rozhovor bude závažný.

Přistoupil jsem však k němu, jako bych nics v jeho tváři nepozoroval, a objal jsem ho.

"Kdy jste přijel, otče?"

"Včera večer."

"Ubytoval jste se u mne jako obvykle?"

"Ano."

"Velmi lituji, že jsem zde nebyl, abych vás přivítal."

Očekával jsem, že tato slova vyvolají kázání, které otcův chladný obličej sliboval. Otec však neodpověděl, zapečetil dopis, který právě napsal, a předal jej Josefovi k doručení na poštu .

Když jsme osaměli, otec vstal a řekl, opíraje se o krb:

"Musíme si, drahý Armande, pohovořit o vážných věcech."

"Naslouchám, otče."

"Slibujete mi, že budete upřímný?"

"Je to mým zvykem."

"Je pravda, že žijete s jakousi Markétou Gautierovou ?"

"Ano."

"Víte, čím ta žena byla?"

"Vydržovaným děvčetem."

"Kvůli ní jste nás letos nenavštívil, sestru a mne?"

"Ano, otče, doznávám to."

"Tolik tu ženu milujete?"

"Jak poznáváte, otče, protože jsem kvůli ní zapomněl na své svaté povinnosti, a proto vás dnes prosím s největší pokorou za odpuštění."

Otec nepochybně nečekal tak přímou odpověď, protože chvíli přemítal, a pak řekl:

"Jistě jste pochopil, že takhle nemůžete žít trvale."

"Obával jsem se toho, otče, ale nepochopil jsem to."

"Jistě jste však pochopil," pokračoval otec poněkud chladně.

"že já bych to nestrpěl."

"Říkal jsem si, že pokud neučiním nic, co by bylo v rozporu s úctou, kterou jsem vašemu jménu a tradiční poctivosti naší rodiny povinen, mohl bych žít jako dosud, a to mne poněkud uklidňovalo v obavách, které jsem měl." Vášně nás obrňují proti citům. Byl jsem odhodlán k jakémukoli boji i proti otci, abych si zachoval Markétu.

"Teď tedy nastala chvíle, abyste žil jinak."

"A proč, otče .

"Protože jste dospěl k tomu, že vaše záměry porušují úctu; o níž se domníváte, že k rodině zachováváte" Nerozumím

vám."

"Vysvětlím vám to. Je zcela správné, že máte metresu, že jí platíte, jako čestný muž má platit za lásku vydržované ženy, je také naprosto v pořádku. Ale že pro ní zapomínáte na své svaté povinnosti, že připustíte, aby zpráva o vašem životě, který budí pohoršení, dospěla až ke mně na venkov a poskvrnila poctivé jméno, které jsem vám dal, to se nesmí stát a také se to nestane."

"Dovolte, otče, abych vám řekl, že ti, kdož vám o mně podali takové zprávy, byli špatně informováni. Jsem milencem slečny Gautierové, žiji s ní, a na tom zcela nic není. Nedávám slečně Gautierové jméno, které jsem dostal od vás, vydávám pro ní tolik, kolik dovolují mé prostředky, nenadělal jsem dluhy a nedostal jsem se do situace, jež by opravňovala otce, aby řekl synovi to, co jste mi právě řekl."

Otec má vždy právo odvést syna ze špatné cesty, na které ho vidí Ještě jste nic šPatného neučinil, ale učiníte. " Otče! "

"Pane, znám život lépe než vy. Naprosto upřímné city mají jen ženy nevinné. Každá Manon může stvořit nějakého de Grieuxe, ale doba i mravy se změnily. Svět by stárnul zbytečně, kdyby se nelepšil. Opustíte svou milenku." Je mi, otče, líto, že vás neuposlechnu, ale nemohu."

"Bohužel, otče, už neexistují ostrovy svaté Markéty kam se posílají kurtizány, ale kdyby existovaly, následoval bych tam slečnu Gautiérovou sám. Kdyby tam, byla, poslána. Možná, že nedělám dobře, ale nemohu být šťasten, když nebudu milencem této dívky."°

"Armande, prohlédněte a dejte za pravdu otci, který vás vždy miloval a který s vámi smýšlí jen dobře. Je pro vás důstojné žít jako manželé s dívkou, která náležela kdekomu?"

"Co na tom záleží, otče když už nebude patřit nikomu! Co na tom záleží když mne tato dívka miluje, když se očistila láskou ke mne,a mou láskou k ní! Co na tom nakonec záleží, když se změnila? myslíte tedy pane, že posláním čestného muže je napravovat kurtizány? Myslíte tedy, že Bůh určil jeho životu tento groteskní cíl a že pro jeho srdce neexistuje jiné vzplanutí? Jak skončí toto zázračné polepšení a jak budete smýšlet o svých dnešních slovech až vám bude čtyřicet? Usmějete se své lásce, budete mít možnost, abyste se dy, átě smál, nezanechal příliš hluboké stopy ve vaší minulosti. Čím byste byl v tuto chvíli, kdyby váš otec měl takové názory a kdyby byl popustil uzdu každému vzplanutí lásky, místo pevného za kotvení založenem na cti a loajálnosti? Uvažujte o tom Armande, a nemluvte už podobné pošetilosti. Hleďte, opusťte tu ženu, otec vás o to prosí."

Neodpověděl jsem.

"Armande;" pokračoval otec, "ve jménu vaší drahé matky! věřte mi, zanechte tohoto života, na který zapomenete rychleji; než si myslíte, a k němuž vás poutají nemožné teorie. Je vám čtyřiadvacet let, myslete na budoucnost. Nemůžete trvale milovat tuto ženu, která vás také nebude věčně milovat. Oba si vzájemnou lásku zveličujete. Uzavíráte si celou kariéru. Ještě l ok a nebudete už moci opustit cestu, na které jste, a po celý život si budete vyčítat své mládí. Odjeďte, navštivte na, měsíc na dva svou sestru. Klid a hřejivé rodinné prostředí vás rychle uzdraví z této horečky, protože je to jen horečka. Zatím se vaše metresa utěší najde si jiného milence, a až poznáte, pro koho byste se byl téměř rozhněval s otcem a ztratil jeho lásku, řeknete mi, že jsem dobře učinil, když jsem vás vyhledal, a budete mi blahořečit. Tak co, Armande, odjedeš, že?" Cítil jsem, že otec má pravdu, pokud by šlo o všechny jiné ženy, byl jsem však přesvědčen, že nemá pravdu, pokud šlo o Markétu Avšak tón, kterým pronesl tato poslední slova, byl , tak něžný a prosebný, že jsem se neodvážil odpovědět.

"Nu tak," pravil dojatým hlasem.

"Nemohu vám, otče nic slíbit," řekl jsem po chvíli. "Co ode mne žádáte, je nad mé síly. Věřte mi," pokračoval jsem, když jsem spatřil jeho netrpělivý pohyb, "přeháníte důsledky tohoto poměru. Markéta není dívkou, za jakou jí považujete. Tato láska, která, nemá v úmyslu svést mne na špatnou cestu, může naopak ve mne rozvinout nejčestnější city, Opravdová láska je vždy každého lepším, ať je žena, která jí vzbudila, jakákoli.

Kdybyste Markétu znal, pochopil byste, že se nevydávám žádnému nebezpečí. Je ušlechtilá jako nejušlechtilejší ženy. Jak jsou jiné hrabivé, tak ona je nezištná."

"Což jí nebrání, aby nepřijala celé vaše jmění, protože šedesát tisíc franků, které máte po matce a které jí dáváte, tvoří poslouchejte dobře, celý váš majetek."

Otec si patrně ponechával tento závěr a tuto hrozbu jako poslední ránu.

Cítil jsem se odolnější proti jeho hrozbám než proti prosbám. Kdo vám řekl, že jí chci darovat tuto částku?" zeptal jsem -se.

"Notář. Cožpak by čestný muž mohl provést něco takového a neupozornit mne? Nuže, přijel jsem do Paříže, abych zabránil vaší zkáze pro nějaké děvče. Vaše matka vám po smrti zanechala jmění, abyste mohl být slušně živ, nikoli abyste měl z čeho obdarovávat své metresy."

"Přísahám, otče, že Markéta o tomto daru nevěděla."

"A proč jste jej tedy dával?"

"Protože Markéta, žena, o které jste nepěkně mluvil a kterou podle vašeho přání bych měl opustit, obětuje všechno, co má, aby mohla žít se mnou."

"A vy tu oběť přijímáte? Jaký jste to muž, pane, když dovolíte, aby nějaká slečna Markéta pro vás něco obětovala? Tak, už dost. Opustíte tu ženu. Dříve jsem vás o to prosil, teď vám to nařizuji. Nestrpím takovou hanebnost ve své rodině. Sbalte si zavazadla a připravte se, odjedete se mnou." "Odpusťte, otče," řekl jsem, "ale nepojedu."

"Proč?"

"Protože už jsem ve věku, kdy neposloucháme rozkazů.

Při této odpovědi otec zbledl.

"Dobře, pane," odpověděl. Vím, co ještě mohu učinit., Zazvonil.

Vstoupil Josef

"Zařiďte, aby má zavazadla byla přenesena do hotelu de Paris," řekl sluhovi.

A při těch slovech odešel do ložnice, kde se začal oblékat.

Když se vrátil, přistoupil jsem k němu.

"Slibujete mi, otče," řekl jsem, "že nepodniknete nic, co by Markétu zarmoutilo "

Otec se zastavil, s pohrdáním na mne pohlédl a řekl jenom:

"Myslím, že jste se zbláznil."

Potom odešel a prudce za sebou zavřel dveře. Odešel jsem také, najal jsem si kočár a odjel jsem do Bougivalu.

Markéta mne vyhlížela u okna.

XXI

"Konečně!" zvolala, vrhajíc se mi do náručí. "Tady jsi! Jak jsi bledý!"

Vyprávěl jsem jí o výstupu s otcem.

"Ach, Bože! Věděla jsem to," řekla. "Když nám Josef přišel oznámit příjezd tvého otce, chvěla jsem se jako při zprávě o neštěstí: Ubohý příteli! Já jsem příčinou tvých nepříjemností!

Měl bys mne snad raději opustit než se rozhněvat s otcem. Vždyť, jsem mu přece neublížila. žijeme v ústraní a budeme žít v ještě větším ústraní. Jistě dobře ví, že musíš mít nějakou metresu, a měl by být šťasten, že jsem to já, protože tě miluji a nežádám víc, než dovolují tvé možnosti. Řekl jsi mu, jak si to v budoucnu zařídíme?"

"Ano, a to právě ho nejvíce popudilo, protože v tomto rozhodnutí spatřuje důkaz naší vzájemné lásky." Co tedy činit ?"

"Zůstat spolu, drahá Markéto, a nechat přejít tu bouři."

"A přejde?"

"Musí přejít."

"Nebude otec trvat na svém rozhodnutí?"

"Co by mohl udělat?"

"Cožpak vím? Co všechno může otec učinit, aby přinutil syna k poslušnosti! Bude ti připomínat mou minulost a mne možná poctí tím, že někde objeví nějakou novou historku, abys mne opustil.

"Víš dobře, že tě miluji."

"Ano, ale také vím, že dříve nebo později bude nutno otce uposlechnout, a možná, že se nakonec dáš přesvědčit."

"Ne, Markéto, přesvědčím ho sám. Jsou to jen pomluvy ,některých jeho přátel, které vyvolaly tenhle prudký hněv. Otec však je dobrý, spravedlivý, usmíří se, až přejde první dojem. A pak, konec konců, co na tom záleží!"

Nemluv tak, Armande. Cokoli by mi bylo milejší, než aby se řeklo ,že působím nesváry mezi teboua tvou rodinou Na dnešku už nezáleží, a zítra se vrať do Paříže. Otec zaťím bude uvažovat o svém stanovisku a ty též a možná, že se lépe domluvíte. Nedotýkej se jeho zásad, tvař se, jako bys chtěl trochu vyhovět jeho přáním, abys vzbudil dojem, že na mně tolik nelpíš, a otec nechá všechno, jak je. Doufej, příteli, a buď si zcela jist tím že ať se stane cokoli, tvoje Markéta ti zůstane." a Přísaháš ?"

"Je třeba, abych přísahala

Jak je sladké dát se přesvědčovat hlasem, který milujeme! Celý den jsme strávili projednáváním svých plánů, jako bychom chápali nutnost co nejrychleji je uskutečnit. Každou minutu jsme očekávali nějakou událost, ale naštěstí den uplynul a nepřinesl nic nového.

Nazítří jsem v deset hodin odjel a v poledne jsem přišel do hotelu. Otec už tam nebyl.

Odebral jsem se do svého bytu a doufal jsem, že ho tam snad naleznu. Nikdo však nepřišel. Šel jsem k notáři. Nikdo! Vrátil jsem se do hotelu a čekal jsem až do šesti hodin. Pan Duval se nevrátil.

Vydal jsem se na zpáteční cestu do Bougivalu. Markéta mne nevyhlížela jako včerejšího večera, nýbrž seděla u krbu, jak odpovídalo ročnímu období.

Byla natolik pohroužena do svých úvah, že jsem se mohl přiblížit k jejímu křeslu, nezaslechla mne a neohlédla se.

Když jsem jí přitiskl rty na čelo, zachvěla se, jako by ji tento polibek náhle probudil.

"Polekal jsi mne," řekla. "A co otec?"

Neviděl jsem ho. Neumím si to vysvětlit. Nezastihl jsem ho ani v hotelu, ani nikde jinde, kde by byl mohl být." "Dobrá, zítra tedy začneš znovu."

"Mám opravdu chuť vyčkat, až mne vyzve sám. Myslím, že jsem udělal vše, co bylo mou povinností." "Ne, příteli, to zdaleka není vše, musíš se k otci vrátit; a právě zítra."

"Proč právě zítra ?"

"Protože," odpověděla Markéta a připadalo mi, že se při mé otázce poněkud zarděla, "protože se tím tvé naléhání bude jevit opravdovější a dosáhneme tak rychleji odpuštění." Po zbytek dne byla Markéta zamyšlená, roztržitá a smutná.

Musel jsem dvakrát opakovat svá slova, abych dostal odpověď.

Přičítala své zamyšlení obavám, které v ní vzbudily události posledních dvou dnů.

Strávil jsem noc jejím uklidňováním a druhého dne mne přiměla k odjezdu s úzkostlivou naléhavostí, kterou jsem si nedovedl vysvětlit.

Otec byl nepřítomen jako minulého dne. Před odchodem mi však zanechal tento dopis:

"Přijdete-li mne dnes navštívit, čekejte na mne do čtyř hodin. Nevrátím-li se do čtyř, přijďte se mnou zítra poobědvat. Musím s vámi mluvit."

Čekal jsem do stanovené hodiny. Otec se neukázal. Odjel jsem. Minulého večera jsem nalezl Markétu smutnou, toho

dne jsem ji však zastihl neklidnou a vzrušenou. Když mne spatřila vstupovat, vrhla se mi sice do náruče, ale dlouho v mém objetí plakala.

Vyptával jsem se jí na ten náhlý zármutek, jehož stupňování mne polekalo Neřekla pravou příčinu, uváděla všechno, co žena může uvádět, když nechce říci pravdu. .

Když se trochu uklidnila, vyprávěl jsem jí, jak jsem pořídil. Ukázal jsem jí otcův dopis a poukázal jsem na to, že můžeme očekávat příznivý vývoj.

Př i pohledu na dopis a při mé úvaze její pláč zesílil tak, že jsem zavolal Naninu. Obávaje se nervového záchvatu, uložil jsem s její pomocí ubohou dívku na lože. Markéta plakala, sice tiše, ale tiskla mi ruce a co chvíli je líbala. Vyptával jsem se Naniny, zda za mé nepřítomnosti nedostala paní dopis nebo nepřijala návštěvu, která by u ní vyvolala stav, ve kterém jsem jí nalezl. ale Nanina mi odpověděla, že nikdo nepřišel a nikdo nic nepřinesl.

A přece se od včerejšího večera muselo něco přihodit, tím znepokojivého. že mi to Markéta skrývala. Večer vypadala poněkud klidněji a vybídla mne, abych se posadil u jejího lůžka, a znovu mne dlouze ujišťovala o své lásce. Pak se na mne usmála, ale s přemáháním, protože se jí oči proti její vůli zalily slzami.

Použil jsem všech prostředků, abych jí přiměl k vyslovení skutečné příčiny jejího zármutku, ale vytrvale mi uváděla falešné důvody, o kterých jsem se už zmínil. Nakonec usnula v mé náruči. ale spánkem, kterým tělo zemdlívalo aby se osvěžilo. Chvílemi vykřikla, probouzeje se. když se přesvědčila, že jsem u ní, nutila mne, abych přísahal že jí budu stále milovat.

Neuměl jsem si vysvětlit tyto záchvaty pochyb a zármutku které trvaly až do rána. Pak Markéta upadla do jakési dřímoty. Už dvě noci nespala.

Tento odpočinek netrval dlouho.

K jedenácté hodině se probudila, a když viděla, že jsem již vstal, rozhlédla se a zvolala:

"Tak ty už odcházíš?"

"Ne," řekl jsem a vzal jsem jí za ruce, "ale chtěl jsem tě nechat spát. Je ještě časně."

"V kolik hodin pojedeš do Paříže ? "

"Ve čtyři."

"Tak brzy? Až do té doby zůstaneš u mne, že?"

"Ovšem, cožpak tak nečiním vždy?"

"To je štěstí! Posnídáme?" pokračovala roztržitě.

"Přeješ-li si."

"A pak mne budeš líbat až do chvíle, kdy odjedeš?"

"Ano, a vrátím se co možná nejdříve."

"Ty se vrátíš?" řekla, pohlížejíc na mne udiveně.

"Ovšem."

"Pravda, večer se vrátíš, budu tě čekat, jako obvykle, budeš mne milovat a budeme šťastni tak, jako jsme po celou svou známost .

Všechno bylo řečeno tak rozechvělým hlasem, jako by skrývala bolestnou představu, tak utkvělou, že jsem se bál, že Markéta upadne každým okamžikem do bezvědomí. "Poslyš," řekl jsem, "jsi nemocná, nemohu tě takto opustit.

"Napíši otci, aby mne nečekal."

"Ne! Nechci." zvolala prudce, "to nedělej. Tvůj otec by mne ještě obvinil z toho, že ti bráním, abys šel k němu, když s tebou chce mluvit. Ne, ne, musíš k němu, je to nutné! Ostatně, nejsem nemocná, je mi skvěle. Měla jsem jen zlý sen a

špatně jsem se probudila."

Od té chvíle se Markéta snažila vypadat veseleji. Už neplakala.

Když přišla chvíle odjezdu, objal jsem ji a zeptal se, nechce-li mne doprovodit až na nádraží. doufal jsem, že jí procházka rozptýlí a že jí vzduch prospěje.

Zejména mi šlo o to, abych s ní byl co možno nejdéle. Svolila, vzala plášť a doprovodila mne s Naninou, aby se nemusela vracet sama.

Dvacetkrát jsem byl odhodlán, že neodjedu. Ale naděje, že se brzy vrátím, a obava, abych otce znova nepopudil, mne posilovaly, a tak mne vlak odvezl.

"Na shledanou večer!" řekl jsem Markétě, louče se s ní.

Neodpověděla.

Již jednou mi neodpověděla na pozdrav, když hrabě de G., vzpomínáte, u ní strávil noc. Ale to už bylo tak dávno, že mi to téměř vymizelo z paměti, a obával-li jsem se něčeho, rozhodně ne toho, že by mne Markéta klamala.

Po příjezdu do Paříže jsem zašel k Prudenci požádat jí, aby jela Markétu navštívit. doufaje, že jí její živost a veselost rozptýlí.

Vstoupil jsem bez ohlášení a zastihl jsem jí při oblékání.

"Ach!" řekla znepokojeně. "Markéta je zde s vámi?"

"Ne."

"Jak se jí daří?"

"Je nemocná."

"Nepřijede tedy dnes?,

"Měla přijet?"

Paní Duvernoyová se zarděla a odpověděla poněkud rozpačitě:

"Chtěla jsem říci, přijede za vámi, když jste v Paříži?"

"Ne."

Zahleděl jsem se na Prudenci. Sklopila zrak a měl jsem dojem, že čtu v její tváři obavu, aby se má návštěva neprotáhla. "Přišel jsem vás totiž požádat, drahá Prudence, nemáte-li co dělat, abyste dnes večer jela Markétu navštívit. Dělala byste jí společnost a mohla byste u nás přenocovat. Ještě jsem Markétu neviděl v takovém stavu jako dnes a bojím se, aby neonemocněla."

"Večeřím dnes ve městě," odpověděla Prudence, "a dnes bych Markétu nemohla navštívit, ale přijedu zítra." Rozloučil jsem se s paní Duvernoyovou, která mi připadala stejně zamyšlená jako Markéta, a odebral jsem se k otci, který mne přivítal zkoumavým pohledem.

Podal mi ruku.

"Obě vaše návštěvy mne potěšily, Armande," řekl mi, vzbudily ve mně naději, že jste uvažoval o svém stanovisku, jako já uvažoval o svém."

"Smím se vás, otče, zeptat na výsledek vašich úvah?"

"Trochu jsem, chlapče, přecenil význam zpráv, kterých jsem se doslechl, a umínil jsem si, že k tobě nebudu tak přísný," Otče!" zvolal jsem s radostí.

"Řekl jsem si, že každý mladík musí mít metresu, a po získání dalších zpráv je mi milejší, že jsi milencem slečny Gautierové než některé jiné."

"Drahý otče, jsem tak šťastný!"

Chvíli jsme si ještě vyprávěli, pak jsme zasedli ke stolu.

Otec byl roztomilý po celou dobu oběda.

Spěchal jsem s návratem do Bougivalu, abych Markétě řekl o šťastném obratu. Co chvíli jsem se díval na nástěnné hodiny.

"Díváš se na hodiny," řekl otec, jsi netrpělivý, abys mne už opustil. Mládí! Cožpak vždycky obětuje upřímné city citům pochybným?

"Nemluvte tak, otče. Markéta mne miluje, jsem si tím jist."

"Otec neodpověděl. Jeho výraz nevyjadřoval ani pochybnost, ani víru.

Velice naléhal, abych s ním strávil celý večer a abych odjel až zítra. Řekl jsem mu však, že jsem opustil Markétu nemocnou, požádal ho o dovolení, abych se k ní mohl co nejdříve vrátit, a slíbil jsem, že zítra opět přijedu.

Bylo pěkné počasí. Chtěl mne doprovodit až na nádraží. Nikdy jsem nebyl tak šťasten. Budoucnost se mi jevila tak; jak jsem si ji už dávno představoval.

Miloval jsem otce vroucněji než kdy dříve. Ve chvíli odjezdu naléhal naposled, abych zůstal. Odmítl jsem.

"Tolik jí tedy miluješ?" zeptal se mne.

"Šíleně."

"Tak jeď

A přejel si rukou čelo, jako by chtěl zahnat nějakou myšlenku, pak otevřel ústa, jako by chtěl něco říci. Spokojil se však tím, že mi stiskl ruku, a náhle mne opustil, volaje:

"Tak zítra nashledanou!"

XXII

Připadalo mi, že se vlak nepohybuje.

Přijel jsem do Bougivalu v jedenáct hodin. Jediné okno v domě nebylo osvětleno, zvonil jsem a nikdo nepřicházel otevřít.

Bylo to poprvé, co se mi něco takového stalo. Konečně se objevil zahradník. Vešel jsem do domu. Přišla Nanina se světlem,Vstoupil jsem do Markétina pokoje.

"Kde je paní?"

"Paní odjela do Paříže," odpověděla Nanina.

"Do Paříže?"

"Ano, pane.

"A, Kdy ?"

"Za hodinu po vás."

"Nic vám pro mne nedala "

"Ne?"

Nanina odešla.

"Asi má obavy," myslel jsem si, "a jede se do Paříže přesvědčit, zda otcova, návštěva o níž jsem jí řekl, není jen záminkou, abych jí na den opustil."

"Možná, že jí Prudence napsala o nějaké důležité události " myslel jsem si, když jsem osaměl. Ale mluvil jsem s Prudencí po příjezdu a neřekla nic, z čeho bych se mohl domnívat, že Markétě psala.

V tom jsem si vzpomněl na otázku, kterou mi položila paní Duvernoyová: "Nepřijede tedy dnes?", když jsem jí řekl, že je Markéta nemocná. Zároveň jsem si vzpomněl na rozpačitý Prudencin výraz, když jsem na ní pohlédl po této větě, která patrně nasvědčovala schůzce. A k této vzpomínce se připojila vzpomínka na Markétiny slzy, prolévané po celý den, na které jsem vlivem otcova dobrého přijetí poněkud zapomněl. A rázem se všechny události dne začaly kupit kolem mého původního podezření a tak je v mé mysli utvrdily, že je potvrzovala i otcova laskavost.

Markéta mne téměř nutila, abych jel do Paříže, předstírala klid, když jsem navrhoval, že u ní zůstanu. Chytil jsem se do léčky? Klamala mne Markéta? Počítala snad,že se vrátí dosti záhy, abych její nepřítomnost nepostřehl, a náhoda jí zdržela? Proč Nanině nic neřekla nebo proč mi nenapsala? Co znamenaly ty slzy , nepřítomnost, tajnůstkářství?

V prázdném pokoji jsem si s hrůzou kladl takové otázky upíraje oči na nástěnné hodiny ukazující půlnoc, které jako by mi říkaly, že je příliš pozdě na naději, že se moje milenka ještě vrátí.

Bylo však pravděpodobné, aby mne klamala po všech přípravách, které jsme učinili, po oběti, kterou mně nabídla a kterou jsem přijal? Ne. Snažil jsem se zavrhnout první podezření. Ubohá dívka našla zájemce o svůj nábytek a jistě jela do Paříže, aby se s ním dohodla. Nechtěla mně o tom předem říkat, protože ví, že ačkoliv jsem s tím souhlasil, je pro mne tento prodej, pro naše "štěstí sice nezbytný, přece jen trapný, a obávala se, že by se dotkla mých citů, kdyby se mnou o tom hovořila.

Přijede proto raději, až bude proveden. Prudence jí zřejmě kvůli tomu očekávala a prozradila se přede mnou. Markéta nemohla dnes obchod navštívit a spí u ní anebo se možná ještě vrátí, protože nemůže pochybovat o mém znepokojení a jistě by mne v něm nechtěla nechat.

Ale proč tedy ty slzy? Nepochybně se ubohá dívka přes svojí lásku ke mně nemohla odhodlat bez pláče opustit přepych, v němž až dosud žila a který jí činil šťastnou a byl jí záviděn.

Ochotně jsem tu lítost Markétě odpouštěl. Netrpělivě jsem jí očekával, abych jí řekl, zahrnuje jí polibky, že jsem uhodl příčinu její tajemné nepřítomnosti.

Noc zatím pokročila, a Markéta nepřicházela. Neklid mi začal opět svírat srdce. Možná, že se jí něco přihodilo! Možná, že je zraněná, nemocná, mrtvá. Možná, že za chvíli spatřím posla, který mi oznámí hrozné neštěstí! Možná, že až se rozední, budu ve stejné nejistotě a ve stejných obavách!

Pomyšlení, že mne Markéta klame ve chvíli, kdy jsem na ní v hrůze čekal, mně už nepřišlo na mysl. Musela tu být příčina nezávislá na její vůli, která by jí mohla zdržet, a čím déle jsem na to myslel, tím silnější bylo mé přesvědčení, že to může být pouze nějaké neštěstí. Oh, lidská marnivost! Vtírá se v jakékoli podobě!

Odbila jedna hodina. Řekl jsem si, že počkám ještě hodinu; a nevrátí-li se Markéta do té doby, rozjedu se do Paříže. Čekal jsem a hledal jsem knihu, protože jsem se neodvažoval přemýšlet.

Na stole byla otevřena Manon Lescaut. Zdálo se mi, že stránky jsou místy zvlhlé jakoby od slz. Když jsem jí prolistoval, zaklapl jsem ji, protože jsem měl dojem, že písmena pozbývají smyslu za clonou mých pochybností.

Čas ubíhal pomalu. Nebe bylo zataženo. Podzimní déšť šlehal do oken. Prázdné lože mně chvílemi připadalo jako hrob. obcházela mne hrůza.

Otevřel jsem dveře. Naslouchal jsem, a neslyšel jsem nic než šelest větru ve stromech. Ani jediný kočár nejel po silnici.

Na kostelní věži smutně odbilo půl druhé. Začal jsem se děsit, aby někdo nepřišel. Připadalo mi, že v tuto hodinu a v tak ponurém počasí mne může potkat jen neštěstí.

Odbily dvě hodiny. čekal jsem ještě chvíli. Jen nástěnné hodiny rušily ticho svým jednotvárným a odměřeným tikotem.

Konečně jsem vyšel z pokoje, v němž každá, drobnost měla smutný vzhled, který propůjčuje tísnivá osamělost srdce všemu, co je obklopuje.

Ve vedlejší místnosti jsem nalezl Naninu, která usnula nad prací. Vrznutím dveří se probudila a zeptala se mne, zda se paní vrátila.

"Ne, ale kdyby se vrátila, řekněte jí, že jsem se už nemohl déle ubránit neklidu a že jsem odjel do Paříže." Teď?"

"Ano."

"Ale jak? Neseženeme povos."

"Půjdu pěšky."

"Vždyť prší."

"Co na tom?"

"Paní se vrátí, nebo kdyby se nevrátila, bude přece ve dne čas zjistit, co ji zdrželo. Vydáváte se cestou v nebezpečí."

"Nestrachujte se, milá Nanino, na shledanou zítra!" Dívka mi došla pro plášť, přehodila mi jej přes ramena, nabídla se, že půjde vzbudit matku Arnouldovou a že se jí zeptá, je-li možné sehnat povoz. Zamítl jsem však její návrh v přesvědčení, že bych tímto pokusem, patrně bezvýsledným, ztratil více času, než bych potřeboval na polovinu cesty. Kromě toho jsem potřeboval vzduch a tělesnou únavu, které by překonaly podráždění, které se mne zmocnilo. Vzal jsem klíč od bytu v ulici de Antin, a když jsem se rozloučil s Naninou, která mne vyprovodila až k vrátkům, vydal jsem se na cestu.

Nejprve jsem se dal do běhu, půda však byla namoklá a dvojnásobně jsem se unavil. Když jsem tak běžel půl hodiny, musel jsem se zastavit. Byl jsem bez dechu. Oddychl jsem si a pokračoval v cestě. Noc byla tak temná, že jsem se obával, že každým okamžikem narazím na nějaký strom, které se náhle přede mnou vynořovaly, podobné velkým přízrakům běžícím proti mně. Potkal jsem jeden nebo dva nákladní povozy, které jsem záhy nechal daleko za sebou.

Nějaký vozík ujížděl klusem k Bougivalu. Když přejížděl kolem mne, pocítil jsem naději, že je v něm Markéta.

Zastavil jsem se a volal:

Markéto! Markéto!"

Ale nikdo neodpověděl a vozík ujížděl dále. Poslouchal jsem, jak se vzdaluje, a pokračoval jsem v cestě. Trvalo mi dvě hodiny, než jsem došel k ohradě de Étoile. Pohled na Paříž mně vrátil síly. Ubíhal jsem alejí, kterou jsem prošel již tolikrát.

Té noci tudy nešel nikdo.

Řeklo by se procházka mrtvým městem.

Začalo svítat.

Když jsem přišel do ulice de Antin, velkoměsto se už trochu probouzelo před úplným procitnutím.

Když jsem vstupoval do Markétina domu, odbíjelo na kostele Saint Roch pět hodin.

Řekl jsem své jméno domovníkovi, který ode mne dostal dosti dvacetifranků, aby věděl, že mohu navštívit slečnu Gautierovou v pět hodin ráno.

Prošel jsem tedy bez obtíží.

Byl bych se ho mohl zeptat, je-li Markéta doma, ale byl by mně mohl říci, že není, a raději jsem pochyboval o dvě minuty déle, protože v pochybách jsem ještě mohl doufat. Přitiskl jsem ucho na dveře, snaže se zaslechnout šelest nebo pohyb.

Nic: Ticho venkova jako by pokračovalo až sem.

Odemkl jsem dveře a vstoupil jsem.

Všechny záclony byly neprodyšně staženy. V jídelně jsem je vytáhl, zamířil jsem k ložnici a hlučně jsem zavřel.

Spěchal jsem k záclonové šňůře a prudce jsem za ní zatáhl.

Záclony se rozhrnuly, do pokoje vniklo slabé denní světlo.

Běžel jsem k loži.

Bylo prázdné!

Otvíral jsem dveře po dveřích, vstoupil jsem do všech místností.

Nikde nikdo.

Bylo to k zešílení.

Vešel jsem do budoáru, jehož okno jsem otevřel a několikrát jsem zavolal Prudenci.

Okno paní Duvernoyové zůstalo zavřeno. Sestoupil jsem tedy k domovníkovi, kterého jsem se zeptal, zdali slečna Gautierová nepřišla za dne domů. "Ano," odpověděl, "s paní Duvernoyovou."

"Nic mně nevzkázala ?"

"Nic."

"Víte, co dělaly potom?"

"Usedly do kočáru."

"Do jakého kočáru?"

"Do soukromého kočáru.,°

Co to vše mělo znamenat?

Zazvonil jsem u sousedních dveří. ..

"Ke komu jdete, pane?" zeptal se domovník, když mi otevřel: K paní Duvernoyové."

Ještě se nevrátila."

Víte to určitě?"

"Ano, pane. Zde je dokonce dopis, který jí byl včera večer doručen a který jsem jí ještě nemohl odevzdat." A domovník mi ukázal dopis, na který jsem bezděčně pohlédl.

Poznal jsem Markétino písmo.

Vzal jsem dopis.

Adresa zněla:

"Paní Duvernoyové, k doručení panu Duvalovi."

"Ten dopis je pro mne," řekl jsem domovníkovi a ukázal jsem mu adresu.

"Vy jste pan Duval?"

"Ano."

"Ach! Poznávám vás, chodíte často k paní Duvernoyové."

Na ulici jsem rozlomil pečeť dopisu.

Kdyby byl udeřil blesk k mým nohám, nebyl bych víc zděšen než při jeho čtení.

"Ve chvíli, kdy budete číst tento dopis, Armande, budu už milenkou jiného muže. Mezi námi je vše skončeno. Vraťte se k otci, příteli, jeďte navštívit svou sestru, mladou nevinnou dívku, která nezná naše utrpení, u níž rychle zapomenete na

bolest, kterou vám způsobilo ztracené děvče Markéta Gautierová, kterou jste tolik toužil chvíli milovat. Vděčí vám za jediné šťastné chvíle svého života, který, jak doufá, teď nebude dlouhý."

Když jsem přečetl poslední slovo, myslel jsem, že zešílím. V jednom okamžiku jsem měl opravdu strach, že padnu na dlažbu ulice. Před očima se mi zatmělo a krev mi bušila ve spáncích.

Konečně jsem se poněkud vzpamatoval a rozhlédl se kolem sebe, udiven, že život ostatních pokračuje, že se nezastavil nad mým neštěstím.

Nebyl jsem dost silný, abych sám snesl ránu, kterou mně Markéta zasadila.

Vzpomněl jsem si proto, že otec je ve městě, že bych v deseti minutách mohl být u něho, ať je příčina mé bolesti jakákoli, bude jí se mnou sdilet.

Běžel jsem jako šílený, jako zloděj, až k hotelu de Paris.

Našel jsem klíč ve dveřích otcova pokoje. Vešel jsem.

Z malého údivu, který dal najevo, když mne viděl vstoupit, mohlo by se usuzovat, že mne očekával. Vrhl jsem se mu beze slova do náručí, podal jsem mu Markétin dopis, a klesnuv k jeho loži, hořce jsem plakal.

XXIII

Když denní záležitosti šly dále svou cestou, nemohl jsem uvěřit, že den, který nastával, se nebude podobat těm předcházejícím. Byly chvíle, kdy jsem si představoval, že nějaká okolnost, na kterou jsem si nevzpomínal, mne přinutila, abych strávil noc bez Markéty, ale že kdybych se do Bougivalu vrátil, našel bych jí neklidnou, jako jsem byl sám, a že by se mne tázala, co mne zdrželo.

Když někdo přivykl na takovou lásku, zdá se nemožné, aby odvykl a nebyla při tom narušena i jeho zbývající životní energie.

Byl jsem nucen občas si znova přečíst Markétin dopis, abych se přesvědčil; že jsem opravdu nesnil.

Duševním otřesem jsem se tělesně zhroutil a nebyl jsem schopen pohybu. Úzkost, noční pochod a ranní zpráva mne zdeptaly. Otec využil mého celkového zhroucení a vynutil na mně slib, že s ním odjedu.

Slíbil jsem všechno, co chtěl. Nebyl jsem schopen hovoru a potřeboval jsem skutečnou lásku, aby mně pomohla k životu po utrpěné ráně.

Byl jsem rád, že mne chce otec utěšit v takovém zármutku. Vzpomínám si jenom, že jsem s ním toho dne k páté hodině nastoupil do poštovního vozu. Ani se nezmínil, dal připravit má zavazadla; dal je připevnit se svými vzadu na voze a odvážel mne s sebou.

Na nic se nepamatuji, vzpomínám si jen, že město zmizelo a opuštěnost cesty mně připomínala prázdnotu mého srdce. Propukl jsem znovu v pláč.

Otec pochopil, že by mne jeho slova neutěšila, a nechal mne plakat, spokojuje se pouze tim, že mi občas stiskl ruku, jako by mně připomínal, že mám u sebe přítele.

V noci jsem chvíli spal. Zdálo se mi o Markétě.

Náhle jsem se probudil a nechápal jsem, proč jsem ve voze.

Pak jsem si uvědomil skutečnost a hlava mi klesla. Neodvažoval jsem se na otce promluvit, obávaje se neustále, aby mi neřekl:

"Vidíš, měl jsem pravdu, když jsem nevěřil lásce té ženy." Nevyužil však této možnosti a dojeli jsme do C., aniž se otec slůvkem zmínil o události, která mne přiměla k odjezdu. Když jsem políbil sestru, připomněl jsem si Markétina slova o ní, ale rázem jsem pochopil, že ačkoli je hodná, nedokáže svým vlivem, abych na Markétu zapomněl.

Přišla doba honů. Otec se domníval, že mne rozptýlí. Uspořádal proto hony se sousedy a přáteli. Zúčastnil jsem se jich trpně a bez zájmu, s jakousi lhostejností, která byla od mého odjezdu pro mne příznačná.

Lovili jsme s honci: Postavili mne na stanoviště. Odložil jsem nenabitou pušku a snil jsem.

Pozoroval jsem plující mraky. V osamělých pláních jsem nechal své myšlenky bloudit; občas jsem zaslechl, jak mne některý lovec volá, aby mi ukázal zajíce na deset kroků. Nic z těchto drobných příznaků neuniklo otci, který se nedal oklamat mým vnějším klidem. Dobře pochopil, že mé srdce bylo tak zraněné, že jednou dojde k prudké, snad nebezpečné reakci, a úzkostlivě zastíraje úmysl mne utěšit, činil. vše možné, aby mne rozptýlil.

Sestra pochopitelně neznala všechny události, a nedovedla si proto vysvětlit, proč já, jindy tak veselý, jsem byl náhle tak zasněný a smutný.

Mnohdy překvapen ve svém smutku otcovým znepokojeným pohledem jsem mu podal ruku a stiskl, jsem jeho, jako bych ho mlčky žádal za odpuštění za bolest, kterou jsem mu bezděčně působil.

Tak uplynul měsíc, ale to bylo také vše, kolik jsem , mohl unést.

Bez ustání mne pronásledovala vzpomínka na Markétu. Příliš jsem tu dívku miloval, aby mně mohla být náhle lhostejná.

Bylo nutno, abych jí buď miloval, nebo nenáviděl. A zvláště bylo nutné, abych k ní mohl mít nějaký určitý cíl, abych jí viděl, a to hned.. . ..

Tato touha mne posedla s veškerou silou, jaká se konečně projeví v,těle dlouho nečinném.

Netoužil jsem po Markétě do budoucna, za měsíc, za týden, ale rázem nazítří toho dne, kdy mně to přišlo na mysl. A proto jsem šel říci otci, že ho opustím kvůli záležitostem, které mne volají do Paříže, ale že se opět brzy vrátím.

Uhodl nepochybně důvod mého odjezdu, - protože naléhal, abych zůstal. Ale protože viděl, že kdyby tomuto přání nevyhověl, mohlo by to, v podrážděném stavu, v němž jsem byl, pro mne mít osudné následky, objal mne a prosil téměř v slzách, abych se k němu brzy vrátil.

Do odjezdu do Paříže jsem nespal.

A když jsem tam konečně dojel, co jsem si měl počít? Nevěděl jsem Především však bylo třeba zabývat se Markétou. Šel jsem se do svého bytu převléknout, a protože bylo hezky a poměrně časně,odebral jsem se na Elysejská pole. Asi za hodinu jsem v dálce od křižovatky na náměstí Svornosti spatřil přijíždět Markétin kočár.

Vykoupila své koně, protože kočár byl stejný jako dříve, jenom ona v něm nebyla.

Sotva jsem postřehl její nepřítomnost, rozhlédl jsem se kolem a spatřil jsem Markétu, přicházející pěšky v doprovodu ženy, kterou jsem nikdy dříve neviděl.

Když přecházela mimo, zbledla a na rtech se jí mihl nervózní úsměv. Mně se prudce rozbušilo srdce, ale podařilo se mi nasadit na tvář chladný výraz a chladně jsem svou: bývalou milenku pozdravil. Téměř ihned přistoupila ke svému kočáru a vsedla do něho se svou přítelkyní.

Znal jsem Markétu. Nečekané setkáni jí jistě vzrušilo. Nepochybně se dověděla o mém odjezdu, který ji uklidnil po přerušení našeho poměru. Ale když viděla, že jsem se vrátil, a ocitla se mi tváří v tvář, poznala z mé bledosti, že můj návrat měl nějaký cíl, a jistě se v duchu tázala, co se bude dít. Kdybych byl Markétu nalezl nešťastnou, kdybych jí byl mohl nějak pomoci, abych se jí pomstil, je možné, že bych jí byl odpustil a jistě bych byl nepomýšlel na to jí ublížit. Nalezl jsem jí však šťastnou, aspoň podle vzhledu. Jiný jí vrátil přepych, který jsem jí nemohl zajistit. Náš rozchod, který zavinila, jevil se proto jako nejnižší prospěchářství. Cítil jsem se ponížen ve své ješitnosti i ve své lásce. Bylo nezbytně třeba, aby zaplatila za to, co jsem vytrpěl.

Nemohl jsem být lhostejný.k tomu, co tato dívka dělala. A to, co jí nejvíce zraní, bude moje lhostejnost. Tento cit bude nutno předstírat nikoli pouze před ní, nýbrž přede všemi. .. Pokusil jsem se o usměvavou tvář a jel jsem k Prudenci.

Služebná mne šla ohlásit a chvíli mne nechala čekat v salóně. Konečně se objevila paní Duvernoyová a uvedla mne do svého budoáru. Ve chvíli, kdy jsem usedal, zaslechl jsem otevření dveří v salóně, vrznutí parket pod lehkými kroky a prudké přibouchnutí dveří do předsíně.

"Vyrušil jsem vás?" zeptal jsem se Prudence.

""Vůbec ne, byla zde Markéta. Když slyšela, že jste se ohlásil, prchla. Právě odešla."

"Naháním jí teď snad strach?

"Ne, ale bojí se, aby vám nebylo nepříjemné se s ní opět setkat."

A proto řekl jsem, snaže se volně dýchat, protože jsem se dusil vzrušením. "Ubohá dívka mne opustila, aby zase získala svůj kočár, zařízení a diamanty, dobře učinila a nesmím jí to zazlívat. Potkal jsem jí dnes," pokračoval jsem nedbale. "Kde?" zeptala se Prudence, která na mne hleděla a v duchu se patrně divila, zda tento muž je tím, kterého znala tak zamilovaného.

Na Elysejských polích, byla s nějakou velmi hezkou dívkou.

"Kdo to byl?"

"Jak vypadala?"

"Světlovlasá, štíhlá, s dlouhými vlasy, modré oči, velmi elegantní."

"Ach! To byla Olympie, opravdu velmi hezká dívka."

"S kým žije?"

"S nikým a s každým."

"Kde bydlí?"

"V ulici Tronehet, číslo... Ach tak, chcete se jí dvořit ?"

"Člověk neví, co se může stát."

"A Markéta?"

"lhal bych, kdybych vám řekl, že už na ní vůbec nemyslím. Jsem však z těch, kteří dají na způsob rozchodu. Och, Markéta se se mnou rozloučila tak lehce, že jsem si připadal velmi pošetilým, že jsem do ní byl tak zamilován, protože jsem byl do ní zamilován opravdu hluboce."

Jistě jste uhodl, jakým tónem jsem se to snažil říci. Pot mi stékal po čele.

"Velice vás milovala, abyste věděl, a důkazem toho je, že mi přišla hned povědět o setkání s vámi. Když přišla, celá se chvěla a málem omdlela."

"A copak vám řekla? "

"Pravila, že mne nepochybně přijdete navštívit, a prosila mne, abych se u vás přimluvila za odpuštění." "Odpustil jsem jí, můžete jí to vyřídit. Je to hodná dívka, ale přece jen dívka, a to, co mi udělala, jsem měl čekat. Jsem jí dokonce vděčen za její rozhodnutí, protože se dnes ptám sám sebe, kam by nás byl přivedl můj záměr, abych žil neustále s ní. Byla to pošetilost."

"Bude jistě spokojena, až se doví, že jste uznal nezbytnost řešit situaci, v níž se ocitla. Bylo na čase, aby vás opustila, můj drahý. Ten darebácký obchodník, kterému navrhla, aby prodal její nábytek, vyhledal její věřitele a zjišťoval, kolik jim dlužila.

"Ti dostali strach a do dvou dnů se mělo prodávat."

"A teď jsou dluhy zaplaceny?"

"Skoro."

"A kdo složil peníze?"

"Hrabě de N. Ach, můj drahý! Někteří muži jsou k tomu jako stvoření! Krátce, dal dvacet tisíc franků, ale dosáhl tím svého.

Ví dobře, že ho Markéta nemiluje, ale to mu nebrání, aby k ní nebyl velmi roztomilý. Viděl jste, vykoupil jí koně, vyplatil šperky a dává jí tolik peněz, kolik jí dával vévoda. Bude-li chtít žít klidně, ten u ní zůstane dlouho."

"A co dělá? Bydlí už výhradně v Paříži?"

"Nechtěla se nikdy vrátit do Bougivalu od doby, co jste jej opustili. Sama jsem tam musela dojet pro všechny její věci a dokonce i pro vaše. Zabalila jsem je do zavazadla, abyste si je zde vyzvedl. Je tam všechno kromě malé peněženky s vaším monogramem, kterou si Markéta chtěla vzít a má ji u sebe. Chcete-li však, řeknu jí o ní."

"Ať si jí ponechá," koktal jsem, protože jsem cítil, jak se mi derou slzy do očí při vzpomínce na ves, v níž jsem byl tak šťasten, a při pomyšlení, že Markéta chtěla mít nějaký můj předmět na památku.

Kdyby byla v tom okamžiku vstoupila, byla by se má touha po pomstě rozplynula a byl bych jí padl k nohám. "Ostatně, nikdy nebyla taková, jako je teď: skoro nespí, běhá po plesích, chodí na hostiny, a dokonce se opíjí. Posledně musela po hostině zůstat týden na lůžku. A když jí lékař dovolil vstát, začala znova, riskujíc, že zemře. Půjdete jí navštívit?"

"Proč? Přišel jsem navštívit vás, protože jste ke mně vždy byla milá a protože jsem vás znal dříve než Markétu. Vám vděčím za to, že jsem byl jejím milencem, a stejně tak vám vděčím i za to, že už jím nejsem, že?"

Ach, jistě. Dělala jsem, co jsem mohla, aby vás opustila, a jsem přesvědčena, že se později proto na mne nebudete hněvat."

"Jsem vám za to dvojnásob vděčný," dodal jsem vstávaje, protože jsem pociťoval odpor k této ženě, když jsem zpozoroval, že věří všemu, co jsem řekl.

"Už odcházíte ?"

"Ano."

Věděl jsem již dost.

"Kdy vás uvidím?"

"Brzy. Sbohem!"

"Sbohem."

Prudence mne vyprovodila ke dveřím. Vrátil jsem se domů se slzami hněvu v očích a s potřebou pomsty v srdci. Markéta byla tedy opravdu dívka jako všechny ostatní, její hluboká láska ke mně nezvítězila nad touhou po dřívějším životě a nad potřebou mít kočár a účastnit se orgií. To jsem si říkal za bezesných nocí, ale kdybych byl uvažoval tak chladně, jak jsem předstíral, byl bych poznal v tomto novém hlučném způsobu Markétina života snahu přehlušit utkvělou myšlenku a trvalou vzpomínku. Na neštěstí ve mně zvítězila ošklivá vášeň a hledal jsem všemožně nějaký způsob, kterým bych to ubohé stvoření týral.

Jak jsou muži malicherní a podlí, když je zraněna jejich velká vášeň. Nebyla-li Olympie, se kterou jsem jí spatřil, Markétinou přítelkyní, byla při nejmenším osobou, s níž se Markéta po svém návratu do Paříže nejvíce stýkala. Měla pořádat ples, a jelikož jsem předpokládal, že na něm bude Markéta, snažil jsem se dostat pozvánku a skutečně jsem jí získal. Když jsem přišel na ples pln bolestného vzrušení, byla už zábava v proudu. Tančilo se, dokonce se i křičelo, a v jedné čtveřici jsem spatřil Markétu, která tančila s hrabětem de N., který vypadal velmi pyšně, že jí může ukazovat, a zdálo se, jako by všem říkal:

"Tato žena náleží mně!"

Opřel jsem se o krb tváří v tvář Markétě a pozoroval jsem jí při tanci. Sotva mne spatřila, byla zmatena. Pohlédl jsem na ní a roztržitě jsem jí pozdravil pokynem ruky a pohledem. Když jsem si představil, že po plese již nebude se mnou, ale že odejde s tímhle bohatým hlupákem, když jsem si před stavil, co bude s největší pravděpodobností následovat po jejich návratu, krev se mi vehnala do tváře a cítil jsem potřebu jejich lásku překazit.

Po řadovém tanci jsem šel pozdravit paní domu, která vystavovala před očima pozvaných skvělá ramena a polovinu oslňující hrudi.

Byla to krásná dívka a co do tvarů krásnější než Markéta. Pochopil jsem to ještě lépe z pohledů, které na Olympii vrhala, když jsem s ní mluvil. Muž, který by byl milencem této dívky, by mohl být stejně pyšný jako hrabě de N. a byla dostatečně krásná, aby mohla vzbudit stejnou vášeň jako ve mně vzbudila Markéta.

Neměla tehdy milence. Nebylo by tedy nesnadné se jím stát. Všechno záleželo jen na tom ukázat hodně zlata a připoutat tak na sebe pozornost.

Rozhodl jsem se. Ta dívka bude mou metresou.

Začal jsem s dvořením, když jsem s Olympií tančil. Za půl hodiny si Markéta, smrtelně bledá, oblékla kožich a opustila ples.

XXIV

To již něco znamenalo, ale ještě toho nebylo dost. Poznal jsem, jakou moc nad touto ženou mám, a ničemně jsem jí zneužíval.

Když si uvědomím, že je nyní mrtva, ptám se sám sebe, zda mně Bůh kdy odpustí zlo, které Isem napáchal." A Po hostině, která byla velmi hlučná, se začalo hrát. Usedl jsem vedle Olympie a vsadil jsem s takovou odvahou, že se toho musila všimnout. V okamžiku jsem vyhrál sto padesát nebo dvě stě louisdorů, které jsem před sebe rozložil a na které upírala chtivě oči.

Byl jsem jediný, koho hra plně nezaujala a kdo se zabýval jí.

Po celý zbytek noci jsem vyhrával a dal jsem jí peníze do hry, protože prohrála vše, co měla před sebou, a patrně vše, co měla doma.

V pět hodin ráno se všichni rozjížděli.

Vyhrál jsem tři sta louisdorů.

Všichni hráči už byli na schodišti, jen já jsem se zdržel a nikdo si toho nepovšiml, protože jsem nikoho z nich neznal.

Olympie sama osvětlovala schodiště. Sestupoval jsem za ostatními, ale přistoupil jsem k ní a řekl jsem:

Musím s vámi mluvit."

"Zítra," řekla.

"Ne, teď.

Co mi chcete říci?"

"Uvidíte."

A vrátil jsem se do jejího bytu.

"Prohrála jste," pravil jsem.

"Ano."

"Všechno, co jste měla doma?"

Zaváhala.

"Buďte upřímná."

"Nu, dobrá, je to tak."

"Vyhrál jsem tři sta louisdorů, tady jsou, necháte-li mne zde."

A přitom jsem. hodil zlato na stůl.

"A proč takový návrh?"

"Poněvadž vás miluji, přísámbůh!"

"Nemilujete, ale jste zamilován do Markéty, a chcete se jí pomstít tím, že budete mým milencem. Mne neoklamete, drahý příteli. Na neštěstí jsem ještě příliš mladá a příliš hezká na to, abych přijala roli, kterou mi navrhujete." "Vy tedy odmítáte?"

Ano."

"Milovala byste mne raději jen tak? To bych zase já nepřijal. Přemýšlejte o tom, drahá Olympie. Kdybych k vám byl někoho poslal, kdo by vám za mne nabídl tři sta louisdorů za podmínek, které jsem udal, byla byste přijala. Chci s vámi však raději jednat přímo. Přijměte a nepátrejte po příčinách, které mne k tomu vedou. Řekněte si, že jste krásná a že není nikterak udivující, že jsem do vás zamilován."

Markéta, byla vydržovaná dívka jako Olympie, a přece bych se byl nikdy neodvážil říci jí hned při prvním spatření to, co jsem právě řekl této ženě. Protože jsem Markétu miloval, protože jsem v ní tušil city, které této druhé chyběly. Olympie mi byla ve chvíli, kdy jsem jí tento obchod navrhoval, přes nesmírnou krásu odporná.

Nakonec ovšem přijala a v poledne jsem od ní odcházel jako její milenec. Opouštěl jsem však její lože a neodnášel jsem si vzpomínku na polibky a něžnosti, kterými se cítila povinna mne zahrnovat za šest tisíc franků.

A přece byli muži, kteří se pro tuto ženu finančně zničili.

Od toho dne jsem Markétu pronásledoval na každém kroku. Přestala se s Olympií stýkat, pochopíte snadno proč. Daroval jsem své nové metrese kočár, šperky, hrál jsem a zkrátka prováděl všechny pošetilosti, jaké tropí muž zamilovaný do ženy, jakou byla Olympie. Zpráva o mé nové vášni se ihned roznesla. I Prudence se dala oklamat a nakonec uvěřila, že jsem na Markétu úplně zapomněl. Ale ona, buď že uhodla pohnutku mého jednání, anebo proto, že se dala oklamat jako ostatní, čelila velmi důstojně ranám, které jsem jí denně zasazoval. Ale zřejmě trpěla, protože všude, kde jsem jí potkával, vídal jsem jí stále bledší a smutnější. Má láska k ní, vystupňovaná do té míry, že jsem byl přesvědčen, že přešla v nenávist, se radovala pohledem na toto každodenní utrpení. Častokrát, když jsem při některé příležitosti k ní byl hanebně krutý, ke mně Markéta zvedla oči tak prosebně, že jsem se zarděl nad úlohou, kterou jsem na sebe vzal, a byl bych jí téměř požádal za odpuštění.

Avšak taková lítost trvala jen jako blesk a Olympie, která nakonec potlačila svou ješitnost a pochopila, že bude-li ubližovat Markétě, dostane ode mne vše, co si bude přát, mne proti ní neustále popouzela a soustavně ji při každé příležitosti urážela s vytrvalou podlostí ženy, které je to schvalováno. Nakonec Markéta přestala chodit do plesů i do divadla z obavy, že se tam setká s Olympií a se mnou. Anonymní dopisy vystřídaly proto přímé drzosti, a nebylo nic hanebnějšího nad pověsti, které z mého návodu rozšiřovala má metresa a které jsem sám o Markétě vyprávěl.

Jen šílenec mohl dospět tak daleko. Podobal jsem se člověku, který se opil špatným vínem a propadl nervovému podráždění, v němž je jeho ruka schopna zločinu, aniž si to uvědomuje. Apřitom všem jsem prožíval muka. Klid bez opovržení, důstojnost bez pohrdání, s nimiž Markéta čelila všem mým útokům a které jí v mých vlastních očích povyšovaly nade mne, mne proti ní ještě vydražďovaly.

Jednoho večera se kdesi Olympie setkala s Markétou, která však tentokrát neustoupila před urážkami hloupé dívky, takže Olympie musela nakonec ustoupit. Vrátila se, překypujíc zlostí, a Markétu odnesli ve mdlobách.

Olympie mi po návratu vyprávěla, co se přihodilo. Pravila, že Markéta, vidouc Olympii beze mne, chtěla se jí pomstít za to, že je mou metresou a že musím Markétu ihned písemně vyzvat, aby v ní ctila ženu, kterou miluji, ať jsem přítomen, nebo nepřítomen.

Nemusím vám říkat, že jsem svolil a že jsem do dopisu napsal každou jízlivost, urážku a krutost, které mě napadly, a ještě týž den jsem jej poslal na Markétinu adresu. Tentokrát byla rána příliš silná, aby jí strpěla beze slova. Nepochyboval jsem o tom, že přijde odpověď. Rozhodl jsem se proto, že po celý den nevyjdu z domu. Ke druhé hodině někdo zazvonil a spatřil jsem, že přichází Prudence.

Snažil jsem se tvářit se lhostejně při otázce, čemu vděčím za její návštěvu. Toho dne se však paní Duvernoyová neusmívala a tónem hluboce pohnutým mi řekla, že od svého návratu, to je přibližně po tři týdny, jsem si nedal ujít jedinou příležitost, abych Markétu netrápil. Že z toho onemocněla a že včerejší výstup a můj dnešní dopis ji uvrhly na lůžko. Krátce, aniž mi co vyčítala, Markéta jí poslala, aby mne požádala o milost, a vzkázala mi, že už nemá ani duševní, ani tělesnou sílu snášet mé týrání.

"Slečna Gautierová," řekl jsem Prudenci, "měla právo mne od sebe zapudit, nestrpím však nikdy, aby ženu, kterou miluji, urážela za to, že je mojí milenkou."

"Příteli," řekla Prudence, "podléháte vlivu dívky, která nemá ani srdce ani ducha. Jste do ní zamilován, pravda, ale to není důvod k tomu, abyste týral ženu, která se nemůže bránit." "Ať ke mně slečna Gautierová pošle hraběte de N. a budeme vyrovnáni."

"Víte dobře, že to neudělá. Tak, drahý Armande, nevšímejte si jí.Kdybyste jí,viděl, styděl byste se za to, jak se k ní chováte.

Je bledá, kašle, nebude už dlouho živa."

A Prudence mi podala ruku, dodávajíc:

Přijďte jí navštívit, vaše návštěva jí velmi potěší."

"Nehodlám se setkat s panem de N."

"Pan de N. u ní nikdy není. Nestrpí ho."

"Stojí-li Markéta o to, aby mne viděla, zná mé bydliště, ať přijde, já však do ulice de Antin nevkročím."

"A přijmete ji dobře?"

"Zajisté.

"Tak dobrá, jsem přesvědčena, že přijde."

"Ať přijde."

"Jdete dnes někam?"

"Celý večer budu doma."

"Vyřídím jí to.

Prudence odešla.

Ani jsem Olympii nenapsal, že jí nenavštívim. Neměl jsem k ní vůbec ohledy. Trávil jsem s ní sotva jednu noc týdně. Myslím, že se utěšovala s nějakým hercem, nevím z kterého divadla na bulváru.

Zašel jsem na večeři a téměř vzápětí jsem se vrátil. Všude jsem dal zatopit a Josefovi jsem dal volno. Nemohl bych vám popsat rozdílné dojmy, které mnou zmítaly v hodině čekání, Ale když kolem deváté hodiny jsem zaslechl zvonek, vystupňovaly se v takové vzrušení, že jsem se musel, když jsem šel otevřít, opřít o stěnu abych neupadl. Na štěstí bylo v předsíni šero a mé vzrušení nebylo tak marné.

Markéta vstoupila.

Byla celá v černém a měla závoj. Pod krajkou jsem sotva rozeznával její obličej.

Vešla do salónu a odhrnula závoj.

Byla bledá jako z mramoru.

"Jsem tady. Armande. Přál jste si mne vidět, přišla jsem."

A hlava jí klesla do dlaní a rozplakala se.

Přistoupil jsem k ní.

"Co je vám?" zeptal jsem se jí polekaně.

Stiskla mi beze slova ruku, protože jí slzy zastíraly hlas. Ale za malou chvíli, když se poněkud uklidnila, řekla: " Tolik jste mi ublížil, Armande .tolik jsem vám neudělala. Nic?Odvětil jsem s hořkým úsměvem. "

"Nic, než to, k čemu mne okolnosti přinutily. Nevím, zda jste v životě už pocítil nebo zda ještě pocítíte to, co jsem cítil při pohledu na Markétu.

Když byla u mne naposledy, seděla na místě, kam se právě posadila. Jenomže od té doby byla milenkou jiného. Cizí polibky se dotýkaly jejích rtů, k nimž se mimoděk upínaly mé, a přesto jsemcítil, že tuto ženu tolik miluji a snad,ještě více, než jsem jí miloval. "

Bylo pro mne ovšem nesnadné začít hovořit o tom, co jí ke mně přivedlo. Markéta to nepochybně pochopila, protože

pokračovala :

Přicházím, vás obtěžovat Armande protože" vás chci požádat o dvojí:jednak o prominutí toho co jsem včera řekla slečně Olympii, a jednak o milost předtím, co mně snad ještě chcete učinit Od svého návratu jste mi způsobil, ať už umyslně, nebo neumyslně, tolik utrpení, že bych teď už nesnesla čtvrtinu toho, co jsem snášela až do dnešního rána. Slitujete se nade mnou viďte? A snad pochopíte, že ušlechtilý muž má něco jiného na práci než se mstít nemocné a smutné dívce, jako jsem já.

Pohleďte, vezměte mne za ruku. Mám horečku, opustila jsem lůžko, abych vás šla požádat nikoliv o vaše přátelství, ale o vaší lhostejnost."

Vzal jsem Markétu za ruku. Byla rozpálená. Ubohá dívka se chvěla i v sametovém plášti.

Přisunul jsem křeslo, v němž seděla, ke krbu.

"Vy tedy myslíte, že jsem netrpěl," řekl jsem, "oné noci, když jsem na vás čekal a když jsem vás pak šel hledat do Paříže, kde jsem našel jen tenhle dopis, ze kterého jsem téměř zešílel.

Jak jste mě mohla oklamat, Markéto, mne, který vás tolik miloval!"

"Nemluvme o tom, Armande, nepřišla jsem proto, abychom mluvili o tomhle. Chtěla jsem vás vidět jinak než jako nepřítele, nic víc, a chtěla jsem vám ještě jednou stisknout ruku. Máte metresu, mladou, hezkou, kterou prý milujete, buďte s ní šťastný a zapomeňte na mne."

"A vy, vy jste nepochybně šťastná?"

"Vypadám šťastně, Armande? Nevysmívejte se mé bolesti, když znáte lépe než kdokoliv jiný její příčinu i hloubku." "záleželo jen na vás, abyste nebyla nikdy nešťastná, jestliže jste teď nešťastná, jak pravíte."

"Ne, ne, příteli, okolnosti byly silnější než já. Uposlechla jsem nikoli svých dívčích citů, jak jste zřejmě přesvědčen, nýbrž' vážné nezbytnosti a z důvodů, které se jednou dozvíte a které vás přinutí k tomu, že mi odpustíte." "Proč mi ty duvody nesdělíte dnes?"

"Protože by neobnovily naše sblížení, které je mezi námi nemožné, a protože by vás možná odloučily od lidí, od kterých se odloučit nesmíte.

"Od kterých lidí ?"

"To vám nemohu říci."

"Tak lžete."

Markéta vstala a zamířila ke dveřím.

Nemohl jsem bez dojetí přihlížet této němé a dojemné bolesti, když jsem v duchu srovnával tuto bledou a plačící ženu s rozpustilou dívkou, která se mně v Komické opeře vysmála.

"Neodcházejte," řekl jsem a postavil jsem se před dveře:

"Proč?"

"Protože přesto, co jsi mi udělala, tě neustále miluji a chci, abys u mne zůstala."

"Abyste mne zítra vyhnal, že ? Ne, to je nemožné! Naše osudy se rozešly , nesnažme se je spojit. Možná, že byste mnou pohrdal, zatímco teď mne můžete jen nenávidět."

"Ne, Markéto," zvolal jsem, cítě, jak se ve mně znova probouzí veškerá má láska k této dívce. "Ne, zapomenu na-všechno a budeme šťastni, jak jsme si vzájemně slibovali."

Markéta zavrtěla pochybovačně hlavou a pravila:

"Nejsem snad vaší otrokyní, vaším psem? Dělejte se mnou, co chcete, vezměte si mne, jsem vaše."

A odkládala plášť, a klobouk, vrhla se na pohovku a začala si rychle rozepínat živůtek šatů, protože jí krev začala

stoupat od srdce do hlavy a dusila jí, což bylo při její chorobě dosti časté.

Potom se dostavil suchý, chroptivý kašel.

"Řekněte mému kočímu," pravila, "aby odjel."

Sestoupil jsem, abych kočár odeslal.

Když jsem se vrátil, seděla Markéta u krbu a zuby jí drkotaly zimnicí.

Vzal jsem jí do náruče, svlékl jsem jí, aniž se pohnula, a odnesl jsem jí, ledově prostydlou, na lůžko. Pak jsem si k ní sedl a snažil se jí zahřát něžnostmi.

Neřekla mi ani slova, ale usmívala se.

Byla to podivná noc. Jako by celý Markétin život přešel do polibků, kterými mne zasypávala, a já jsem jí tak miloval, že jsem se mezi horečnými výbuchy lásky ptal sám sebe, zda jí nemám zabít, aby už nikdy nepatřila nikomu jinému. Mezi takové lásky, a jistě bychom zemřeli jak tělesným, tak duševním vyčerpáním.

Jitro nás zastihlo bdící.

Markéta byla sinalá. Neřekla ani slova. Občas jí kanuly z očí velké slzy a zastavovaly se na tváři, třpytíce se jako diamanty. Její vyčerpané paže se občas vztahovaly, aby mě objaly, a klesaly opět bezvládně na lůžko. Napadlo mne, že bych mohl zapomenout na události, které se přihodily po mém odchodu, z Bougivalu, a řekl jsem Markétě:

Chtěla bys, abychom odjeli, abychom opustili Paříž?"

"Ne, ne," řekla téměř s hrůzou, "byli bychom příliš nešťastní. Nemohu ti už přinést štěstí, ale do svého posledního dechu budu otrokyní tvých rozmarů. V kteroukoli hodinu denní nebo noční by sis mne přál mít, přijď, budu tvá, nespojuj však svou budoucnost s mou, byl bys příliš nešťastný a mne bys také dělal nešťastnou. Ještě nějaký čas budu hezkým děvčetem, využij toho, ale nežádej ode mne nic jiného."

Když odešla, byl jsem zděšen samotou, ve které mne zanechala. Za dvě hodiny po jejím odchodu jsem ještě seděl na lůžku, které opustila, a hleděl jsem na polštář, na kterém byly dosud otištěny obrysy jejího těla, a v duchu jsem se ptal, co se mnou bude při mé lásce a žárlivosti.

V pět hodin, nevěda co učiním, jsem se odebral do ulice de Antin.

Přišla mi otevřít Nanina.

"Paní vás nemůže přijmout," řekla rozpačitě.

"Proč?"

"Protože je tu pan hrabě de N., který nařídil, abych nikoho neuváděla."

"Správně," koktal jsem, "zapomněl jsem na to." Vrátil jsem se domů jako opilý a víte, co jsem učinil ve chvíli šílené žárlivosti. která postačila k tomu, abych provedl hanebnost, víte, co jsem učinil? řekl jsem si, že se mi vysmívala, představoval jsem si jí při jejím nerušeném dostaveníčku s hrabětem, jak opakuje totéž, co říkala v noci mně, vzal jsem pětisetfrankovou bankovku a poslal jsem jí jí se slovy:

Odešla jste dnes ráno tak rychle, že jsem vám zapomněl zaplatit. Zde je odměna za noc s vámi."

Potom, když byl dopis odnesen, jsem si vyšel, abych se vyhnul okamžitým výčitkám za tuto hanebnost.

Šel jsem k Olympii, kterou jsem zastihl při zkoušení šatů, a ta mi zpívala nestoudné popěvky, aby mne rozptýlila, když jsme byli sami.

Byla typem kurtizány beze studu, bez srdce a bez ducha, alespoň pro mne, neboť je možné, že o ní některý muž snil jako já o Markétě.

Požádala mne o peníze, dal jsem jí je, a protože jsem pak mohl odejít, vrátil jsem se domů.

Markéta mi neodpověděla.

Je zbytečné, abych vám vyprávěl, v jakém vzrušení jsem strávil příští den.

V půl sedmé mi nějaký posluha přinesl obálku s mým dopisem a pětisetfrankovou bankovkou bez jediného slůvka. Kdo vám to dal?" zeptal jsem se ho.

"Nějaká dáma, která odjížděla s komornou boulogneským dostavníkem a nařídila mi, abych jej nedoručoval, dokud vůz nevyjede ze dvora."

Běžel jsem k Markétě.

"Madam dnes v šest hodin odjela do Anglie," sdělil mi domovník.

Nic mne už k Paříži nevázalo, ani nenávist, ani láska. Byl jsem vším unaven. Jeden z mých přátel se připravoval na cestu do Orientu. Jel jsem k otci, abych mu sdělil své přání, že bych s přítelem rád odcestoval. Otec mi vystavil směnky; dal doporučující dopisy a za týden nebo za deset dnů jsem vyplul z Marseille.

V Alexandrii jsem se dověděl od přidělence na vyslanectví, kterého j sem u Markéty několikrát spatřil, o nemoci ubohé dívky.

I napsal jsem jí .proto dopis, na který mi ,poslala odpověď, kterou znáte a kterou jsem obdržel v Toulonu. Ihned jsem odjel a ostatní znáte.

A teď už nezbývá nic, než abyste si přečetl těch několik listů, které mi odevzdala Julie Dupratová a které jsou nepostradatelným doplňkem mého vyprávění.

XXV

Armand, unaven dlouhým hovorem, přerušovaným slzami, podal mi listy popsané Markétinou rukou, sevřel si hlavu do dlaní a zavřel oči, jako by chtěl přemýšlet nebo spát. Po chvíli jsem podle zrychlenějšího oddychování poznal, že Armand usnul, ale pouze lehkým spánkem, který sebemenší hluk přeruší.

A zde je obsah dopisů, které jsem si přečetl a které přepisuji, aniž jsem připojil nebo vynechall jedinou slabiku:

"Dnes je patnáctého prosince. Jsem nemocná již tři nebo čtyři dny. Dnes ráno jsem ulehla. Ti kdo u mně není, myslím na vás Armande. A vy, kde jste ve chvíli, kdy píši tyto řádky? Daleko od Paříže, velmi daleko, jak jsem se dověděla, a možná, že jste již na Markétu zapomněl Buďte šťastný, vděčím vám za jediné radostné chvíle svého života. "Nemohla jsem se ubránit touze vysvětlit vám své jednání a napsala jsem vám dopis. Je-li však napsán dívkou, jako jsem já, může být považován za lež, ledaže by jej posvětila svým svědectvím smrt a z pouhého dopisu by se stala zpověď.

Dnes jsem nemocná Mohu na tuto nemoc zemřít, protože jsem ,vždy tušila, že zemřu mladá. Matka zemřela na plicní chorobu a způsob, jakým jsem celý osud žila, mohl tento neduh, který je Jediným dědictvím, jež mi zanechala, jen zhoršit. Nechci však zemřít, aniž víte, co si máte o mně myslet, jestliže se ještě po návratu budete vůbec zajímat o ubohou dívku, kterou jste před svým odjezdem miloval. A zde je obsah mého dopisu, který s radostí přepisuji, abych vám mohla podat nový důkaz svého ospravedlnění. "Vzpomínáte si, Armande, jak nás překvapil v Bougivalu příjezd vašeho otce. Vzpomínáte si na bezděčnou hrůzu, kterou u mne jeho příjezd vyvolal, na výstup, který se mezi vámi a ním odehrál a o kterém jste mně večer vyprávěl Druhého dne, zatímco jste byl v Paříži a čekal na otce, který se nevracel, se mi dal ohlásit muž, který mne vydal dopis od pana Duvala.

V onom dopise, který k tomuto připojuji, mne velmi zdvořile prosil, abych vás na příští den pod nějakou záminkou vzdálila a přijala návštěvu vašeho otce. Chtěl se mnou mluvit, a zvláště mne žádal, abych vám o tomto kroku nic neříkala. Víte, s jakou naléhavostí jsem vám doporučovala při vašem návratu, abyste druhý den jel do Paříže znova. Asi hodinu po vašem odjezdu se dostavil váš otec. Ušetřím vás dojmu, jakým na mne zapůsobila jeho přísná tvář. Váš otec byl proniknut starými představami, podle nichž každá kurtizána, musí být bytostí bez srdce, bez rozumu, jakýmsi strojem k přijímání zlata, stále pohotovým jako železné stroje rozdrtit ruku, která jim něco podává, a nelítostně a bez váhání roztrhat toho, kdo je uvádí do chodu a obsluhuje je.

Váš otec mi napsal velmi zdvořilý dopis aby jsem ho přijala Jeho chování však nebylo zcela takové jako jeho dopis. V prvních slovech bylo dosti povýšenosti, urážek a dokonce hrozeb, proto jsem mu naznačila, že jsem ve svém bytě a že nejsem povinna skládat mu účty ze svého života. nebýt upřímné náklonnosti k jeho synovi.

Pan Duval se poněkud vzpamatoval, ale pravil, že nehodlá dále trpět, aby jeho syn se pro mne ničil. Je to sice pravda, že jsem hezká, ale byť, jsem sebehezčí, nemohu používat své krásy k tomu, aby ničila budoucnost mladému muži výdaji které, mu způsobuji.

Na to byla jen jediná odpověď, viďte ? Předložit mu důkazy, že od doby, kdy jsem byla vaší milenkou, nebyla pro mne žádná oběť velká ,abych vám zůstala věrná, a nežádala jsem na vás více, než kolik jste mi mohl dát. Ukázala jsem zástavní lístky z Mont de Piété, potvrzenky od lidí, kterým jsem prodala předměty,jež jsem nemohla zastavit, sdělila jsem mu své rozhodnutí, že prodám nábytek, abych zaplatila dluhy a abych mohla žít s vámi a nebyla pro vás příliš velkým břemenem. Vyprávěla jsem mu o našem štěstí, o klidnějším a šťastnějším životě, který jste mi připravoval, a nakonec se dal přesvědčit a podal mi ruku , omlouvaje se za své dřívější chování.

Potom mi řekl:

"Madam, nikoli tedy výčitkami a hrozbami, nýbrž prosbami budu usilovat, abyste podstoupila větší oběť, než byly všechny dosavadní, které jste pro mého syna učinila." Zachvěla jsem se při tomto úvodu.

Váš otec, ke mně přistoupil, vzal mne za ruce a pohnutě pokračoval:

"Dítě, nevykládejte si ve zlém, co vám nyní řeknu. Pochopte však, že život někdy přináší svízele, které jsou kruté pro srdce, ale které musíme vytrpět. Jste hodná a vaše duše má ušlechtilé vlastnosti,neznámé většině žen, které vámi možná pohrdají a které se vám nemohou vyrovnat. Uvažte však, že vedle metresy je tu ještě také rodina, že kromě lásky jsou tu povinnosti, že věkové údobí vášní ustupuje věku, v němž muž, který chce být úctyhodný, musí být pevně zakotven . a zaujímat důstojné postavení. Můj syn nemá majetek, a přesto vám chce darovat dědictví po své matce. Jestliže od vás přijal oběť, kterou pro něho chcete učinit, je věcí jeho cti a důstojnosti, aby vám je za to daroval a aby vás tak zabezpečil před zkázou. Ale Armand, nemůže tuto oběť příjmout, protože svět, který vás nezná, by v jeho souhlase spatřoval nepoctivý důvod, který se nesmí dotknout našeho jména. Lidé by nehleděli na to, zda vás Armand miluje,a zda, milujete vy jeho, zda tato vzájemná láska je pro něj štěstím apro vás očištěním. Viděli by Jen jediné, a to, že Armand Duval strpěl, aby vydržovaná dívka, odpusťte mi, dítě, že vám to musím říci, pro něho prodala veškerý svůj majetek. Pak by přišel den výčitek a litování, buďte jista, pro vás ,i pro ostatní, a oba byste nesli okovy, které byste nemohli přetrhnout.Co byste si pak počali? Vaše mládí by bylo ztraceno, budoucnost mého syna by byla zničena. A já, jeho otec, bych se dočkal radosti, kterou očekávám od obou svých dětí, jen od jednoho. Jste mladá, jste krásná, život vás utěší. Jste ušlechtilá a vědomí dobrého skutku setře mnohé z vaší minulosti .Po šest měsíců, po které vás Armand zná, na mne zapomíná. Čtyřikrát jsem mu psal, aniž jsem jedenkrát pomyslel na odpověď. Byl bych mohl zemřít, a nebyl by o tom věděl! Třebaže jste rozhodnuta žít jinak než dosud, Armand, který vás miluje, nesvolí k životu v ústraní, k němuž by vás jeho skromné postavení odsuzovalo a které není určeno pro vaši krásu. Kdo ví, co by neučinil!

Hrál, dověděl jsem se to. Nezmínil se ,mi o tom. to vím rovněž. Ale ve chvíli poblouznění mohl ztratit vše, co léta ukládám na věno své dceři, pro něho a pro klid svého stáří. To se mohlo přihodit, může se ještě stát Jste si zcela jista, že by vás život, který byste pro něho opustila, znova nevábil? Jste si jista,že už nebudete nikdy milovat nikoho jiného?,A netrpěla byste nakonec pro obtíže, které by váš poměr vnesl do života vašeho,milence a pro které byste patrně nenalezla útěchu, kdyby s přibívajícím věkem ctižádost u něho vystřídala sny o lásce? Uvažujte o tom, madam. Milujete Armanda, dokažte to jediným způsobem, který vám zbývá. obětujte svou lásku jeho budoucnosti. Dosud nedošlo k neštěstí, ale dojde k němu a možná k většímu, než předvídám. Armand může začít žárlit na některého muže který vás miloval. Mohl by ho vyprovokovat, mohlo by dojít k souboji, mohl by být i zabit a představte si jak byste trpěla před otcem, kterému byste zodpovídala za synovu smrt. Já končím dítě, a víte vše, protože jsem vám dosud-vše neřekl Poslyšte, co mne přivedlo do Paříže. Mám dceru, jak jsem vám řekl, mladou, hezkou, nevinnou jako anděl. Miluje, i ona si..ze své lásky učinila svůj životní sen. Napsal jsem všechno Armandovi, ale byl zaujat vámi, a neodpověděl. Moje dcera se bude vdávat. Vdá , se z lásky, přichází do vážené rodiny, která vyžaduje, aby i v mé rodině bylo vše, jak náleží. Ženichova rodina se dověděla, jak Armand v Paříži žije, oznámila mi, že nedovolí své slovo, bude-li Armand v tomto životě pokračovat. Budoucnost dítěte, které se vás ani nedotklo a které má právo v ní doufat, je ve vašich rukou. Jste oprávněna a cítíte se dost silná ji zničit? Vé jménu vaší lásky a vašeho pokání, Markéto, dopřejte mi štěstí mé dcery."

Mlčky jsem plakala, příteli, při těchto jeho úvahách, které - mně také často přišly na mysl a které v ústech vašeho otce nabývaly ,ještě větší opravdovosti.

Přemýšlela jsem o všem, co se mně váš otec neodvážii říci a co mu dvacetkrát přišlo na rty. že nakonec jsem jen vydržovaná dívka a ať bych pro naše spojení uváděla cokoli, věc se bude vždy mít jako vypočítavost, že mne má minulost neopravňuje k snům o takové budoucnosti a že bych přejímala odpovědnost, za kterou mé zvyky a má pověst neposkytují záruky. Ostatně, milovala jsem vás, Armande. Otcovský tón, s nímž se mnou pan Duval mluvil, čisté city, které ve mně probouzel, úcta tohoto čestného starce, kterou bych získala, vaše úcta, o níž jsem byla jista, že jí získám později, to vše podporovalo v mém srdci ušlechtilé vzněty, které mne povznášely ve vlastních očích a probouzely ve mně marnivou touhu po ctnosti, kterou jsem dosud neznala. Když jsem si představila, jak jednou tento stařec, který mne snažně prosil o synovu budoucnost, řekne své dceři, aby při modlitbách vzpomněla mého jména jako jména tajemné přítelkyně, překonala jsem se a byla jsem na sebe hrdá.

Možná, že vzrušení této chvíle zveličovalo opravdovost mých pocitů, ale cítila jsem to tak, příteli, a tyto nové city

umlčovaly úvahy, které ve mně budila vzpomínka na šťastné dny prožité s vámi.

"Tak dobrá, pane," řekla jsem vašemu otci, osušujíc si slzy, "věříte, že vašeho syna miluji?"

"Ano, , řekl pan Duval.

"A že moje láska je nezištná?"

"Ano "

"Věříte, že ,jsem do této lásky vložila všechnu naději, sny i pokání svého života?"

"Pevně tomu věřím.,

"Tak dobrá, pane, polibte mne jedinkrát tak, jako byste líbal svou dceru, a přísahám vám, že tento polibek, jediný vskutku čistý v mém životě, mne obrní proti mé lásce a že dříve než do týdne se k vám syn vrátí, snad na čas nešťastný, ale navždy vyléčený."

"Jste ušlechtilá dívka," řekl váš otec, líbaje mne na čelo, "a činíte skutek, který vám Bůh odplatí. Obávám se však, že se synem níc nepořídíte.

"Buďte klidný, pane, bude mne nenávidět."

Musela jsem mezi nás postavit nepřekročitelnou přehradu. Napsala jsem Prudenci, že přijímám návrh pana hraběte de N., aby-mu vyřídila, že s ním povečeřím. Zapečetila jsem dopis a požádala jsem vašeho otce, aby jej odevzdal na uvedené adrese, až se vrátí do Paříže. Nesdělila jsem mu obsah, ale tázal se po něm.

"Obsahuje štěstí vašeho syna," odpověděla jsem.

Váš otec mne naposledy políbil. Pocítila jsem na čele dvě slzy vděčnosti, které na mne působily jako křest za minulé poklesky, a ve chvíli, v níž jsem právě dala souhlas k tomu, že se oddám jinému muži, jsem zářila hrdostí, uvědomujíc si, co vykupuji tímto novým prohřešením.

Bylo to zcela přirozené, Armande. Řekl jste mi, že váš otec je nejčestnějším mužem, s jakým se mohu setkat. Pan Duval vsedl do kočáru a odjel.

Přece jsem však byla pouhá žena, a když jsem vás opět spatřila, nemohla jsem se ubránit pláči, ale necouvla jsem. Bylo to ode mně správné? Takovou otázku si kladu dnes, kdy uléhám chorá na lože, které možná opustím, teprve až zemřu. Byl jste svědkem mého utrpení, když se blížila chvíle našeho nevyhnutelného rozloučení. Váš otec už u mne nebyl, aby mě postihl a byla chvíle, kdy jsem byla blízka doznání, zděšena myšlenkou, že mne budete nenávidět a že mnou budete opovrhovat.

že nebudete snad věřit, Armande, že jsem prosila Boha, aby mi dal sílu, a jelikož mně dal přece sílu, o kterou jsem prosila, jistě mou oběť přijal.

K oné večeři s hrabětem jsem potřebovala ještě další posilu, abych si neuvědomovala své počínání, protože jsem se obávala, že nebudu mít potřebnou odvahu.

Kdo by byl kdy řekl, že já, Markéta Gautierová, budu tolik trpět při pouhé představě nového milence? Pila jsem abych si nic neuvědomovala, a když jsem se druhého dne probudila, byla jsem v loži hraběte.

Teď víte pravdu, příteli, suďte a odpusťte mi, jako jsem odpustila vám všechno utrpení, které jste mi od toho dne způsobil. "

XXVI

Co se přihodilo po této osudné noci víte dobře jako já, ale nevíte a nemůžete tušit, Jak jsem trpěla po našem rozchodu. Dověděla jsem se že vás otec vzal s sebou, nepochybovala jsem však, že beze mne nebudete moci dlouho žít. V den, kdy jsem vás spatřila na Elysejských polích, byla jsem dojata, ale nikoli překvapena. .

A pak nastaly dny, z nichž každý mi přinesl od vás novou urážku, kterou jsem přijímala téměř s radostí, protože mně každá dokazovala, vaší trvalou lásku, a kromě toho mi připadalo, že čím více mne budete pronásledovat, tím víc se povznesu ve vašich očích ven, když se dovíte pravdu. Nedivte se tomu, radostnému mučednictví, Armande, vaše láska mne otevřela srdce pro ušlechtilost. Nebyla jsem však tak silná hned od počátku. Mezi obětí, kterou jsem pro vás

podstoupila, a vaším návratem uplynula dosti dlouhá doba a musela jsem hledat útěchu ve fyzických prostředcích, abych nezešílela a abych se omámila životen, do kterého jsem se znova vrhla. Prudence vám jistě vyprávěla, že jsem se zúčastnila všech zábav, plesů a pitek. Doufala jsem, že se hýřením brzy usmrtím, a jsem přesvědčena, že nebude dlouho trvat a tato naděje se vyplní. Mé zdraví se den ode dne zhoršovalo a ve chvíli, kdy jsem k vám poslala paní Duvernoyovou, aby vás požádala o milost, jsem byla vyčerpána tělesně i duševně.

Nebudu vám, Armande, připomínat, jak jste se mi odměnil za poslední důkaz lásky, který jsem vám dala, a s jakou potupou jste vyhnal z Paříže umírající ženu, která nemohla odolat vašemu hlasu, když jste jí prosil o milostnou noc a která jako šílená aspoň na okamžik věřila, že by mohla znova spojit minulost s přítomností. Měl jste právo učinit, co jste učinil, Armande.

Nikdo mně mé noci tak nezaplatil!

Všeho jsem tedy nechala. Olympie mne nahradila hraběti de N. a ujala se i toho, jak jsem se dověděla, že mu sdělila důvod mého odjezdu. Hrabě de G. byl v Londýně. Patří k mužům, kteří považují lásku k dívkám mého druhu jen za příjemné ukrácení času, zůstávají však přáteli žen, které milovali, a nepociťují k nim nenávist, protože nikdy nežárlili. Zkrátka, patří k oněm velmožům, kteří nám otvírají sice jen část svého srdce, ale zato celou peněženku. Na něho jsem tehdy hned pomyslela. Jela jsem za ním. Přijal mne skvěle, byl tam však milencem jakési dámy ze společnosti a obával se nepříjemností, kdyby se kompromitoval. Představil mne přátelům, kteří mě pozvali na večeři, a pak si mne jeden z nich odvedl. Co jsem si měla počít? příteli.

Spáchat sebevraždu? Tim bych zkazila váš život, který má být šťastný,, zbytečnou výčitkou. A pak, nač se zabíjet, když je smrt tak blízko!

Stalo se ze mne tělo bez duše, věc bez myšlenky. Nějaký čas jsem žila takto mechanicky.potom jsem se vrátila, do Paříže a ptala jsem se po vás Dověděla jsem se, že jste odjel na dalekou cestu. Neměla jsem už žádnou oporu. Vrátila jsem se k životu, jakým jsem žila, než jsem poznala vás. Pokusila jsem se získat znova vévodu, ale příliš krutě jsem ho zranila, a starci nejsou vytrvalí, nepochybně proto, že si uvědomují, že zde nejsou navěky. Moje choroba se den ode dne horšila, byla jsem bledá, smutná a stále vyhublejší. Muži, kteří si lásku kupují, zkoumají zboží, než po něm sáhnou. V Paříži jsou zdravější a silnější ženy, trochu se na mne zapomnělo. To je minulost až do včerejška.

Nyní jsem opravdu nemoCná. Napsala jsem vévodovi a požádala ho o peníze, protože nic nemám a přicházejí věřitelé a s nelítostnou zuřivostí předkládají účty. Odpoví mi vévoda? škoda, že nejste v Paříži, Armande! Ve vašich návštěvách bych nalézala útěchu.

20. prosince

Je hrozné počasí, sněží, jsem doma sama. Již tři dny mám takovou horečku, že jsem vám nemohla napsat ani slovo. Nic nového, příteli. Každý den marně čekám od vás dopis, ale nepřichází a jistě nikdy nepřijde. Jen muži mají sílu neodpouštět.

Vévoda neodpověděl.

Prudence začala opět chodit do zastavárny. Neustále vykašlávám krev. Och, zarmoutil byste se, kdybyste mne vIděL. Jak jste šťastný, že jste v teplé krajině a nemusíte snášet Ledovou zimu, která tíží na prsou. Dnes jsem na chvíli vstala a za záclonou pozoruji oknem pařížský život, se kterým jsem se asi již úplně rozloučila. Několik známých prošlo ulicí.

Spěchali veselí, bezstarostní. Ani jediný nevzhlédl k mým oknům. Přece však přišlo několik mladíků, aspoň Zapsat své jméno. Jednou jsem už byla nemocná a vy, který jste mne neznal, k němuž jsem byla impertinentní, když jsem se s vámi poprvé setkala, vy jste se přicházel poptat po mém zdraví každého rána. Teď jsem opět nemocná. Prožili jsme spolu šest měsíCů. Cítila jsem k vám tolik lásky, kolik jen ženské srdce může obsáhnout a dát, a vy jste daleko, proklínáte mne a nepřichází od vás ani slůvko útěchy. Tuto opuštěnost však zavinila jen náhoda, jsem přesvědčena, že kdybyste byl v Paříži, neopustil byste mé Lůžko.

21 . prosince

Lékař mi zakazuje psát každý den. Vzpomínky skutečně zvyšují mou horečku. Včera jsem však obdržela dopis, který byl svým citovým obsahem více než materiální pomocí, kterou mi přinesl. Mohu vám tedy dnes napsat. Dopis byL od vašeho otce; napsal mi:

"Madam, právě se dovídám, že jste nemocná. Kdybych byl v Paříži, přišel bych se sám zeptat na váš zdravotní stav. Kdyby zde byl můj syn, vyzval bych ho, aby se jel zeptat on, nemohu však odjet z C. a Armand je šest set nebo sedm set mil daleko. Dovolte mi proto, madam, abych vám mohl aspoň písemně sdělit, jak mne vaše nemoc znepokojuje, a věřte, že si upřímně přeji, abyste se brzy uzdravila. Můj dobrý přítel pan H. vás navštíví, přijměte ho laskavě. Pověřil

jsem ho vyřízením záležitosti, jejíž vyřízení netrpělivě očekávám.

Přijměte, prosím, madam, ujištění o mých nejvřelejších citech."

Takový dopis jsem dostala. Váš otec má šlechetné srdce, příteli, milujte ho opravdově. Protože Na světě je málo mužů tak hodných lásky. Ten list papíru podepsaný jeho jménem mi prospěl víc než všechny předpisy mého výborného lékaře. Dnes ráno přišel pan H. Byl rozpačitý z choulostivého úkolu, kterým ho pan Duval pověřiL. Přišel prostě proto, aby mi předal tisíc tolarů od vašeho otce. Chtěla jsem nejprve odmítnout, ale pan H. mi řekl, že by mé odmítnutí pana Duvala urazilo, že mu přikázal, aby mi nejprve dal tuto částku a pak ještě všechno, co bych potřebovala. Přijala jsem tuto službu, která od vašeho otce není almužnou. Zemřu-li dříve, než se vrátíte, ukažte svému otci, co jsem o něm napsala, a vyřiďte mu, že ubohé děvče, kterému prokázal Laskavost povzbudivým dopisem, prolévalo slzy vděčnosti při psaní těchto řádek a modlílo se za něho.

4. ledna

Prožila jsem Několik bolestných dnů. Netušila jsem, že tělo může způsobit takové utrpení. Och! Můj minulý život! Pykám dnes dvojnásobně.

Po celé noci u mne někdo byl. Nemohla jsem už dýchat.

Blouznění a kašel vyplňují zbytek mého života. Jídelna je plná bonbónů a nejrůznějších dárků, které mně přátelé přinesli. Nepochybně někteří doufají, že budu později jejich metresou. Kdyby viděli, co ze mne nemoc udělala, prchli by zděšením.

Prudence rozdává svým přátelům novoroční dárky z toho, co jsem dostala.

Mrzne a lékař řekl, že bych za několik dní mohla vyjít, vydrží-li pěkné počasí.

8. ledna

Včera jsem si vyjela v kočáře. Bylo nádherně. Na Elysejských, polích bylo mnoho lidí. Téměř by se řeklo, že to byl první úsměv jara. Všechno kolem mne vypadalo svátečně. Nikdy jsem netušila, že ve slunečním paprsku je tolik radosti, kolik jsem v něm zjistila včera, tolik něhy a tolik útěchy.

Potkala jsem téměř všechny své známé, stále veselé, stále zaujaté svými zábavami. Co je šťastných lidí, kteří si nejsou vědomi svého štěstí! Olympie mne minula v elegantním kočáře, který jí dal hrabě de N. Snažila se mne urazit pohledem. Neví, jak jsem vzdálena všech těch marností. Mladík, kterého znám už dlouho, se mne otázal, zda bych s ním a s jeho přítelem, který by se prý rád Se mnou seznámil, nechtěla povečeřet. Smutně jsem se usmála a podala jsem mu ruku rozpálenou horečkou.

Nikdy jsem neviděla překvapenější tvář. Vrátila jsem se ve čtyři hodiny a poměrně s chutí jsem večeřela.

Ta projížďka mně prospěla.

Kéž bych se uzdravila!

Jak pohled na život a štěstí druhých vzbuzuje touhu po životě u těch, kteří si ještě včera večer v osamělosti duše přáli v přítmí své ložnice rychle zemřít!

10. ledna

Naděje na uzdravení byla pouhý sen. Opět ležím na lůžku, tělo pokryté náplastmi, které mne pálí. Nabídni Své tělo, za které ti dříve tolik platili, a uvidíš, kolik ti dají dnes! Jistě jsme spáchali mnoho zla, než jsme se narodili, nebo nás po smrti čeká velké štěstí, když Bůh dopouští, aby V, životě byla taková muka bolestné zkoušky.

12. ledna

Stále trpím.

Hrabě de N. mi včera poslal peníze, nepřijala jsem je. Nechci od něho nic. On způsobil, že nejste u mne vy. Naše krásné dny v Bougivalu! Kam jste se poděly? vyjdu-li z tohoto pokoje živa, tedy jen proto, abych vykonala pouť k domu, v němž jsme spolu bydleli. Ale opustím jej jen mrtvá.

Kdo ví, budu-li vám moci zítra napsat?

25. ledna

Již jedenáct nocí nespím, dusím se a každou chvíli myslim, že umírám. Lékař nařídil, aby mi nedovolili dotknout se pera. Julie DupraTOvá, která u mne bdí, mně však dovolila, abych vám napsala několik řádek. Což opravdu nepřijdete, než zemřu? Mezi námi je tedy všechno navždy Skončeno! Zdá se mi, že bych se uzdravila, kdybyste přišel K čemu by však bylo mé uzdravení?

28. ledna

Dnes ráno mě probudil velký hluk. Julie, která spala v mé ložnici, spěchala do jídelnY. Slyšela jsem mužské hlasy, proti nimž její hlas marně bojoval. Vrátila Se s pláčem. Přišli zabavovat. řekla jsem jí, ať dá průchod tomu, co nazývají spravedlností. Soudní vykonavatel vstoupil do mé ložnice s kloboukem na hlavě. Otevřel zásuvky, sepsal vše, co viděl, a jako by si nevšiml, že na lůžku, které mně naštěstí milosrdný zákon ponechává, leží umírající.

Uznal za vhodné říci mi při odchodu, že se mohu do devíti dnů odvolat, nechal zde však dozorce! Co se se mnou bude dít, můj Bože! Ta scéna mi ještě dodala. Prudence chtěla požádat přítele vašeho otce o peníze, ale odmítla jsem její návrh. Dnes ráno jsem dostala váš dopis. Jak Jsem HO Potřebovala Dojde vám moje odpověď včas? Spatříte mě Ještě? je To šťastný den, pro který zapomínám na všechny ostatní, které jsem prožila v posledních šesti týdnech. Připadá mi, že je mně lépe přes pocit tesknoty, pod jehož dojmem jsem vám odpověděla. Ostatně nesmíme být stále nešťastní.

Když si pomyslím, že snad nezemřu, že se vrátíte, že opět spatřím jaro, že, mně budete ,ještě milovat a že začneme znova žít jako loni !

Jak jsem pošetilá! Sotva udržím pero, kterým píši o tomto nesmyslném snu svého srdce.

Ať se stane cokoli, hluboce jsem vás milovala, Armande, a byla bych, již dávno mrtva, kdybych neměla útěchu ve vzpomínce na tuto lásku a nejistou naději, že vás ještě spatřím.

4. února

Hrabě de G. se vrátil. Jeho milenka ho oklamala. Je velmi smutný, hluboce ji miloval. Přišel mi o tom povědět. Ubohý hoch, sám je na tom dost špatně, což mu však nezabránilo; aby nezaplatil soudnímu vykonavateli a nezbavil mne dozorce. ;

Vyprávěla jsem mu o vás a přislíbil, že vám bude vyprávět o mně. Jak jsem v těch chvílích zapomněla, že jsem bývala jeho milenkou, a jak i on se snažil, abych na to zapomněla! Má dobré srdce. .

Vévoda se včera dotazoval po mém stavu a dnes ráno přišel. Nevím, co toho starce ještě drží při životě. Zůstal u mne tři hodiny a neřekl ani dvacet slov. Dvě velké slzy mu vytryskly z očí, když spatřil mou bledost. Nepochybně ho rozplakala vzpomínka na smrt jeho dcery. Vidí ji umírat podruhé. Je shrbený, hlavu má schýlenou, svislý ret a vyhaslý pohled. Věk a utrpení dvojnásobně tíží jeho vyčerpané tělo. Nic mi nevyčítal.

Dalo by se dokonce říci, že se tajně radoval z toho, co na mně nemoc vykonala. Připadalo mi, jako by byl hrdý na to, že sám stojí, zatímco já, dosud mladá, jsem zničena utrpením. Nastalo znova špatné počasí. Nikdo mě nepřišel navštívit. Julie o mne pečuje jak nejlépe dovede. Prudence, které už nemohu dávat tolik peněz jako dříve, začíná se mě pod různými záminkami stranit.

Teď, když jsem již blízka smrti přes ujišťování lékařů, kterých mám více, což dokazuje, že se nemoc zhoršuje, téměř lituji, že jsem vašemu otci vyhověla. Kdybych byla věděla, že vás připravím jen o jediný rok vaší budoucnosti, neodolala bych touze prožít ten rok s vámi a byla bych aspoň umírala, držíc za ruku přítele. Pravda, kdybychom byli žili tento rok společně, nezemřela bych tak brzy.

Děj se vůle boží!

5. února

Přijďte, přijďte, Armande! Strašně trpím, umírám, Bože můj! Včera mi bylo tak smutno, že jsem večer nechtěla být doma, protože jsem věděla, že bude stejně dlouhý jako minulý. Ráno byl u mne vévoda. Zdá se mi, že pohled na tohoto starce, na kterého smrt zapomněla, uspíší mé umírání.

Přes prudkou horečku, která mne rozpalovala, jsem se dala obléci a odvést do divadla Vaudeville. Julie mi nalíčila líce, protože jinak bych byla vyhlížela jako mrtvola. Šla jsem do lóže, ve kterém jsem si s vámi dala první schůzku. Stále jsem upírala oči na sedadlo, které jste tehdy měl a na němž včera seděl jakýsi neotesanec, který se hlučně smál všem

hloupostem, které herci odříkávali. Domů mne odnesli polomrtvou. Celou noc jsem kašlala a vykašlávala krev. Dnes už nemohu ani mluvit, sotva mohu pohnout paží. Můj Bože, umírám! Čekala jsem na smrt, nedovedu si však představit, že bych trpěla ještě víc, než trpím, a zda...

Od tohoto slova bylo několik Markétiných písmen nečitelných a pak pokračovala Julie Dupratová.

18. února

Pane Armande,

ode dne, kdy si Markéta přála jít do divadla, se její stav stále zhoršoval. Úplně ztratila hlas, pak byla bezvládná. Jak naše ubohá přítelkyně trpí, nelze popsat. Nejsem něčemu takovému přivyklá a neustále se děsím.

Tolik bych si přála, abyste byl s námi! Téměř neustále blouzní, ale ač blouzní, nebo je při smyslech, vyslovuje stále jen vaše jméno, podaří-li se jí něco vyslovit. Lékař mi řekl, že již nebude dlouho žít. V tomto stavu ji starý vévoda již nenavštěvuje.

Řekl lékaři, že mu tento pohled působí velkou bolest. Paní Duvernoyová se nechová pěkně. Tato žena se domnívala, že z Markéty vymámí nějaké peníze, žila téměř výhradně na její útraty, učinila závazky, kterým nemůže dostát, a když vidí, že jí její sousedka už nemůže ničím prospět, ani jí už nenavštěvuje. Všichni jí opouštějí. Hrabě de G., pronásledován pro dluhy, musel opět odjet do Anglie. Při odjezdu nám zaslal nějaké peníze, učinil vše, co mohl, a věřitelé již jen čekají na Markétinu smrt, aby mohli začít s prodejem.

Chtěla jsem použít svých posledních prostředků, abych zabavování zabránila. Soudní vykonavatel mi však řekl, že je to zbytečné, protože musí vykonat ještě jiné exekuce. Jelikož Markéta umírá, je lépe nechat všemu průběh, než zachraňovat majetek pro příbuzné, kteří jí nechtěli ani vidět a kteří jí nikdy neměli rádi. Neumíte si představit, v jaké pozlacené bídě ubohá dívka umírá. Včera jsme neměly ani sou. Stříbrné příbory, šperky, kašmíry, vše je zastaveno, ostatní je prodáno nebo zabaveno. Markéta dosud vnímá, co se kolem ní děje, a trpí tělesně i duševně. Velké slzy jí kanou po tvářích, které jsou tak vyhublé a bledé, že byste už nepoznal obličej dívky, kterou jste tolik miloval, kdybyste jí mohl vidět. Musela jsem jí slíbit, že vám budu psát, až ona nebude schopna a píši před ní. Hledí na mne, ale už mě nevidí, její zrak už zastírá blízká smrt. Ale usmívá se a všechny její myšlenky, celé její srdce patří vám, o tom jsem přesvědčena.

Při každém otevření dveří se jí rozzáří oči, protože se vždy domnívá, že vstoupíte vy. Když pak vidí, že to nejste vy, objeví se jí na tváři opět bolestný výraz, pokryje ji studený pot a na lících vyskočí nachové skvrny.

19. února, půlnoc

Dnes byl smutný den, drahý pane Armánde! Dnes ráno se Markéta dusila, lékař jí vzal krev a pak mohla trochu mluvit. Lékař jí doporučil, aby si zavolala kněze. Řekla, že souhlasí, a lékař sám jel pro kněze ke svatému Rochu. Mezitím mě Markéta zavolala ke svému lůžku a prosila mne, abych otevřela její skříň, pak ukázala na čepec a dlouhou krajkovou košili a řekla tiše: "Zemřu. Až se vyzpovídám; oblékni mne do toho. To je koketérie umírající."

Pak mne s pláčem objala a dodala:

"Mohu mluvit, ale příliš se dusím, když mluvím, dusím se! Vzduch!"

Propukla jsem v pláč, otevřela jsem okno a za chvíli vešel kněz.

Šla jsem mu vstříc.

Když poznal, ke komu přišel, zdálo se, že se obává, že bude špatně přijat.

"Pojďte bez rozpaků dále, otče," řekla jsem mu.

Zdržel se v pokoji nemocné krátce, a když odcházel, pravil:

"Žila jako hříšnice, ale zemře jako křesťanka." Za chvíli se vrátil v doprovodu ministranta s křížem a kostelníka, který kráčel před nimi a zvonil, oznamuje, že Bůh přichází k umírající.

Všichni tři vstoupili do ložnice, v níž kdysi znívala tak odlišná slova. Teď se proměnila ve svatostánek. Poklekla jsem. Nevím, jak dlouho potrvá dojem, kterým na mne tento výjev zapůsobil, ale myslím, že dokud budu živa, nic na světě na mne více nezapůsobí. Kněz potřel svatými oleji nohy, ruce a čelo umírající, krátce se pomodlil a Markéta byla připravena k odchodu do nebe, kam jistě přijde, viděl-li Bůh utrpení jejího života a její zbožnou smrt.

Od té chvíle již nepromluvila, ani se nepohnula. Dvacetkrát bych jí byla považovala za mrtvou, kdybych byla neslyšela její namáhavý dech.

20. února , pět hodin večer

Dokonáno.

Markéta dnes v noci kolem druhé hodiny upadla do bezvědomí. Ani mučedník nevytrpěl taková muka, podle výkřiků, které vydávala. Dvakrát nebo třikrát se vztyčila na lůžku, jako by chtěla zadržet svůj život, který stoupal vzhůru k Bohu. Dvakrát nebo třikrát také vyslovila vaše jméno, pak zmlkla a klesla vyčerpána na lůžko. Z očí jí vytryskly slzy a skonala.

Přistoupila jsem k ní, volala jsem na ní, a když neodpovídala, zatlačila jsem jí oči a políbila jsem jí na čelo. Ubohá, drahá Markéto, přála bych si být světicí, aby tě tento polibek doporučil Bohu.

Pak jsem jí oblékla tak, jak si přála, došla jsem ke svatému Rochu pro kněze, rozsvítila jsem za ní dvě svíce a hodinu jsem se v kostele modlila.

Její peníze jsem rozdala chudým.

Nevyznám se dobře v náboženství, myslím však, že dobrý Bůh pozná, že mé slzy byly opravdové, má modlitba vroucná a almužna ode mne upřímná, a že se proto slituje nad dívkou, která zemřela mladá a krásná a která kromě mne neměla nikoho, kdo by jí zatlačil oči a pohřbil.

Dnes byl pohřeb. Do kostela přišlo mnoho Markétiných přítelkyň. Některé plakaly upřímně, Když se průvod vydal na cestu k Montmartru, šli vzadu pouze dva muži, hrabě de G., který přijel zřejmě jen proto z Londýna, a vévoda, jehož podpírali dva sluhové.

Píši vám v slzách všechny tyto podrobnosti v jejím bytě, pod lampou, která smutně hoří nad večeří, které se nemohu ani dotknout, jak si dovedete představit, kterou mi však Nanina dala připravit, protože jsem nejedla déle než čtyřiadvacet hodin.

Při způsobu života, který vedu, si dlouho nepodržím tyto smutné dojmy, protože mně můj život nenáleží jako Markétě nenáležel její. Proto vám vypisuji všechny tyto podrobnosti na místě, kde se udály, z obavy, že kdyby do vašeho návratu uplynula delší doba, nemohla bych vám je popsat s tak truchlivou přesností.

XXVII

"Dočetl jste?" otázal se Armand, když jsem dokončil četbu deníků.

"Chápu, co jste vytrpěl, příteli, je-li vše, co jsem četl pravdivé."

"Otec mi to v dopise potvrdil."

Ještě chvíli jsme hovořili o smutném dívčině osudu a pak jsem se vrátil domů.

Armand byl stále smutný, ale přece se mu vyprávěním celého příběhu poněkud ulehčilo. Rychle se zotavoval a navštívili jsme spolu Prudenci a Julii Dupratovou.

Prudence právě udělala úpadek. Řekla nám, že to způsobila Markéta, protože jí v nemoci půjčovala mnoho peněz a podpisovala za ní směnky, které nemohla zaplatit. Markéta zemřela, peníze jí nevrátila a ani jí nedala potvrzenky, aby se mohla přihlásit jako věřitelka, Těmito smyšlenkami, které paní Duvernoyová všude vyprávěla na omluvu svých špatných poměrů, vylákala z Armanda tisícifrankovou bankovku. Nevěřil sice paní Duvernoyové, ale tvářil se, jakoby jí věřil z úcty ke všemu, co mělo vztah k jeho milence.

Pak jsme navštívili Julii Dupratovou, která nám vyprávěla smutné události, jichž byla svědkyní, prolévajíc upřímné slzy při vzpomínce na svou přítelkyni.

Nakonec jsme zašli k Markétině hrobu, na němž v prvních paprscích dubnového slunce vypučely první lístečky. Armandovi zbývala ještě jedna povinnost, totiž navštívit otce. Přál si, abych jej doprovodil.

Přijeli jsme do C., kde jsem spatřil pana Duvala. Vypadal tak, jak jsem si ho představoval ze synova vyprávění: vysoký, důstojný a laskavý.

Přivítal Armanda se slzami radosti a mně stiskl dojatě ruku. Záhy jsem poznal, že otcovský cit převyšuje u našeho hostitele všechny city ostatní.

Jeho dcera Blanka měla onen bezelstný výraz v očích i v pohledu a usměvavé rty, které svědčí o tom, že její duše zná jen zbožné myšlenky a její rty vyslovují jen zbožná slova. Usmívala se při návratu svého bratra a netušila, že někde daleko nějaká kurtizána obětovala své štěstí při pouhém vyslovení jejího jména.

Zůstal jsem na čas v této šťastné rodině zcela zaujaté synem, který jí přinesl své uzdravující se srdce.

Vrátil jsem se do Paříže, kde jsem napsal příběh tak, jak jsem jej vyslechl.

Jeho jediná hodnota, která mu bude možná odpírána, je jeho pravdivost.

Z tohoto příběhu nevyvozuji, že všechny dívky Markétina druhu jsou schopny učinit to, co učinila ona. To rozhodně nemyslím, zjistil jsem však, že jedna z nich poznala v životě opravdovou lásku, že jí trpěla a že pro ni zemřela. Vyprávěl jsem čtenářům to, co jsem se dověděl.

Nejsem apoštolem nemravnosti, ale vždycky uslyším, bude-li ušlechtilé srdce volat v neštěstí o pomoc. Opakuji, že Markétin příběh je výjimečný, neboť kdyby byl obvyklý, nestálo by za to o něm psát.